

אוגדן עלונים חב"ד

תחשוב טוב-
יהיה טוב!

עמ' סב

הרב שיהתפטר

עמ' ג

חיות באלול
שיחה מעוררת עם הרב שיינפלד
בי קרוב

עמ' כו

תודעת מלכות
הרב יואב אקריש

עמ' נג

ספרים חדשים שיצאו לאור בתורת רבותינו ותלמידיהם:

תוכן הענינים:

אוצר חסידי חב"ד - ה: חסידי הרבי המהר"ש
- מאת הרב אליהו יוחנן גוראריה, מכון אהלי
שם ליובאוויטש..

שו"ת גורארי' - תשובות קצרות בענינים
שונים מאת הרב אליהו יוחנן גורארי'
שליט"א.

מגן אבות - מועדים - מאת רבי שניאור זלמן
מקאפוסט - נכד הוד כ"ק אדמו"ר הצמח צדק.
שערים לחסידות: תורה אור ולקוטי תורה -
מועדים: חלק א - אלול-שמחת תורה. עם
ביאורי הרב עדין אבן-ישראל (שטיינזלץ).

פתח דבר

חסיד יקר,

לפניך הגליון הרביעי של "אוגדן עלוני חב"ד", באוגדן זה אנו
מנסים לכנס לבמה אחת מרבית מהעלונים היוצאים מידי שבוע
בשבוע בכרם חב"ד ובכך להנגישם אליך הקורא היקר.

האוגדן יוצא לאור במהדורה מקוונת וניתן להירשם לקבלו מידי
שבוע אל האימייל או הוואצאפ בפרטים המופיעים למטה.

להגדיל תורה ולהאדירה, ועל מנת שנוכל להמשיך במפעל
חשוב זה, נבקשך להפיץ אותו הלאה ולהציע לידידים ומכרים
להצטרף אליו.

א גוט שבת!

לקבלת האוגדן במייל:

ogdana770@gmail.com

לקבלת האוגדן באמצעות הוואצפ:

0533479433

לשליחת עלונים לפרסום בחוברת, לבירור,

בקשות, הערות או הארות:

0533479433

ogdana770@gmail.com

הרב שהתפטר - הסיפור שלי.....ג
גדלות הלב - שיעורי השבועי של הרב
שבתי סלביצקי.....ה
פרשה אחרת.....יב
נשמתא דאורייתא.....יג
לחלוחית חסידית.....יז
טור החינוך השבועי.....כא
שיחת הגאולה.....כב
כי קרוב.....כו
הקהלת קהילות.....מב
רעיון לפרשה - הרב מרדכי פרקש.....מו
תודעת מלכות - הרב יואב אקריש.....נג
טיפה מן הים - ניצוצי לוי יצחק.....נט
טעם החיים.....ס
תחשוב טוב יהיה טוב! - שיחון לשלחן
שבת - הרב שניאור אשכנזי.....סב
טעמו וראו.....סד
מאמרי הרבי.....עו

הסיפור שלי

סיפור מעורר השראה
לשולחן השבת

הרב שהתפטר

הרב לוי גרליק

הוריי - הרב גרשון מענדל והרבנית בתיה גרליק - התחתנו בקיץ תשי"ח (1958). כמעט מיד לאחר מכן, הם החלו לכתוב לרבי שהם מעוניינים להיות שליחיו, ולשרת קהילה יהודית במקום כלשהו בעולם. באותם ימים, היו מעט מאוד שלוחים, ואפילו בתוך קהילת חב"ד עצמה הרעיון נחשב חדשני.

יום אחד צעד אבי לאורך המסדרון ב-770 כאשר הוא פגש את מזכירו האישי של הרבי, הרב חיים מרדכי אייזיק חדקוב.

הרב חדקוב אולי היה נראה קצת תמים, אך הוא היה אדם ממולח במידה בלתי רגילה, תמיד ערני וממוקד, וידע להתמודד עם כל מצב שהתעורר. בדרך כלל, אנשים לא עצרו סתם את הרב חדקוב כדי לשוחח; הוא היה אדם מאוד מסודר, ומי שביקש לשוחח עמו היה צריך לקבוע פגישה מסודרת.

אך כאשר הבחין באבי, הוא העיר לו, "אתה ואשתך שבים וכותבים שאתם מבקשים לצאת לשליחות. עליכם להבין שהרבי לא יכול לשלוח אנשים כמוכם".

"מדוע לא? מה עשיתי לא בסדר?", הזדעק אבי.

הרב חדקוב הסביר שהוא לא עשה דבר שאינו כשורה, אך העניין הוא שעוד לפני חתונתו אבי לימד בישיבה בנוארק, שבינתיים עברה למוריסטאון, ניו ג'רזי. "הרבי לא ייקח מישהו ממוסד אחד וישלח אותו למקום אחר. זה לא עובד כך", סיכם המזכיר.

"ובכן, אם זו הבעיה", חשב אבי לעצמו, "אני יכול לטפל בה".

ברגע שהסתיימה שיחתם, עלה אבי לקומה השלישית של 770, אל משרדו של גיס הרבי, הרב שמריהו גוראריה, המכונה הרש"ג. הוא שימש כמנהל רשת ישיבות חב"ד.

"אני מבקש העלאה במשכורת", הודיע אבי.

"כמה אתה צריך?", שאל הרש"ג.

"הייתי רוצה לקבל אלפיים דולר לחודש". בשעתו, משכורתו החודשית של אבי עמדה על סכום של כשמונים וחמישה דולרים.

הרש"ג תלה בו את מבטו. "האם יצאת מדעתך?"

"ראה, זו דרישתי. הבחירה בידך", השיב אבי. "אני זקוק לאלפיים דולר".

"ובכן, איני יכול לתת לך כזה סכום. מי שמע על דבר כזה?", התעקש הרש"ג.

"אז אתה מפטר אותי?", שאל אבי.

"כנראה שכן".

"טוב. אין צורך להודיע לישיבה בינתיים, אך אני זקוק לאישור לכך בכתב".

בקושי חלפה רבע שעה עד שאבי ירד חזרה אל הרב חדקוב ובישר לו, בגיבוי מסמך כתוב, שהרש"ג פיטר אותו ממשרתו בישיבה.

הרב חדקוב לא הגיב, אך כעבור כמה שבועות הוא שוב ראה את אבי במסדרון. "האם תהיו מעוניינים לצאת לאירופה?" שאל כבדרך אגב.

«

מיזם מיוחד לשימור זיכרונות ועדויות על חייו ופועלו של הרבי מליובאוויטש. סיפור זה הוא אחד מני רבים שתועדו על ידינו בראיונות וידאו לאורך השנים. נכון להיום, מצויות בידינו מעל 1700 עדויות מכלי ראשון. אף שהשתדלנו כמיטב יכולתנו לאמת כל פרט, תוכנם של הסיפורים משקף את דברי הרבי כפי שאלו הובנו בשעתו על ידי השומעים והשתמרו בזיכרונם.

MY ENCOUNTER
with the
REBBE

"כמובן", ענה אבי. "לאיזו מדינה?"

"מה זה משנה?"

אבי מיהר להבהיר שזה אכן לא משנה; הוא מוכן לצאת לכל מקום שיתבקש. אולם, מאז שיצא מרוסיה כפליט, לא היה ברשותו דרכון רגיל, והשגת אשרת כניסה לא הייתה עניין של מה בכך. ככל שיידע מוקדם יותר לאן הוא נשלח, כך יוכל להקדים את תחילת התהליך.

"נניח איטליה".

אבי מיד הביע את הסכמתו, והרב חדקוב הורה לו להתקשר אל אימי כדי לבדוק אם גם היא מסכימה.

"כמובן", אמרה אימי, וכך נסעו הוריי לעיר מילאנו שבאיטליה.

מספר ימים לפני נסיעתם, הם הלכו לפגוש את הרבי. אחד הדברים שהרבי שאל אותם היה, "האם אתם שמחים בצעד הזה?"

הם השיבו בחיוב. כמה שבועות קודם יצאו בני זוג לשליחות במקום אחר, וקרוביהם והוריהם בכו בשעה שנפרדו מהם. בינתיים, כשהוריי יצאו לדרך, כולם רקדו, והוריי היו ברקיע השביעי: הם יוצאים לשליחות! ובכל זאת הרבי שאל את השאלה הזו, כי הוא רצה לוודא שהם הולכים בחפץ לב.

באותן שנים, הסדר הרשמי היה ששליח רשאי לחזור לביקור אצל הרבי רק פעם בשנתיים. אולם אבי, שלא היה מסוגל לשאת את המחשבה על ריחוק מהרבי לתקופה כה ממושכת, נהג לחזור אל הרבי לפחות פעם בשנה, לרגל יום השנה לפטירת אביו של הרבי - רבי לוי יצחק שניאורסאהן, שחל בקיץ. איני יודע כיצד קרה הדבר, אך מגבלה זו מעולם לא חלה עליו.

למעשה, היו חסידים רבים מעבר לים, במיוחד בישראל, שגם רצו מאוד לראות את הרבי, אך הדבר נבצר מהם. מחירו של כרטיס טיסה לניו יורק מישראל עשוי היה להגיע למחצית משכורת שנתית ממוצעת. אולם, הייתה אפשרות של חכירת מטוס, וזו הוזילה את מחיר הכרטיסים. הדבר דרש מאמץ רב, אך לקראת חודש תשרי תשכ"א (1960), התארגנה קבוצת חסידים להגיע אל הרבי בטיסת שכר (צ'רטר) לחודש החגים. כשהגיעו לבסוף לניו יורק, ההתרגשות הייתה בשיאה. עבור רבים מהם הייתה זו הפעם הראשונה שראו את הרבי.

אבי היה אז בניו יורק, ובדיוק התכונן לשוב למילאנו. המחשבה שעליו לנסוע לאיטליה בשעה שכל החסידים הללו מגיעים כדי לשהות במהלך חודש החגים במחיצת הרבי די דכדכה אותו.

הגיעה העת לצאת לדרך. בעודו ממתין למונית מחוץ ל-770, הוא היה שרוי במצב רוח עגמומי למדי. באותו רגע

חלף במקום אחד ממזכירי הרבי, אדם פיקח מאוד בשם ר' משה לייב רודשטיין.

"מדוע הינך כה מדוכא?", שאל את אבי. כששמע את תשובתו, הוא נכנס ל-770, ויצא שוב כעבור שלוש דקות. "בוא איתי", אמר.

יחד הם ניגשו אל המבואה שמחוץ לחדר הרבי. דלת חדרו של הרבי הייתה פתוחה, והרבי ישב ליד שולחנו.

אבי לא התכונן לקראת פגישה שכזו, אך הרבי הביט בו כמחכה, והוא נכנס אל החדר.

"נו, נמצאים בחודש אלול, והמלך בשדה", אמר הרבי לאבי, בהתייחסו למשל הידוע של אדמו"ר הזקן, מייסד חסידות חב"ד. בעוד שרבים אפופים במהלך חודש אלול בדאגה וחרדה נוכח יום הדין האלוקי הממשמש ובא, אדמו"ר הזקן לימד שימי ההכנה של חודש אלול הם תקופה חיובית. במהלך חודש זה "המלך" נמצא מחוץ לארמונו, בשדה, וכל המעוניין לנצל את ההזדמנות ולגשת אליו, רשאי לעשות זאת.

המלך, הוסיף הרבי - בצטטו את המשך המשל של אדמו"ר הזקן - הרי "מראה פנים שוחקות לכולם", ותוך כדי דיבור, התפשט חיוך גדול על פני הרבי, והוא פרש את ידיו לצדדים. "סע לשלום!"

לאחר ששמע זאת, נעלמו העצבות והדכדוך כלא היו, ולאבי לא הייתה כול בעיה לשוב הביתה בלב שמח. החיוך המדהים שזכה לקבל מהרבי באותו אלול, המשיך ללוות אותו במשך שישים השנים הבאות.

הרב לוי גרליק הוא מרצה ידוע ומחברם של ספרים רבים בהלכה. הוא מתגורר בברוקלין, ניו יורק, שם הוא רואיין שלוש פעמים במהלך שנת תשפ"א (2021).

לזכות אבינו היקר הרב יעקב שי' מינסקי

ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה
הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויוכבד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תשי"ד (1954) — לאחר תפילת יום השבת, נעתר הרבי לבקשת כמה מהחסידים להתוועד לרגל חתונותיהם של כמה מתלמידי הישיבה שנקבעו לאותו שבוע, מאחר שבאותה שבת חל גם יום השנה לנישואי אדמו"ר הרי"צ. בהתוועדות ביאר הרבי כמה רעיונות הנוגעים לנישואים והקמת בית יהודי על פי תורה, וכן אמר מאמר חסידות המבוסס על המאמר שאמר אדמו"ר הרי"צ בשנת תרפ"ט (1929) לרגל חתונת הרבי, כשהוא מוסיף ומרחיב בביאורים משלו. מאמר זה של הרבי הפך בהמשך למאמר הקבוע שעליו חוזרים חתנים בעת קבלת הפנים לפני החופה. את ההתוועדות חתם הרבי בברכה לכל הזוגות שחתונתם תתקיים באותו שבוע, "שתהיה בשעה טובה ומוצלחת, בנין עדי עד, על יסודי התורה והמצווה". י"ג באלול

1 תשי"ד (1954)

גדלות הלב

הכוח שמסתתר בקרב כל יהודי ומתגלה בחודש אלול

שיעורו של הרב שבתי סלבטיצקי • כי תצא

כיצד זה ייתכן? וכי יש לנו רשות לשנות ממה שכתוב מפורש בתורה?

הגמרא מסבירה: עלינו לשים לב לניסוח המיוחד בפסוק. לא נאמר "ארבעים יכנו", אלא "במספר ארבעים". המילה "במספר" מלמדת שמדובר במספר הסמוך לארבעים, כלומר שלושים ותשע. והגאון מוילנא מדגיש: זו 'הלכה למשה מסיני'.

שלושים ותשעה ימי חסד

פרשת כי-תצא נקראת דווקא בחודש אלול. אם נמנה את מספר הימים מראש חודש אלול ועד יום הכיפורים – נגלה בדיוק **שלושים ותשעה ימים** – כמספר המלקות!

אין זה מקרה. כשם שהמלקות נועדות לטהר ולנקות את האדם מחטאו, כך שלושים ותשעה הימים הללו – של תשובה ורחמים – מנקים את נשמתנו, מטהרים אותנו.

האריז"ל מגלה סוד עמוק: כאשר אדם הראשון אכל מפרי עץ הדעת, נגזרו **שלושים ותשע קללות** על הבריאה כולה. כיצד? המדרש (אבות דר' נתן פרק א) מפרט את החלוקה המדויקת: עשר קללות נגזרו על אדם ("בְּיַעַץ אֶפְיֹךָ תֹּאכַל לֶחֶם"), עשר על חווה ("הִרְבָּה אֲרָבָה עֲצָבוֹנָךְ וְהִרְבָּה"), עשר על הנחש ("עַל גִּחְזֹךְ תֵּלֵךְ"), ותשע על האדמה ("אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעִבְרֹךְךָ").

מה הקשר בין הקללות למלקות? מסביר האריז"ל:

הקללות שירדו בעת חטא עץ הדעת, למרות שמן, הן במהותן העמוקה ברכות מוסוות – דרך של הקב"ה לתקן את החטא ולהחזיר את האדם למקורו הטהור.

כך גם המלקות – הן לא רק עונש, אלא בעיקר דרך לטיהור ותיקון.

חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות, הוא הזדמנות שבה כל אחד מאתנו מבקש לגדול, לצמוח, לגלות את הפוטנציאל שבו, כיציר כפיו של הקב"ה.

מי באמת נקרא אדם גדול? וכיצד זוכים להגיע לגדלות אמיתית?

יש הסבורים שאדם גדול נמדד בעושרו, אחרים אולי חושבים שמדובר בגובה פיזי...

מסופר על העיר דווינסק, שבה התגוררו שני גאונים עצומים – הגאון הרוגוטשובי ובעל ה"אור שמח".

באחד הימים התקיים וויכוח בבית הכנסת מי משניהם גדול יותר בתורה. ילד קטן קם ואמר: "ראיתי במו עיניי – ה"אור שמח" נמוך יותר מהרוגוטשובי!"

ברור לכולנו שאלו אינם הקריטריונים האמיתיים. אז מהי באמת גדלות ביהדות? את התשובה נלמד מתוך פרשת השבוע.

החסד שבעונש

בפרשת כי תצא אנו נתקלים במצווה שנראית פשוטה למדי. התורה מספרת לנו על אדם שעבר עבירה וחייב מלקות (דברים כה, ב-ג):

"וְהָיָה אִם בֶּן חֲבוֹת הָרָשָׁע... אַרְבָּעִים יִכְנוּ לָאִשָּׁה, בֶּן יִסִּיף לְחַבְתּוֹ עַל אֱלֹהֵי מִכָּה רַבָּה וְנִקְלָה אַחִירָה לְעִינֶיהָ".

המסר נראה ברור: החוטא מקבל ארבעים מלקות (ולא יותר, כדי שהאדם החוטא לא יתבזה יתר על המידה, שהוא ישאר "אחיק" למרות חטאו).

אולם הגמרא במסכת מכות (כב, ב) מגלה לנו שלמרות שבתורה כתוב "ארבעים", בפועל, בבית הדין, מלקים רק שלושים ותשע!

נוחם של חכמים

הגמרא במסכת מכות (כב, ב) מביאה אמירה חריפה של רבא: "כְּמָה טַפְשָׁאֵי אֵינְשֵׁי" – כמה טיפשים הם בני אדם! "דְּקִימֵי מְקַמֵּי סֵפֶר תּוֹרָה, וְלֹא קִימֵי מְקַמֵּי גְבֻרָא רַבָּה" – שקמים מפני ספר תורה ואינם קמים מפני תלמיד חכם גדול!"

רבא מנמק: הרי בספר תורה כתוב "ארבעים יכנו", ובאו חכמים והורידו אחת – הפחיתו ל-39! כלומר, לחכמים יש את הכוח והסמכות לפרש ולבאר את התורה, ובכך הם אף גדולים מספר התורה עצמו. הם לא משנים את התורה חלילה – הם מגלים את העומק שלה, את הכוונה האמיתית.

אך כאן מתעוררת שאלה: הרי גם בספירת העומר נאמר (ויקרא כג, טז) "תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם", ולמעשה סופרים רק ארבעים ותשעה. מדוע דווקא במלקות מדגישה הגמרא את גדלות החכמים ומכנה אותם "גברא רבה"?

הרמב"ן (דברים כה, ג) מסביר: ארבעים הימים שבהם שהה משה בהר סיני לקבל את התורה הם הבסיס למספר המלקות – מי שמרד בתורה שניתנה בארבעים יום, דינו בארבעים מלקות.

אך נראה שיש כאן עומק נוסף.

בספר "ארץ צבי" מובא ההסבר הנפלא – חכמים באים ללמד אותנו יסוד גדול על מהות היהודי: חטא של יהודי אף פעם אינו שלם! אמנם על פי הדין היו מגיעות לו ארבעים מלקות, אך תמיד קיימת נקודת זכות, ניצוץ של טוהר, משהו בתוך היהודי שלא השתתף בחטא. החכמים, בחכמתם ורגישותם, ראו שהחטא לעולם אינו מושלם, ולכן הפחיתו את מספר המלקות.

גדלות של רחמים

בשנות תר"פ התרחש מפגש היסטורי בין שני ענקי הדור. האדמו"ר רבי מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובצה, גאון מופלג שחיבר ספרים רבים ובהם "מאיר עיני חכמים", נפגש עם הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי, רבה של וילנה ומקברניטי היהדות בדורו.

השניים שקעו בדיון הלכתי עמוק. רבי חיים עוזר, שהיה בקי בכל מכמני התורה, הופתע מעומק הניתוח ומחדות הראייה של האדמו"ר מאוסטרובצה. בהתרגשות גלויה קרא: "הינכם גברא

רבה!" הוא השתמש באותו ביטוי נדיר שבו משתמשת הגמרא לתאר את גדולת החכמים.

האדמו"ר, בענוותנותו, הרכין ראש: "סליחה, אך לא בזה זוכים לתואר 'גברא רבה'".

רבי חיים עוזר שאל: "אם כן, במה?"

"אסביר", ענה האדמו"ר. "הגמרא מייחדת את התואר 'גברא רבה' דווקא לחכמים שהפחיתו מארבעים לשלושים ותשע. ויש להבין: הרי גם בספירת העומר חכמים פירשו שמונים רק ארבעים ותשע ימים ולא חמישים. מדוע דווקא כאן הם זוכים לתואר הנכבד?"

התשובה עמוקה מאוד: גדלות החכמים אינה רק בפענוח הנכון של הפסוק – זו חכמה שכלית גרידא. הגדלות האמיתית, זו שהופכת אדם ל'גברא רבה', היא שהחכמים הפחיתו מכה מגופו של הרשע! הם חשו את כאבו, הבינו את חולשתו, ריחמו עליו, וחיפשו דרך להקל עליו אפילו במעט.

'גברא רבה' – אדם גדול באמת – אינו מי שעוסק בחידושי תורה בלבד. הוא מי שלבו פתוח ורגיש לכאב הזולת, שמסוגל להרגיש את הצער של החוטא הנלקה, ובעצם – את צערו של הקב"ה הרואה את בנו סובל. זוהי גדלות של רחמים, לא רק של חכמה."

יהודי – נטול פרטיות

הרב זלמן פויזנר, מרצה מפורסם ומחבר ספרים רבים שהיה שליח של הרבי מליובאוויטש, הוזמן פעם לתוכנית רדיו אמריקנית פופולרית, בהנחיית מראיין מפורסם. הוא נשאל שאלה ישירה: "הרב, תסביר לי משהו. מדוע התורה מתערבת בחייו הפרטיים של האדם? אם אדם אכל מאכל לא כשר בביתו – מדוע יש להענישו במלקות? הקב"ה הוא הרי תכלית הטוב, כיצד אדם נענש במה שנראה כאכזריות כה גדולה בעוון מעשה שלא הזיק לאיש?"

רבי זלמן חייד וענה:

מבחינה פרקטית, עונש מלקות כמעט איננו אפשרי.

ראשית, נדרש בית דין מוסמך, שקיבל סמיכה בשרשרת ישירה ממשה רבינו.

כולו – הינו פושע המסכן את העולם כולו, ומגיע לו להיענש על כך.

עם ישראל אינו אוסף של יחידים – אנחנו "חללית" רוחנית אחת. כשיהודי אחד חוטא, הוא לא פוגע רק בעצמו. הוא משפיע על כולם.

וכפי שאמר פעם רבי ישראל מסלנט: "יהודי שאינו מתפלל כראוי בוילנה – גורם לכך שבפריז פותחים חנויות בשבת". איזו עוצמה יש לעם ישראל! איזה קשר עמוק מחבר בינינו!

נשמה אחת בגופים רבים

התורה מספרת (שמות יט, ב) שכשעם ישראל הגיע להר סיני: "וַיַּחֲזֵן יְשָׁרְאֵל נֶגֶד הָהָר". מדוע "ויחזן" בלשון יחיד, ולא "ויחזנו" בלשון רבים? רש"י מסביר על פי המדרש: "כאיש אחד בלב אחד" – כל עם ישראל היה באחדות מושלמת.

מעניין שיש מקום נוסף בתורה עם ביטוי דומה. כשפרעה רדף אחרי בני ישראל נאמר (שמות יד, י): "וַתִּהְיֶה מִצְרַיִם נֹסֶע אַחֲרֵיהֶם" – גם כאן "מצרים נוסע" בלשון יחיד. גם כאן אומר המדרש (מכילתא בשלח, פרשה ב) שהמצרים היו "בלב אחד כאיש אחד".

אבל נבחין בהבדל המהותי: אצל המצרים נאמר קודם "בלב אחד" ואחר כך "כאיש אחד". אצל ישראל – להפך: קודם "כאיש אחד" ואחר כך "בלב אחד".

ההבדל מהותי: המצרים היו שונים זה מזה לחלוטין. לכל אחד היו האינטרסים שלו, המחשבות שלו, הם אפילו היו מסוכסכים ביניהם. ואז בא פרעה ואמר: "בואו נרדוף אחרי ישראל! ניקח את זהב והכסף שלהם". האינטרס המשותף – הכסף – איחד אותם זמנית. זה התחיל מ"לב אחד" – מאינטרס משותף, ויצר "כאיש אחד" – חיבור זמני וחיצוני.

עם ישראל שונה במהותו. יש לנו נשמה אחת משותפת. כולנו חלקים מנשמת אדם הראשון. "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא" (משנה סנהדרין י, א). כולנו חלקים מנשמת אדם הראשון. ומהאחדות המהותית הזו נובע "לב אחד" – רצון משותף. גם כשבחיצוניות אנחנו נראים שונים, גם כשיש מחלוקות – בפנימיות אנחנו אחד.

השורש המשותף

כמה חשוב להעביר לילדינו את תחושת השייכות העמוקה – למשפחה, לשורשים, לכלל ישראל. יש

שנית, גם בבית דין מוסמך, התנאים למלקות היו כמעט בלתי אפשריים: נדרשים שני עדים כשרים, שאינם קרובים זה לזה או לנאשם, שראו את המעשה במו עיניהם. אפילו הודאת הנאשם עצמו אינה מספיקה!

העדים עוברים חקירה ודרישה קפדנית – שואלים אותם מה היה מזג האוויר, מה לבש הנאשם בחטא, היכן בדיוק עמד, כל פרט. סתירה קטנה ביניהם פוסלת את עדותם.

והעיקר – העדים חייבים להזהיר את האדם לפני מעשה החטא. עליהם לפרט באוזניו את האיסור ואת העונש. והוא חייב לחזור מילולית על דבריהם: 'אני יודע שאקבל מלקות ובכל זאת אעשה זאת'. כל זה צריך להתרחש 'תוך כדי דיבור' – בתוך שלוש שניות!

יתרה מזו, התהליך נשנה שלוש פעמים. שלוש התראות, שלוש הודאות, וביצוע המעשה תוך שלוש שניות מההתראה האחרונה. אם עברו ארבע שניות – הוא פטור, שמא שכח.

"צריך להיות אדם נחוש בדעתו לחטוא למרות כל האזהרות, כדי להגיע למלקות", חתם הרב את תשובתו.

לאחר הראיון בתוכנית הרדיו דיווח הרב פויזנר לרבי מליובאוויטש על שהתרחש במהלכה.

בהתוועדות השבת (פרשת ויגש תשכ"ט) התייחס הרבי למאורע. באותם ימים שוגרה חללית "אפולו 1" לחלל, אך שריפה פרצה בתא הפיקוד ושלושה אנשי צוות נספו. הרבי אמר שהמאורע האקטואלי מהווה דוגמה מוחשית להסברת העניין – לקחו שלושה אנשים ואמרו להם לבטל את רצונותיהם האישיים ולנהוג רק כפי שיוו להם. הזהירו אותם שכל מעשה ופעולה שלא כפי ההוראות עלולים לסכן השקעה של מיליארדי דולרים, ויתרה מכך – לסכן את חייהם. כל אחד מהם הבין שאף שהוא יחיד, למעשיו בתוך החללית יש השפעה כבירה גם על אחרים, ועל כן נהג לא עלה בדעתו להעמיד בסכנה את האחרים, גם לא בתירוץ שהוא נוהג כפי שהוא חפץ בחייו הפרטיים, ואל להם לאחרים להתערב בכך.

כך – אמר הרבי – כל מעשה של יהודי משפיע על העולם כולו. וכפי שהרמב"ם פוסק (הלכות תשובה ב, ד) שמעשה אחד של יהודי יכול להכריע את הכף ולהביא גאולה לעולם כולו. ואם מישהו באופן פרטי עושה מעשה שמשפיע על העולם

משפחות שמכילות "עץ משפחה" מרשים עם תמונות של הסבים והסבתות, של הדורות הקודמים, כדי שהילדים יראו ויבינו את השורשים הנפלאים שמהם הם צמחו.

לא פעם אנשים החלו להתקרב ליהדות דווקא כשגילו את שורשיהם – מי היה הסבא שלהם, מי היה סבו של הסבא, איזה ספרים כתבו אבותיהם, היכן שימשו כרבנים, אימתי ואיך מסרו את נפשם על קידוש השם – איזו מסורת עתיקה ומפוארת הם ממשיכים.

שוחחתי פעם עם ראש ישיבה חשוב והוא אמר לי: "אני מרגיש היטב בתלמידי – ההצלחה שלהם בלימודים ובחיים תלויה במידה רבה בשאלה האם יש להם משפחה מאוחדת או לא. משפחה מלוכדת ותומכת מעניקה לילד כוח ועוצמה שאין לתאר".

אהבה אמיתית

המושג "ציבור" במובנו העמוק קיים רק בעם ישראל. רק לנו יש את הנשמה האחת שמאחדת את כולנו למציאות אחת.

יש לכך משמעות הלכתית עמוקה: אדם שנדר שלא ליהנות מ"יושבי העיר" מפני שפגעו בו, ולאחר מכן הגיע תושב חדש לעיר – האם הנדר חל גם עליו? הוא הרי לא היה כאן בשעת הנדר.

בהלכה (יורה דעה סימן ריז) נפסק שגם התושב החדש נכלל בנדר.

מדוע? הרי כשנדר – כלל לא הכיר את האדם הזה.

מסביר הגאון הרוגוצ'ובי: ציבור אינו צירוף של פרטים, כמו אוסף כיסאות שכל אחד עומד בפני עצמו ובמקרה ערמו אותם יחדיו. ציבור הופך למציאות חדשה, לישות אחת! כשנדר האדם שהוא מודר הנאה מ"יושבי העיר", לא התכוונן לרשימה של אנשים. הוא התכוון ל"ציבור" כמהות. וכל מי שמצטרף לציבור נכלל במהות הזו.

זה הכוח של עם ישראל. אנחנו לא סתם אוסף של יהודים. אנחנו מציאות אחת. נשמה אחת.

לכן, כשיהודי שומע על יהודי שהוא כלל לא מכיר שאירע לו משהו לא חיובי – מיד הוא חש כאב. מדוע? הוא הרי אלא מכירו! התשובה: כי הוא חלק ממנו! זו נקודה פנימית עמוקה שמאחדת את כולנו.

הרב ניסן מנגל שליט"א, רב בית הכנסת "כתב סופר" בניו יורק, סיפר סיפור מדהים מהתקופה שבה היה תלמיד הישיבה במונטריאול.

"הכרתי משפחה חסידית במונטריאול. בעת לידות ילדיהם חוו סיבוכים קשים. באחת הלידות, בתקופה בה הכרתי אותם, בדק הרופא את האשה ואמר בחרדה: 'המצב מסוכן! אם רוצים להציל את האם, הכרחי לבצע הפלה. הוא לא ישרוד. אין ברירה אחרת!'

הבעל, חסיד נאמן, אמר בתוקף: 'אני לא עושה דבר בלי לשאול את הרבי'.

הוא התקשר למזכירות, ותוך זמן קצר הגיעה התשובה: 'הרבי אומר – לא לעשות דבר! הכל יהיה בסדר. האשה תהיה בריאה והתינוק יהיה בריא'.

הרופא יצא מכליו: 'אתם מטורפים! אתם הורגים את האשה! מי זה הרבי הזה שנותן עצות רפואיות מבלי להכיר את הפרטים?!'

אבל הבעל עמד על שלו ואמר בשלווה: 'הרבי אמר'.

ואכן, ברוך השם, התרחש נס – הכל עבר בשלום. התינוק נולד בריא, והאם הייתה בריאה לחלוטין.

החסיד טלפן מיד למזכירו של הרבי לדווח על הלידה.

בשעה שבע בבוקר התקשר המזכיר לרבי ובירר: "אמרת שהלידה אירעה בשעה ארבע, האם זה היה בארבע או בשלוש וחצי?"

הבעל המופתע נסע במיוחד בחזרה לבית הרפואה על מנת לברר את הדבר. הרופא לא הבין: 'מה זה משנה? העיקר שהאשה והתינוק בריאים'. אבל כשבדק בניירות גילה שבשל הטיפול בת ינוק האחות רשמה את כרטיס התינוק רק בשעה ארבע, אבל בעצם הלידה התרחשה כבר בשלוש וחצי. היא הייתה כה עסוקה עם הלידה המסובכת שרק בארבע הספיקה לכתוב.

הרופא, שכבר הבין שמדובר במקרה יוצא דופן, שאל בסקרנות: 'למה זה היה חשוב לרבי?'

כשהמזכיר נכנס לרבי עם השאלה, הרבי הסביר: 'לא הלכתי לנוח עד אשר הייתי בטוח שנולד תינוק בריא לאם בריאה, ובשעה שלוש וחצי כבר נחתי'.

מישהו שאל אותי: למה הרבי גילה את זה לרופא?

ייתכן שההסבר הוא שהרופא היה יהודי שנדרש לקרבו ליהדות. הרבי רצה לקרב אותו, להראות לו את הקשר העמוק בין נשמות ישראל. כשמדובר

בקירוב יהודי, הולכים עד הסוף. לא רק מדברים על אהבת ישראל – חיים אותה.

סוס הקוזקים

רבי מענדל פוטרפס סיפר משל נפלא:

הצאר הרוסי היה גאה ביחידה המובחרת שלו – הקוזקים. הם היו הלוחמים הכי אמיצים, והסוסים שלהם עברו אימונים קשים ביותר. הם למדו לקפוץ לאש, לעבור במים עמוקים, ולהתמודד עם כל מכשול בלי פחד.

המבחן הקשה ביותר באימוניהם היה לחצות נהר סוער במיוחד. סוסים רבים ניסו, חלקם הצליחו, חלקם נסחפו.

מי קיבל את התואר "סוס קוזקי"? לא הסוס שעבר ראשון. לא הסוס שעבר הכי מהר. הסוס שזכה היה זה שאחרי שעבר בשלום, לגדה השנייה, הסתובב לאחור, ראה סוס אחר נאבק בזרם ועומד לטבוע – וללא היסוס קפץ חזרה למים הסוערים כדי להצילו!

זה ההבדל בין סוס רגיל לסוס אמיתי: הסוס הרגיל דואג לעצמו ולהצלחתו האישית. הגיבור האמיתי הוא הסוס שדואג שכולם יעברו, שהמשימה הכללית תצליח. שאף אחד לא יישאר מאחור.

זו אהבת ישראל. לא רק לדאוג לעצמי, אלא שכל יהודי יצליח, יצלח את הנהר הסוער של החיים.

רצונו של האב

המגיד מדובנא המחיש זאת במשל נפלא:

אב ערך חתונה לבנו והזמין את כל ילדיו. אחד הבנים היה עני מרוד ולא היו לו בגדים ראויים לחתונה. הוא היה לבוש בגדים בלויים, בעוד ושאר אחיו לבושים בהדר.

לפני החתונה ניגש לאָחיו: "אולי תלוו לי כסף ותעזרו לי לקנות בגדים לחתונה? אני מתבייש לבוא כך".

"אין צורך", ענו האחים, "אבא ישמח לראותך כפי שאתה".

בסוף החתונה, האב חילק מתנות. הבן העני קיבל את המתנה הגדולה ביותר.

הוא הסביר לאחים התמהים: "לו באמת רציתם לשמח אותי, הייתם מבינים שהשמחה האמיתית שלי היא לראות את כל הילדים שלי, כולל אחיכם העני, לבושים בכבוד".

המסר ברור: אנו מניחים תפילין, שומרים שבת – אבל מה עם האח שלנו? מה עם השכן? וכי לקב"ה יש נחת מהנחת התפילין שלי יותר מאשר מהנחת התפילין של יהודי אחר? אם אני באמת מקיים מצוות בשביל הקב"ה – אדאג שגם אחרים יקיימו אותן. זו האות שאכפת לי מרצון השם, לא רק מרצוני האישי.

המזכה את הרבים

המשנה באבות (ה, יח) אומרת:

"כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו".

בחודש אלול אנחנו מחפשים זכויות. זיכוי הרבים – זו זכות עצומה.

אבל כמה הם "רבים"? – חמישה? עשרה? עשרים?

התשובה העמוקה היא שלא מדובר במספר, אלא בגישה. "מזכה את הרבים" פירושו שאינני בוחר את מי לזכות. איני ניגש דווקא לחבר הקרוב, השכן הנחמד, מי שעושה עמי עסקים, או מי שסימפטי אליי. "רבים" פירושו – כל יהודי, בלי הבחנה, רק משום שהוא חלק מעם ישראל.

לא משנה אם הוא מתפלל בבית כנסת אחר, אם יש לו דעות שונות, אם הוא נוהג אחרת. אם הוא יהודי – אכפת לי ממנו. אני רוצה לזכות אותו. הוא חלק מעם ישראל, יש בו "חלק אלו-ה ממעל ממש" (תניא פרק ב).

מאין יש לי כוח לאהוב יהודי שאני לא מכיר? זה מגיע מהנשמה. רק כשאני מתחבר לנשמה שלי, לקשר הפנימי והאמיתי עם הקב"ה, אני מרגיש שכולנו אחד, ואכפת לי שגם נשמתו תהיה קשורה.

הרבי מליובאוויטש מוסיף ומלמד: אפילו אם ניסית לזכות מישהו והוא לא שמע לך – עצם הרצון שלך יקר לקב"ה! הוא רואה שאכפת לך מבנו. "כל המזכה את הרבים" – אפילו אם בפועל לא הצליח – אין חטא בא על ידו".

ערבות מתוקה

מאמר חז"ל "כל ישראל ערבים זה לזה" (שבועות לט, א) – אינו רק אַמרה המלמדת אותנו כיצד לנהוג, הדבר נפסק להלכה.

אדמו"ר הזקן פוסק (שולחן ערוך, סימן קצו) שאם יהודי אכל ולא בירך ברכה אחרונה – יהודי אחר, שלא אכל דבר, יכול לברך ולהוציא ידי חובה!

איך זה ייתכן? כיצד אני יכול לברך על מה שלא אכלתי? זו ברכה לבטלה!

התשובה: "כל ישראל ערבים זה לזה". אנחנו קשורים זה בזה. החיוב שלו הוא החיוב שלי.

והרבי הרי"צ מליובאוויטש מחדד: "ערבים" מלשון עֲרִבּוּת ומתיקות.

זו הלכה למעשה. אנחנו באמת אחד.

הנקודה הטהורה

המהר"ל מפראג (גור אריה דברים כה, ב) מגלה משמעות עמוקה לפשר העובדה שמכים שלושים ותשע מלקות במקום ארבעים: בכל אדם יש ארבעים כוחות נפש – עשר בכל אחת מארבע הדרגות בבריאה: דומם, צומח, חי, מדבר, הנובעות מארבעת אותיות שם י-ה-ו-ה.

לכן המספר 40 חוזר בתורה שוב ושוב: ארבעים הימים בהם היה משה בהר סיני, ארבעים שנה במדבר, ארבעים ימי המבול. וגם – ארבעים הימים שבהם אורכת יצירת צורת הוולד (נדה ל, א; בכורות כא, ב; מנחות צט, ב).

מסביר המהר"ל:

"בגוף הוא החטא, שבו היצר הרע. והנשמה חטאה עמו, שכל המחובר לטמא הרי הוא כמוהו בעודה עם הגוף".

בשלושים ותשעה הימים הראשונים של היווצרות האדם – נוצר הגוף. ביום הארבעים – נכנסת הנשמה, הנקודה הפנימית שמחייה את הכל. והנקודה הזו תמיד טהורה!

ואולם, כשאדם חוטא – הנשמה המחוברת אליו נאלצת לחטוא עמו.

ואולם, אומר המהר"ל:

"כשמכים אותו ל"ט מכות, ובזה שב יצירת הגוף נקי מן החטא... וממילא נמצא הנשמה טהורה, שאין בה פחיתות בעצמה, רק כאשר היא מצטרפת לגוף החוטא, וכאשר הגוף נקי מן

החטא, אין כאן פחיתות וחטא בנשמה, ואין צריך להלקותו עוד".

שלושים ותשע החלקים החיצוניים נפגמים, אך משעה שתיקנו אותם באמצעות המלקות, והגוף תוקן – הנשמה שנותרה בטהרה לא מצטרפת עוד לגוף חוטא, היא הייתה טהורה, ועתה נותרה בטהרה ואינה צריכה תיקון.

רבינו בחיי (דברים כה, ג) מוסיף רמז: "אֲחִיךָ" בגימטריה 39.

אחרי שלושים ותשע מלקות, החוטא נהיה "אחיק" – חלק ממך.

מלאכת הקודש

בעניין זה, מסביר הרבי מליובאוויטש: גם בשבת יש "ארבעים מלאכות חסר אחת" (שבת עג, א).

ישנן ארבעים מלאכות. שלושים ותשע מהן – גשמיות, האסורות בשבת; ואילו המלאכה ה-40 – מלאכת הקודש, העבודה הרוחנית, שלא רק מותרת בשבת אלא מהווה מצווה!

שלושים ותשע המלאכות האסורות, בדיוק כמו שלושים ותשע הקללות, מתחלקות לארבע:

מלאכות הלחם: זורע, חורש, קוצר, מעמר, דש, זורה, בורר, טוחן, מרקד, לש, אופה – כנגד 10 קללות האדם ("בזעת אפיך תאכל לחם").

מלאכות הבגד: גוזז, מלבן, מנפץ, צובע, טווה, מיסך, עושה בתי נירין, אורג, פוצע, קושר – כנגד 10 קללות חווה (הקשורות ללבוש ולכיסוי).

מלאכות העור: מתיר, תופר, קורע, צד, שוחט, מפשיט, מעבד, ממחק, משרטט, מחתך – כנגד 10 קללות הנחש ("על גחונך תלך").

מלאכות הבניין: כותב, מוחק, בונה, סותר, מכבה, מבעיר, מכה בפטיש, מוציא מרשות לרשות – כנגד 9 קללות האדמה ("ארורה האדמה").

כאשר האדם עובד בימות חול ובשבת עוסק במלאכה הארבעים – עבודת השם – הוא מתקן את כל הפגמים של חטא עץ הדעת!

ב-39 הימים המיוחדים של חודש אלול, יש לנו ההזדמנות לגלות את הנקודה הפנימית הטהורה, לחזק את האחדות, ולזכות לכתיבה וחתימה טובה.

השם יתן לנו כוח לגלות את הנשמה שלנו, את הפנימיות שלנו, את העצם שלנו, ונזכה בקרוב ממש לביאת משיח צדקנו.

סיכום

דין המלקות שבפרשת כי תצא, מגלה לנו אמת עמוקה על מהות הנשמה היהודית ועל הקשר המיוחד שבין כל יהודי לרעהו: גם בתוך החטא הגדול ביותר, קיימת נקודה פנימית בנשמה שנותרת תמיד טהורה ושלמה.

בתורה נאמר שהחוטא מקבל ארבעים מלקות, אולם בפועל מלקים אותו רק שלושים ותשע. המכה הארבעים לעולם לא ניתנת. מדוע? כי היא מסמלת את הנקודה הפנימית בנשמה שלא השתתפה בחטא, את החלק שנשאר קדוש גם כשכל השאר נפגם. בכל יהודי, ללא יוצא מן הכלל, קיימת הנקודה הזו – הניצוץ האלוקי שאי אפשר לכבות.

שלושים ותשעה הימים שמראש חודש אלול ועד יום הכיפורים הם המקבילה הרוחנית למלקות. כשם שהמלקות מטהרות את הגוף מהחטא, כך הימים הללו מנקים את כל השכבות החיצוניות שהצטברו עלינו במשך השנה. אבל הנקודה הארבעים – העצם שלנו – לא צריכה טיהור. היא תמיד הייתה ונשארה טהורה.

חכמינו, שהפחיתו מכה מגופו של החוטא, זכו לתואר "גברא רבה" – אדם גדול – לא בגלל חידושיהם הגאוניים בתורה, אלא בגלל הרחמים שגילו. הם הבינו שמאחורי כל חוטא עומד אדם שסובל, נשמה שמתייסרת. הרגישות הזו לכאב של האחר, היכולת לראות את הטוב גם במי שנפל – זו הגדלות האמיתית.

כל יהודי הוא חלק מנשמה אחת גדולה. אנחנו לא אוסף של יחידים אלא מציאות אחת. לכן כשיהודי אחד נופל, כולנו מרגישים את הנפילה. וכשיהודי אחד מתרומם, כולנו מתרוממים איתו. זו מציאות רוחנית. כל מעשה טוב משפיע על כל עם ישראל, וכל תיקון אישי מתקן משהו בעולם כולו.

בימים הקדושים האלה, כשאנו מבקשים סליחה ומחילה, עלינו לזכור שאנחנו לא לבד. הנקודה הפנימית שלנו מחוברת לנקודות הפנימיות של כל עם ישראל. וכשאנו מגלים רחמים כלפי עצמנו וכלפי אחרים, כשאנו מבינים שהחטא לעולם אינו מגדיר את מי שאנחנו באמת – אנו פותחים פתח לגאולה אישית וכללית.

הנשמה שלך טהורה. תמיד הייתה ותמיד תהיה. זו הבשורה של חודש אלול.

שיעור זה נכתב לזכות שלוחי

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע ברחבי הארץ והעולם

בסיועו של הנגיד החסידי

הרב שניאור ורעייתו יוכבד מינסקי שיחיו – לברכה והצלחה בכל העניינים

ולעילוי נשמת מרת שיינא בעשא בת יוסף דוב

...

לזכות ידידנו היקר ר' תמיר אוהיון לזכות ולזכות כל בני משפחתו להצלחה בכל אשר יפנו
ולאורך ימים ושנים טובות מתוך בריאות בכל

הגליון יוצא ומופץ על ידי

זרעים

הו"ל: מכון 'הפרשה בחיי'

לתיקית הדרייב:

מגלים את השיחות
מגלים את הפרשה

פרשתנו פותחת: "כי תצא למלחמה . . וראית בשביה אשת יפת תואר וחשקת בה..."

תמוה: הרי היוצאים למלחמה היו **צדיקים** - "הירא מעבירות - חזר לביתו",
וא"כ, כיצד לאחר שה' בעצמו סייע במלחמה - תתעורר תאוה נחותה כזו?!...

לקו"ש ח"ט, הוספות עמוד 506

כנסת ישראל בהיותה בגלות, משולה היא לאישה שבעלה - ה' - גירשה ונתן לה גט.

תמוה ביותר: אחד מתנאי הגט הוא שהגט **יצא מרשות הבעל** ויגיע לרשות
האישה, וא"כ כיצד קיבלנו גט, **והרי אנו לא יכולים לצאת מרשות ה'?!...**

לקו"ש ח"ט, שיחה ב'

"כי יהיה ריב . . וניגשו אל המשפט . . והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע".

מיותר: וכי יעלה בדעתנו שבי"ד ירשיעו את הצדיק ויצדיקו את הרשע?!...

לקו"ש חכ"ד, שיחה ד'

בפרשתנו התורה מצוה עלינו לשלם לשכיר באותו יום: "**ביומו תתן שכרו**".

"מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות", - **מדוע ה' לא משלם לנו**
ב'מזומן' על ה'עבודה' שלנו בזמן הגלות בתומ"צ, ובבירור וזיכור העולם?!...

לקו"ש חכ"ד, שיחה ג' | חל"ד, שיחה ב'

בפרשתנו כתוב הציווי הנצחי: "**מחה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים - לא תשכח**".

איך אפשר **לצוות למחוק משהו מהזכרון**? - ובפרט, שבציווי זה התורה נותנת
לעמלק קיום נצחי, **שבכל בוקר נצטרך להיזכר** בו בכדי לשכוח אותו!...

לקו"ש ח"ד, שיחה ב'

עשינו כל כך הרבה, מה עוד נשאר לעשות בשביל להביא כבר את הגאולה בפועל?!...

שמחה בטרתה - על מנת וכדי להביא את משיח צדקנו - "ינסו ויוכחו"!

משיחת ש"פ כי-תצא תשמ"ח

הסדר דקריאת התורה הוא ש"מקום שמפסיקין בשבת בשחרית שם קוראין במנחה".

איך אפשר להכיל ולחיות באותה השבת עם תכנים כל-כך הפכיים?!

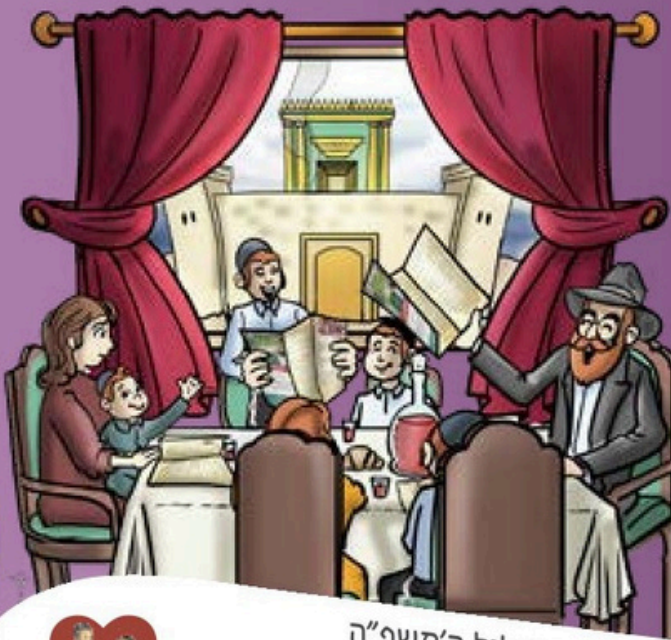
ב'שחרית' - 'כי תצא' - יציאה למלחמה, העדר מנוחה והתיישבות.

ובתפילת ה'מנחה' - 'כי תבא' - "איש תחת גפנו ותאנתו"...

דבר מלכות כי-תצא

יחי אדונינו מורינו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !!!

שימו לב!
חידון
אמריקאי
נושא פרסים
בגב העלון.

והשיב לב
אבות על ידי בנים (ע"ד)

ערב שבת קדש פרשת כי תצא • יב באלול ה'תשפ"ה

נשמתא דאורייתא

הורים וילדים לומדים
חסידות בצותא

רבי משה אריבוער

לכתחלה אריבוער

זה לא 'כוחות'...

ילד/ילדה: בכנס מיוחד לילדים והילדות שחזרו מהקמפוס, בקיץ תשמ"ח, אחר שתקעו בשופר והכריזו את י"ב הפסוקים, אמר הרבי בש"ח:

"כי תצא" - התורה אומרת שכאשר כל אחד ואחד מכם, בתוך כלל ישראל, יוצא למלחמה אפלו בתור יחיד ("תצא" לשון יחיד), הרי כבר בהתחלת המלחמה הוא נמצא "על אויבך". כלומר, שכבר ביציאה למלחמה רואים בגלוי שאין זו מלחמה בין שני כוחות שונים כן של "אויבך" שלוחמים בו ישנם כוחות שונים לכוחות הילד יהודי, כי זהו דבר שלא יתכן, שהרי כל ילד יהודי, וכל יהודי בכלל, מתחיל את היום באמירת המעלה של נשמתו "נשמה שנתת

בי טהורה היא" ולפני זה "מודה אני לפניך... שהחזרת בי נשמת" - וממילא מובן שאין שום מקום להשוות בין הכוחות והאפשרויות של אלו שעומדים לנגדו ובין הכוחות והאפשרויות שלו, לאחר שהיום בבקר קבל מחדש נשמה חדשה מהקדוש ברוך הוא בעצמו. ולכן מובן, שאיננו עומד במצב שוה ל"אויבך", אלא מלכתחלה הוא "על אויבך". הרבה יותר ממעל ל"אויבך".

מנצחים בקרב!

אבא/אמא: זאת ועוד כפאשר ילד יהודי ממלא שליחותו באופן כזה שהיציאה למלחמה היא מתוך החלטה תקיפה שלא לשמע כלל ליצה, אלא לגרשו לגמרי מחדרו, מדירתו ומכל מקום שבו יש לילד שליטה ("בעל טיט"ט") אזי מבטח לו, כהמשך הכתוב "ונתנו ה' אלקיך בידך". כלומר, שנוסף על ההצלחה והנצחון שעל-ידי

לזכות הת' הלל שיחי' גי'קובס

לרגל יום הולדתו י"א אלול

לשנת הצלחה וברכה בכל המצטרך בגור

ולכתיבה ולחתימה טובה

שנה טובה ומתוקה

בטוב הנראה והנגלה

לע"נ

הרה"ח נתן ברוך הלוי ב"ר אהרן יצחק וויס ז"ל

נלב"ע י"ג אלול תשע"ז

ת.נ.צ.ב.ה.

נדפס ע"י ולזכות בנו צבי ומשפחתו שיחיו וויס

לכתיבה וחתימה טובה שנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות ובטוב הנראה והנגלה

מעקה לגג

ילד/ילדה: בפרשת פי תצא, מופיע הצווי לעשות מעקה לגג הבית: "כי תבנה בית חדש, ועשית מעקה לגגך... כי יפל הנפל ממנו".

בנוסף למצות המעקה, יש במצוה זו גם הוראה רוחנית בעבודת השם. "גג" הוא מקום גבוה, המסמל גאווה והתנשאות. על כך מצוה התורה: "ועשית מעקה לגגך" - יש להגביל ולהכריח את הגאווה, שכן היא הגורמת לכל המדות הרעות ולכל הנפילות הרוחניות: "כי יפל הנפל ממנו".

גאווה קדושה?

אבא/אמא: אף לפעמים אפשר לחשב בטעות, שהדברים אמורים רק בגאווה רגילה, אבל כאשר הגאווה היא על כך שהאדם למד תורה - זו גאווה מתרת, כיון שזו אינה גאווה אישית, אלא הפרה בערכה של התורה...

באה מצות מעקה ואומרת לנו: לא. אף הגאווה שבאה מן הקדושה, יש לעשות לה "מעקה". הרי ההלכה היא שגם גגו של היכל המקדש - המקום המקדש ביותר - חייב במעקה. ומכאן לומדים שגם כאשר עומדים בשיא הקדושה, יש להזהר מפני הגאווה וההתנשאות, וחובה להעמיד סג בפניה, כדי למנוע נפילה רוחנית.

מתר להתגאות בשליחות?

ילד/ילדה: המעקה - הזהירות מגאווה, הכרחי לא רק כדי שהאדם עצמו לא יפול, אלא כדי שגם אחרים לא יפלו.

כשיהודי מנסה לקרב יהודי אחר לקדוש ברוך הוא, נחשב הדבר כאלו הוא בונה "בית חדש", עוד בית להשם. ולשם כך יש חובה לעשות "מעקה", כדי שהפעלה אכן תצליח ולא תגרם תגובה הפוכה.

רק כשפונים אל הזולת בדברים היוצאים מן הלב, ללא פניות אישיות, ודאי הם יכנסו ללבם ויפעלו את פעלתם, אף אם בדברי המקרב מתערבות ישות עצמית וגאווה - לא זו בלבד שהדבר מהנהה הפרעה למליטת הדברים, אלא הזולת אף עלול לפול ולהתרחק.

ההשתדלות שלו, זוכה ש"הקדוש ברוך הוא עוזרו" ומשתתף עמו במלחמה, עד שנותן את "אויבך" "בדיך", של "אויבך" - היצר - לא תהיה שום דעה משלו וילד יהודי משתמש בו רק בתור הוכחה שלייהודי ישנם הכוחות הדרושים שלא להרתע משום קשי בעבודת השם, אבל היצר עצמו הוא "בדיך" - שנותן לגמרי בשליטת הילד היהודי, כך שאם יש בו משהו שבא מן היצר, הרי הוא יודע תכף ומיד שזוהי עצת היצר, ומאחר שהוא "בדיך", מוכן שאין ביכולתו לפעל כלום ואיננו מתערב להביע דעה במעשיו של הילד היהודי.

ואדרבה - כאשר הילד רואה דבר יקר ומתוק אבל הדבר שיק לילד אחר, אזי היצר בעצמו יזהיר אותו שלא לגעת בדבר זה, אלא להפך - שכל ילד יסיע לילד אחר, וכן מבגר למבגר, בדרך נעם ובדרכי שלום, להנות מהחפצים שברשותו כטוב בעיניו, כולל גם - לסייע לו לנצל את חפציו לדברים טובים, כשם שבודאי כל אחד ואחד מהם נוהג לגבי הרכוש שלו - החל ממצות הצדקה.

הלקח

ילד/ילדה: על מה אני מכן לוותר ולתת לאח, לאחות, או לחבר, ממה שיש לי?

(מעובד על פי שיחת י' אלול תשמ"ח)

נקדה משיחה למוזרים

בצל חסידי

חסידות בעירה

אבא/אמא: אחד החסידים שהיה חוזר מאמרי חסידות בעירות, כפי שנהגו החסידים בדרךכם הביתה, לחזור על המאמרים ששמעו אצל הרבי, התלונן בפני אדמו"ר האמצעי שהדבר גורם לו לתחושת גאווה. השיב לו הרבי: "א ציבעלע זאל פון דיר ווערן, אבער חסידות זאלסטו חזר'ן" (אפלו אם יהיה ממך 'בצל', המשך לחזר חסידות)...

אין הספור היפה הזה, אותו מביא הרבי בשיחה, קשור לפרשת השבוע?

יאכלו עניים וישבעו

אבא/אמא: יבוא מישוהו ויטען: "ראוי זה לפול" – אם אותו יהודי היה ראוי לתורה ולמצוות, הוא היה יודע להבחין בין הדברים שהם אמת לעצמם, לבין הגאווה שנכנסה לדברי האיש שאומר אותם. אומרת התורה: "אף על פי כן לא תתגלגל מיתתו על ידך" – אתה צריך להשתדל שנפילתו לא תהיה על ידך.

צריך בהחלט לבנות "בית חדש", לקרב יהודי שני לתורה ולמצוות, אף אסור שגאותך ("גגוף") תגרם נפילה רוחנית אצל יהודי אחר.

ואם יאמר אדם שהוא חושש מפני הגאווה ולכן הוא מושך את ידו מעבודה זו לקרב יהודים – עליו לדעת שלא זו הדרך. האם בגלל גאותו חיב השני לסבל? אלא העצה היא "ועשית מעקה לגגוף", להגביל את הישות שלו. וכפי שאמר הרבי האמצעי לאותו חסיד "בצל שיהיה ממך אבל חסידות תחזור..."

הלכה

האם אתה חוזר ברבים, בבית – בשלחן שבת, או בכיתה, שיחה של הרבי?

(מעובד על פי לקוטי שיחות כרך כד, עמוד 143 ואילך)

בדרכי החסידים

נגון קול דודי

סיור בממלכת הנגונים • פרק ראשון

השעון המעורר

אחד הנגונים אותם אנו שומעים בימים אלה מכל עבר, בהתועדויות, בסעודת שבת, בפתח ועוד, הוא ללא ספק הנגון "קול דודי", המזכיר לנו שאלול כבר פה ואוטוטו ראש השנה בפתח, ומעורר אותנו בגעגועים ובתשובה.

זהו אחד מעשרת הנגונים של אדמו"ר הזקן, אותו חבר על המלים משיר השירים – "קול דודי דופק, פתחי לי אחתי רעיתי יונתי תמתי".

"דודי", זהו הקדוש ברוך הוא שמקיש לנו בדלת מתוך אהבה וחבה, ואומר "פתחי לי".

נגון זה הוא כמעט כמו קול השופר שנועד להעיר אותנו משנת הגלות, וקף המלים "קול דודי דופק" באות בשיר השירים בהמשך ל"אני ישנה ולבי ער". זו גם הסבה שאצל הרבי נגנו את הנגון "קול דודי" גם בהתעודות פורים, בקשר ל"פלילה" שהוא (נדרה שנת המלך) שרומז על הגלות.

כנגד ארבעה בנים

בליל שמחת תורה תשח"י נגנו אצל הרבי את הנגון "קול דודי", והרבי הסביר כך:

המלים "פתחי לי" – מזכירות את מאמר רבותינו זכרונם לברכה, "פתחו לי פתח של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם". על האדם לפתח אפלו פתח קטן ב"מחצה של ברזל" המפסיקה בינו לבין אביו שבשמים, וקף יפתחו לפניו שערי השמים.

בהזדמנות אחרת, בהתעודות אחרון של פסח תשכ"א, נגנו אצל הרבי את הנגון והרבי התייחס לקף שמלות הנגון הן משיר השירים, שעליו נאמר שהוא "קדש קדשים", שהוא הדרגה הכי גבוהה בנפש האדם, ודרגת ה"יחידה שבנפש", והקדוש ברוך הוא מבקש מאתנו לפתח ולגלות את ה"יחידה שבנפש", הקשר הכי פנימי של יהודי עם הקדוש ברוך הוא.

ובקשה זו היא מ"אחתי רעיתי יונתי תמתי", כנגד ארבעת הבנים שבביל הסדר: חכם, רשע, תם ושאינו יודע לשאול. וכלם – ללא יוצא מן הכלל – נדרשים לפתח פתח להשם.

תקיעת שופר בחדש אלול אצל הרבי, 'בנאל' הקטן ב' 770

הנגון שמכבס את הנשמה

לפני כמעט מאה שנה, בשמחת תורה תרפ"ט, הסביר הרבי הר"י צ"ע:

על ידי נגון "קול דודי" מנקה לנו אדמו"ר הזקן את הנשמה, מסיר את ה"סרקא". ברוחניות, מבאר אדמו"ר הזקן בלקוטי תורה, שבעיני ה"סרקא" היא כאשר נפש האדם נדבקת ונסרעת אחר החמירות, אחר התאוות.

"הוא - הפונה על החסיד - אומר: "מה אתה רוצה ממני?" - כסוס שאינו רוצה ללכת, וכשרוצים להנהיגו נעמד הוא על רגליו האחוריות".

"אדמו"ר האמצעי אמה, שהאבא - אדמו"ר הזקן - היה יכול לחדור אל תוך ה"קרבים" של החסיד ולעקר משם את מה שלא מתאים, באמצעות חסידות או באמצעות נגון..."

בהמשך השיחה הסביר הרבי הר"י צ"ע שבנגון יש שלושה קטעים, שלוש "בבות" (-שערים). הבבא הראשונה (מתחלת הנגון עד המלים "פתחי לי") מדגישה את האמת האלוקית.

הבבא השנייה היא "תנועה" של השאלה למה ירדה הנשמה לגוף, ושל התשובה, שזה כדי לעשות להשם דירה בתחתונים.

הבבא השלישית (אחרי שמסתיימות המלים ויש רק נגון ללא מלים) מדגישה את גדל הזכות של הנשמות שזוכות למים את רצון השם, ובכך מקבל החסיד על עצמו את ההוראה של הרבי...

נגון שנכנס לתוכנו

באותו מעמד, בשמחת תורה תרפ"ט, אדמו"ר הר"י צ"ע לנגן נגון זה כמה פעמים, ובכל פעם באר שוב את הרעיון של הנגון, וצוה לקלט אותו היטב ולנגנו בזמני התועדות, והנגון יפעל הרבה.

אחת המשימות בנגון היא, כדברי אדמו"ר האמצעי, פשוט לתת לרבי (אדמו"ר הזקן) להכנס אל תוך הנפש של החסיד.

בהתועדות לקראת חודש תשרי, אנו נוהגים לשיר את הנגון הזה, עם מילות הגעגועים של החסידים ברוסיה, מאחורי מסך הברזל, שנצפה לנסע ולהתראות עם הרבי:

"אז דער אויפערשטער וועט געבן געזונט און לעבן, וועלן מיר זיך זעהן מיט אוינזער רבי'ן [=שהקדוש ברוך הוא יתן בריאות וחיים, שנצפה להתראות עם הרבי שלנו]..."

חידון אמריקאי

3. איזה רבי אמר לחסיד להמשיך לחזר חסידות?
- א. אדמו"ר הזקן
- ב. אדמו"ר האמצעי
- ג. הרבי

2. מי חזק יותר במלחמה?
- א. היצר הטוב
- ב. היצר הרע
- ג. "תיקו"

1. מי הלחין את הנגון 'קול דודי'?
- א. הרבי
- ב. הרבי הר"י צ"ע
- ג. אדמו"ר הזקן

הזוכה בגורל

לגיליון 672 פרשת פנחס -
דוד רוזנצווייג, מוסקבה
לקבלת הפרס צרו קשר: 053-4574915

מידי שבוע תערך הגרלה על פרסים יקרי ערך בין הילדים והילדות העונים נכונה על החידון האמריקאי. שלחו מייל עם המילה הגרלה בלבד בשורת הנושא לכתובת: bch.kfarhabad@gmail.com וחזקו במייל חזר את הקישור הקבוע בו תוכלו מידי שבוע להזין את החשובות הנכונות ולהיכנס להגרלה. חדש! ניתן לשלוח את הפתרונות ולהיכנס להגרלה גם באמצעות הקו המיוחד שלנו: 03-3137709

הגרלה שבועית

פרשת כי תצא • יב באלול ה'תשפ"ה • גליון 679

שם משפחה: _____ שם פרטי: _____

למדתי עם: _____ כיתה: _____

חובות כולה שלך

קח/י על עצמך את זכות הלימוד ב'נשמח דאורייתא', בבית הכנסת/מוסדות הלימוד בקהילה שלך והשתתף/י בהקהל חסידי לאנשים נשים וטף.

לחלוצות חסידות

מגזין להעצמת עבודת השם בדרך חסידות חב"ד

ברוך השם • ערב שבת קודש פרשת 'כי תצא' • י"ב אלול ה'תשפ"ה (05/09/2025) • מגזין מספר 202

נא לשמור על קדושת המגזין •

מהפיכה בהנגשה

לראשונה בהיסטוריה מאה מרבני חב"ד מדיירים בצורה מעשית כיצד 'להתפלל' בשלושה ספרים גדולים

פרטים מלאים בעמוד האחרון

מבזקים //

תקציר הכתבות והעדכונים מאתר 'חב"ד לייב'

מאחורי הניגון

וידאו מלא מכנס בנושא משמעות ניגוני חב"ד, כפי שמסבירים ומדריכים המשפיעים <<

אחדות החסידים

מכתב מיוחד של הרבי, על החשיבות הקריטית של אהבת ישראל, במיוחד של החסידים <<

הכנה ל-770

דברים ברורים כהכנה לנשיאה לרבי לחודש החנים, מהמשפיע הרב יוסף יצחק סגל <<

האווירה באלול

לקט סיפורים ופתגמי חסידים על מהותו של חודש אלול, ועבודת התשובה הפנימית <<

שיעור עכשווי

הדרך הנכונה לעשות תשובה על פי תורת חסידות חב"ד, מאת הרב יוסף יצחק אופן <<

חב"ד לייב
CHABADLIVE.ORG

הזמן לעצור ולחשוב

מה מרחיק כל כך את האדם לעשות 'חשבון נפש' כנה?

כמובן שלאחר שהאדם הגיע למסקנה עד כמה יש לו כוחות ויכולות עצומים שהוא כבר מממש, ויחד עם זאת הוא מודע לאפשרויות הרבות שעוד קיימים עבורו במימוש כשרונותיו, במילא הוא מרשה לעצמו גם לגעת בקשיים ובחסרונות על מנת לתקנם.

רתיעה. זו אחת התחושות שעוברות אצל האדם, בשעה שהוא מבין שעליו לערוך 'חשבון נפש' כנה ואמיתי על מעשיו והתנהגותו. הסיבה לרתיעה מגיעה לא אחת מהקונטציה והתחושה הפנימית שנלווית לחשבון הנפש.

ישנה הרגשה ש'חשבון נפש' מצטייר בהתמקדות בבעיות והעניינים השליליים של האדם, וכמובן בבכיות ורצון לחזור בתשובה ולתקן את המעשים. שהרי עבור מה יש 'חשבון נפש' אם לא לזה?..

אז בהחלט לפעמים הוא גם יחוש מרירות ויבכה מעומק ליבו על כך, שלא רק שהוא לא ממלא את האפשרויות שניתנו לו בעבודת השם, אלא לפעמים הוא גם עושה להיפך מכך חלילה.

אבל מאחר שיש לו כבר את ה'רקע' אליו הוא מודע, שהוא מצליח לא מעט ואף יש לו עוד המון יכולות להיכן להתקדם, אזי רגש המרירות יעורר אותו להתשכר ולהשתנות ביתר שאת, ורק ירומם אותו יותר לפעול ולהתקדם.

הזמן המתאים לחשבון נפש, הוא בדרך כלל ב'קריאת שמע שעל המיטה' ובמיוחד בחודש אלול. אז כדאי לנצל את הזמן המיוחד. זה הזמן לעצור ולחשוב. וכן - 'כשם שעל האדם לדעת ולהכיר את בחסרונותיו, כן עליו לדעת ולהכיר במעלותיו'. זה עובד יחד, וזה הכי בריא וטוב לנפש האדם.

אך האמת היא, שאחת המתנות הנפלאות שהעניקה תורת החסידות, זהו הזמן של חשבון הנפש. לפעמים האדם יכול לעבור חיים שלמים, מבלי לעצור לרגע ולנסות להכיר את עצמו יותר לעומק. לדעת במה הוא מוכשר, ובמה עליו להשתכר יותר.

כאשר האדם מכנה מזמנו, ועוצר לכמה רגעים של איכות, בהם הוא מנסה להכיר יותר מקרוב את המידות הטובות שיש לו, וכמה מעשים טובים הוא עושה כתוצאה מכך, אזי האדם מרגיש כמו חובה לעצמו להמשיך ולנצל את כשרונותיו עד תום.

ליצירת קשר •

LGCH770@GMAIL.COM
CHABADLIVE.ORG
9725.4683.2770

יוצא לאור על ידי אגף ההוצאה לאור של ארגון 'לחלוצות גאולתית'
ראשי הוועד הרוחני של הארגון • הרב יוסף יצחק אופן והרב נחמן שפירא

לאתר 'חב"ד לייב' סרקו את הברקוד

מחלקת המדיה של הארגון מפעילה אתר חובבני מרתק עם שילוב תוכן חסידות ומוזיקה חסידית איכותית בשילוב שיעורים ודיונים נוספים חסידים וחסידות הארגון ועוד

הרב זושא אלפרוביץ' שליט"א

משפיע ישיבת 'תומכי תמימים'
ליובאוויטש' קרית גת, ארץ הקודש

התוועדות חסידיה //

להתחבר במיוחד עכשיו

כל אחד יראה בוודאי איך שזה מוסיף ומועיל לו בפועל ממש במחשבה דיבור ומעשה. כך שכל התירוצים, הם רק תירוצים. כל אחד מאיתנו שייך לזה וצריך לשייך את עצמו לזה. ולא מדברים כאן רק על בחורים, אלא גם על אברכים, יש מקום לומר שאברכים צריכים את זה עוד יותר. דווקא היום כל אחד שייך ל'עבודת התפילה' בצורה הכי פשוטה של הדברים.

אנו שייכים לאהבת השם?

על אף שאולי קשה לומר שאנו חשים ומרגישים את האלוקות בצורה הפשוטה של הדברים, כמו שאנו מרגישים דברים גשמיים, ובכל זאת ברור שהתעסקות בתפילה מאוד משפיעה על התחושות שלנו.

וגם אם האדם נמצא בדרגה כזו שהוא לא מרגיש שום רגש בלב, אבל בעקבות ההתבוננות שלו בתפילה, הוא קיים מצווה או נמנע מלעבור עבירה מאחר שהוא חשב על הקדוש ברוך הוא, אז הוא בהחלט קיים את מצוות 'אהבה ויראה' בדרגה מסוימת.

כי ההתבוננות גרמה לו שייכות עם הקדוש ברוך הוא. ולמרות שהוא לא הרגיש בלב שום רגש של אהבה או של יראה, אבל מאחר שהמחשבה שלו על מציאות הבורא גרמה לו לפעולה מעשית, אז זה נקרא 'אהבה ויראה' שכליים על כל פנים, ואדמו"ר הזקן פוסק בספר ה'תניא' שזה נחשב גם קיום מצוות 'אהבה ויראה'.

במילים אחרות, חסידות דורשת להתחבר לאלוקות ולקדוש ברוך הוא, וגם אם האדם לא מגיע להרגשה גלויה בלב או במוח של 'אהבה ויראה', אבל הוא מתחבר לאלוקות, יש לו 'אהבה ויראה' במידת מה, ובמילא יהיה לו רגש מסוים לעניין. חשוב להדגיש שב'אהבה ויראה' יש אלפי מדריגות, וכשאומרים שכל אחד שייך ל'אהבה ויראה' לא מדובר פה על גבוהות של צדיקים וחסידים הראשונים וכו', אבל הנקודה של 'אהבה ויראה' נשארה בהתאם לערכנו וליכולות שלנו.

אך צריך לדעת שגם זה עבודה קשה וצריך להיכנס לזה בצורה רצינית. וצריך לדעת שהמאמץ וההשקעה שלנו, דווקא בדור שלנו שהוא כל כך נמוך וקשה להתחבר לאלוקות, הם הרבה יותר נעלים אצל הקדוש ברוך הוא מאשר החסידים הגדולים בדורות עברו. מאחר שלנו זה הרבה יותר קשה להתבונן ולהשקיע באריכות התפילה. למרות שהם הגיעו למדריגות יותר גבוהות מאיתנו.

כל אחד שייך

בשביל זה לא מספיק רק ללמוד חסידות, אלא צריך 'להתפלל' עם החסידות. כי כאשר רק לומדים חסידות, אז יכול להיווצר מצב שזה נשאר לימוד תיאורטי שלא מחייב את האדם בהתנהגות היום יומית. הוא למד,

החשיבות של 'עבודת התפילה' בדור שלנו היא בדיוק אותה חשיבות כמו שהייתה בדורות הקודמים. לא השתנה בזה שום דבר. מה שכן השתנה זה הדרגה שלנו, שמכל מיני סיבות אנחנו נמצאים בדרגות יותר נמוכות. אבל גם בדרגות הנמוכות שאנו נמצאים, החשיבות והקריטיות של ההתעסקות ב'עבודת התפילה' היא אותו דבר כמו שהיה פעם, מאחר שהתורה היא נצחית, אז בוודאי שזה שייך ונדרש בכל המשמעות שבזה גם בדורנו.

זאת בנוסף לעובדה, שהאפשרות לקיים את מצוות 'אהבת השם ו'יראת השם' שייכים רק על ידי ההתעסקות והעבודה בתפילה, כמבואר בתורת החסידות. ולכן פשוט הדבר שגם מאיתנו נדרש להגיע ל'אהבה ויראה' מהקדוש ברוך הוא, וזו שטות להגיד שלא שייך להגיע לזה כיום.

להרגיש שינוי מוחשי

יש הנחה פשוטה בקרב הרבה מאנ"ש והתמימים, שזה עניין שלא שייך כל כך היום, וצריך לדעת שהרבי שולל את זה בתכלית! הרבי אומר בפירוש, שהדעה של אלו שאומרים ש'עבודת התפילה' זה עניין של 'למפרע' שהיה רק בדורות עברו – זה לא נכון בכלל ושקר מעיקר.

כמובן שלא מדברים על דרגות גבוהות, אלא על דברים פשוטים שכל אחד שייך לזה, ואדברא כל אחד שיעסוק בזה, יראה ויווכח בזה בפועל ממש. אחרי שמתפללים באריכות, אפשר לראות את ההשפעה של התפילה.

לקט מדברי נשיא דורנו
בענייני עבודת השם

דבר הנשיא //

להביא גאולה? לעורר על 'עבודת התפילה'

'בזמן הזה, עקבתא דמשיחא, שצריך להקים את סוכת דוד הנופלת, כמו שמבואר באגרת הקודש סימן ט', זהו עבודה שזמנה עובר, ואי אפשר לעשותה על ידי אחרים, כיון שבגאולה מגלות זה, לא ישאר אף יהודי בגלות, וכדי לפעול שכל אחד מ'ישראל יצא מהגלות, צריך לקשר אותו עם הקדוש ברוך הוא, ש'בל ידח ממנו נדח'.

והרי התקשרות הנברא עם הבורא נעשית לכל לראש על ידי 'עבודת התפילה', כי תפילה היא מלשון חיבור, כמו 'נפתולי אלקים נפתלתי', וענין זה נעשה על ידי הביטול, שענין התפילה הוא כמו 'הטופל כלי חרס', שנעשה טפל למי שמתפלל אליו, כעבדא קמיה מריה [= כעבד לפני אדונו], שאינו אלא ענין של מה בכך, 'שפלות האדם'. ועל ידי זה נעשה החיבור, ו'המחובר לטהור טהור', 'רוממות האל'. נמצא, שדווקא על ידי 'עבודת התפילה' נשלמת ירידת הנשמה למטה, לתקן את הגוף ונפש הבהמית.

שיחת פרשת 'בשלח' תשכ"ח

• לעילוי נשמת •

הרב פנחס קארץ ע"ה - משפיע ישיבת 'אהלי תורה' בקראון הייטס
הרב משולם ידידיה גוטליב קוראטין ע"ה - משפיע ישיבת 'תומכי תמימים' בליובאוויטש

מנון רחוק של תוכנית חסידים איכותיים
הרכאות וכססים, שיעורים וראיונות. קורסים וסדנאות.
התוועדות, נעשים, הקלטות טיפוליות ועוד.
התקשרו עכשיו « 073.3183.588

קו הטלפון
של חב"ד
לכליל לעולם תוכן מעורר השראה

והאמת היא שלא רק ש'עבודת התפילה' היא 'נשארה' כמו בדורות קודמים, אלא היא מחזקת ונותנת את הכוח לעסוק ב'שליחות' והפצת המעיינות כדבעי. כאשר לומדים חסידות, מתבוננים בזה ו'מתפללים' עם זה, זה משפיע על האנשים בצורה חזקה הרבה יותר. וכך זה גם בעניין של 'קבלת פני משיח', שהרבי הגדיר זאת כהדבר המרכזי בעבודתנו, שכאשר מתעסקים ב'עבודת התפילה' החיות בענייני גאולה ומשיח נהיית חזקה ופנימית יותר.

ברוך השם מתעוררות הרבה יוזמות לאחרונה בשביל לזרז את הגאולה, ויש כאלו ששואלים: מה אפשר להוסיף? מה עוד טרם עשינו? לכאורה ניסו כבר את כל הדברים להביא את משיח. וכמובן שכל העניינים שהרבי דורש הם חשובים ונחוצים.

אבל את העניין הכל כך מרכזי של 'עבודת התפילה', משום מה עדיין לא ניסו מספיק ושמו אותה בצד. במילא אם מחפשים משהו שעדיין לא עשו בשביל לזרז את ביאת המשיח, אז יש את העניין של 'עבודת התפילה'. ואם רוצים לעשות משהו למען זירוז ביאת המשיח ולגרום נחת רוח לרבי, אז אדרבא - עומד בפנינו האתגר הזה, להשתדל בתחום הזה ולעסוק ב'עבודת התפילה'.

זה נשאר כתוב בספר. אך כדי שלימוד החסידות ישפיע וישנה את האדם, מוכרחים להתעסק ב'עבודת התפילה'. אמנם גם כאשר רק לומדים חסידות ומבינים את החסידות, יש לזה השפעה כלשהי על האדם, אבל זה לא מתקרב כלל לגודל ועוצם ההשפעה שיש כאשר מתבוננים בחסידות ומתפללים ב'עבודה'.

המטרה של התפילה היא להתחבר ולהתעצם עם הדברים שהאדם למד, מה שנקרא בלשון החסידות 'דעת' והתקשרות. כי כאשר האדם מתחבר לדבר בצורה אישית, זה כמובן משפיע עליו הרבה יותר, מאשר אם הוא רק יודע ומבין שזה ככה. ואפילו אם הוא מעמיק בחסידות, להבין את המשמעות של הדברים, זה עדיין יכול להישאר ברמה של הבנה שהוא מבין כך וכך, ושכדאי ומתאים להתנהג בצורה אחרת.

אז הוא אולי מבין שכן עליו לעשות, אבל הוא לא מחובר לזה, ובמילא מובן כמה זה יכול ישפיע עליו בצורה מעשית. הרעיון של התחברות והתקשרות לעניין מסוים, זה לא רק שאני יודע ומבין, משום שאמרתי לי כך וכך ואני מתבטל לדברים, אלא שאני עצמי מסוגל להתחבר לעניין. וזה שייך רק כאשר מתפללים באריכות. התפילה היא זאת שנותנת לנו את הכוח לחבר את הדברים אלינו.

מה שגורם להתחבר..

אפשר לראות זאת במוחש, שמי שעוסק בתפילה הוא קרוב יותר לעניין, הרבה יותר ממי שלא עוסק בתפילה. הגם שגם הוא לומד חסידות, ויודע מה נכון ומה לא נכון. דוגמא לעניין: אם ניקח חסיד שלמד בחסידות על העובדה שדבר השם מהווה את הבריאה בכל רגע ורגע.

הוא למד על העניין בחסידות בצורה טובה ואפילו בכמה מקומות, הוא הבין את הרעיון שבעצם לנבא אין מציאות כלל, אלא הכל זה החיות האלוקית שמהווה ומחיה בכל רגע את כל הנבראים, ובמילא הוא מבין שכל המציאות שלו, זה בעצם המציאות של הקדוש ברוך הוא. אז אמנם הוא למד את זה והבין זאת, אבל זה נשאר ממנו והלאה. בשעה שהאדם יבוא לידי עניין של ניסיון, הוא לא יצליח להתמודד.

ואפילו אם הוא כן יזכור את העניין הזה ויצליח להתגבר עליו, אבל כל זה לא מתקרב כלל לאחד שחושב על זה ומתבונן על זה לפני התפילה, ואחר כך זה חוזר גם במילים בתפילה, שהוא מצייר לעצמו בצורה אישית, שגם הוא נמצא במעמד ומצב הזה שהבורא מחיה אותו בכל רגע וכו'. זה לא רק שהוא יודע ואמר לו שזה כך, אלא כתוצאה מההתבוננות שלו הוא מצייר לעצמו שהוא נמצא במצב כזה, שזוהי באמת האמת, וברור שההתמודדות שלו בשעת ניסיון תהיה חזקה הרבה יותר.

הדבר שיגרום לגאולה

כמובן שכאשר מדברים על הדור שלנו, צריך להדגיש ש'עבודת התפילה' נצרכת בדורנו בדיוק כמו בדורות עברו. כמו שהרבי התבטא למשפיע הנוער ר' ניסן נמנוב ע"ה ש'לא באתי לגרוע - אלא להוסיף'.

מהפיכה בדיגיטל עידן חדש בחב"ד <<

עולם החסידות בעידן חדש

חב"ד לייב

CHABADLIVE.ORG

חפשו אתר 'חב"ד לייב' CHABADLIVE.ORG

לא עוד אתר.. זו מהפיכה דיגטלית!

אתר חדשני ומתקדם עם תוכן איכותי וכלים מעשיים לחיבור והנגשה של עבודת השם בדרך חסידות חב"ד הפעם, זה לא רק לקרוא - זה לחוות ולהיכנס פנימה

✓ בלי חדשות ופוליטיקה. ממוקדים במה שחשוב. כי החסידות היא חיים

AI

לראשונה תופעל באתר מערכת חדשנית מבוססת בינה מלאכותית

200 רבני חב"ד

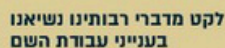
4000 כתבות תוכן

1 מהפיכת הנגשה

הרשמו עכשיו לאתר 'חב"ד לייב' ותחוו את החסידות כמו שלא הכרתם!

לרכישת כמות ספרים גדולה במחיר מסובסד
צרו קשר באימייל LGCH770@GMAIL.COM

ההדרכות המלאות בסדרת הספרים
'עבודת התפילה בדור השביעי'

כשתחילת זמן כראוי – גם ההמשך יהיה כדבעי

פרשת כי תצא

וחשקת בה – יום ראשון

וְרָאִיתָ בַּשָּׂבִיחַ אֵשֶׁת יִפֶּת תֹּאֵר וְחִשְׁקָתָהּ בְּהַ וְלִקְחָתָהּ לְךָ לְאִשָּׁה.
ה'אור החיים' הקדוש עומד על כך שבמלחמה השתתפו רק הצדיקים שאין עבירות בידיהם, ומפרש את דיוק הלשון "יפת תואר" שנדרש בחז"ל, אפילו על כעורה אלא שבעיניו היא נאה. למרות שמדובר באנשים יראים ושלמים, הרי שאצל אחד מהלוחמים התעורר החשק הזה – והסיבה לכך, משום ש"גלה ה' את עיניו", וזו השליחות המיוחדת לו.

לפעמים, מה שנראה בעינינו כניסיון של הילד, ואולי אפילו ירידה רוחנית, זה רק סימן שזו השליחות המיוחדת שלו בעולם. מה שהוא צריך בשלב כזה, זה לא שבט מוסר או תוכחה, אלא דווקא הדרכה וסיוע, כיצד להתמודד בצורה נכונה עם המשיכה הזו, מה היא מלמדת אותו על האופי והכוחות המיוחדים לו, וכיצד ניתן לנצל את המשיכה הנפשית לעבודת השם, לעשות זאת כראוי על פי תורה.

והתעלמת – יום שני

לֹא תִרְאֶה אֶת שׂוֹר אֲחִיךָ אוֹ אֶת שׂוֹי נְדָחִים וְהִתְעַלְמָתָ מֵהֶם הָשִׁב תְּשִׁיבֵם לְאֲחִיךָ. רַש"י: "רְבוּתִינוּ אָמְרוּ פְּעָמִים שְׂאֵתָה מִתְעַלֵּם וְכו'".

על פי רוב, סימן ההיכר למחנך אמיתי הוא ששום דבר לא קל בעיניו. הכל זוכה ליחס ותשומת לב. אך כאן התורה עצמה מעידה שיש פעמים שמותר ואף צריך להתעלם. אדרבא, לפעמים דווקא נכון להעלים עין ולעשות את עצמנו כאילו לא ראינו. לפעמים הילד כבר עמד מעצמו על חומרת המעשה ומתבייש מעצמו, ולא צריך להגדיל את המבוכה שלו עוד יותר. לפעמים המחנך עובד איתו על נושא אחד, ולא נכון להעמיס ולהעיר לו על נושא נוסף. לפעמים המחנך יודע שאין לו-עצמו כרגע את שיקול הדעת המתאים כיצד להגיב בצורה הנכונה, ועדיף להתעלם מאשר להגיב ואז לעשות טעויות...

בונים קומה חדשה – יום שלישי

כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֹדֶשׁ וְעִשִּׂיתָ מַעֲקֶה לְגִגֶּה וְלֹא תִשֵּׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ כִּי יָפֵל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ.

כל זמן של התחלה חדשה, כגון שבוע חדש, ראש חודש, יום הולדת, תחילת שנת הלימודים, וכיוצא בזה – זה הזמן 'לעלות קומה' ולבנות מעקה נוסף.

ההתלהבות והמוטיבציה של הזמן החדש, מאפשרים לקבוע שאיפות חדשות עם גבולות והחלטות טובות חדשות בכל ענייני עבודת השם.

ואמנם, לא תמיד צריך לחכות שהזמן החדש יבוא מאליו, אלא אפשר 'לבנות' אותו וליצור את המעמד ומצב הנפשי של התחדשות במו ידינו.

לא לאחר לקיים הבטחות – יום רביעי

כִּי תִדֹר נֶדֶר לַה' אֱלֹהֶיךָ, לֹא תֵאָחֵז לְשִׁלְמוֹ כִּי דִרְשׁ יִדְרָשְׁנוּ ה' אֱלֹהֶיךָ מַעֲמֶה וְהָיָה כִּדְ חָטָא.

אם הבטחת משהו לילד, אל תתעכב. השתדל לפרוע זאת מוקדם ככל האפשר.

מלבד החיוב שיש בעצם קיום ההבטחה, כאשר אנו מזדרזים לקיים את ההתחייבות שלנו, אנו מעבירים מסר חינוכי של מחויבות ואחריות, שאדם שהבטיח משהו, עומד מאחורי ההתחייבות שלו. עוד תועלת תהיה בכך גם על להבא; כיוון שטבע הילד שקשה לו להתאפק והוא רוצה הכל כאן ועכשיו, אם הוא יתרגל שההבטחות שלנו נפרעות לאחר זמן ארוך, תרד קרנם בעיניו, ומרובה מידה טובה וכו'...

שמור מרחק – יום חמישי

כִּי תֵבֹא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ וְאֶכְלָתָ עֲנָבִים כְּנַפְשֶׁךָ שְׂבָעָה וְאַל כְּלִיָּךְ לֹא תִתֵּן. וּבְפִירוֹשׁ בַּעַל הַטּוֹרִים: "סֵמֶךְ כִּי תֵבֹא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ לְנֶדֶר: רִמּוֹ סָחוֹר סָחוֹר לְכֶרֶם לֹא תִקְרַב, שֶׁאִם נֶדֶר בְּנִזִּיר לֹא יִשְׁכִּיר עֲצָמוֹ לְמַלְאכַת הַכֶּרֶם".

אם אנו יודעים על ילד שיש לו קושי ואתגר בנושא מסוים, יש לנו אחריות לדאוג להרחיק אותו מהמקום, ולא להביא אותו למצב בו יגיע לידי ניסיון. עלינו להביא לכך שמלכתחילה לא יתקרב למקום סמוך שעלול לגרום לו לקושי ולפיתוי.

התחלה 'נקיה' – יום שישי

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בָּצֵבָא וְלֹא יַעֲבֹר עָלָיו לְכָל דְּבַר נָקִי וְהָיָה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אֶחָת וְשִׁמְחָה אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקָח.
החשיבות של הזמן הראשון, הוא קריטי. זו הסיבה שמחנך צריך להיות פנוי לכך במלוא תשומת הלב, בלי להיות טרוד בשום דבר אחר. זה נכון הן לפתיחת השנה, הן לפתיחת השבוע, והן לפתיחת היום. כאשר תחילת זמן היא כראוי והבסיס איתן – גם ההמשך יהיה בעזרת ה' כדבעי.

גם אם אצל ההורים: כשהורה פנוי בבוקר להעיר את הילד בנחת, לתת לו את החיוך ואת תשומת הלב, ולשלוח אותו 'על מלא' – הילד יוצא ברגל ימין, בריא ואיתן להמשך יומו.

לא תטה משפט – יום שבת קודש

לֹא תִטֶּה מִשְׁפָּט זָר יָתוֹם וְלֹא תִחַבֵּל בְּגֵד אֶלְמָנָה. רַש"י: "וְעַל הָעֲשִׂיר כִּכָּר הַזֶּה" לֹא תִטֶּה מִשְׁפָּט, וְשָׁנָה בְּעֵינֵי לַעֲבֹד עָלָיו בְּשָׁנֵי לְאוֹיֵן, לְפִי שְׁנִקֵּל לְחַטּוֹת מִשְׁפָּט עֲנִי יוֹתֵר מִשֵּׁל עֲשִׂיר, לְכָךְ הַזֶּהוֹר וְשָׁנָה עָלָיו".

כפל האזהרה נאמר דווקא במי שהוא חלש וחסר הגנה; מי "שנקל לחטות משפט", צריך להיזהר יותר, והדבר חמור כפליים אם טועים בו.

לפעמים דווקא אצל הילד השובב והתוסס, שכבר דבקה בו ה'תווית', אנו עלולים 'לקצר תהליכים' ולהטיל בו דופי ואשמה גם כאשר לא ביררנו בצורה מוחלטת, ואין לנו ודאות שדווקא הוא האשם.

התורה מזהירה אותנו שדווקא בו צריך כפל זהירות. אם נאשים אותו לשווא, אנו עלולים לגרום לו להשתכנע בעצמו שהוא מקרה אבוד ובכל מקרה יאשימו אותו, ואם כן, אין לו בשביל מה להתאמץ ולהשתדל.

להערות והארות ולהצטרפות לקבלת הרעיונות מידי שבוע:
DMTZ770@gmail.com, 058-7703160

שיחת הגאולה

הגליון השבועי של ימות המשיח

1567

ב"ה | ערב שבת קודש פרשת כי-תצא | י"ב אלול ה'תשפ"ה (5.9.25)

הפיכה צבאית ונבואה וודאית

אחרי שבעים שנה בהם פעלו החסידים בברית המועצות במסירות נפש כדי להפיח חיים יהודיים מול משטר מסוכן ואכזרי, נוצרה ההזדמנות לפעול בגלוי בשם היהדות. אלא שאז התחילה מהפיכה צבאית מאיימת...

חדשות טובות

ח"י אלול - יום ההולדת

ביום חמישי יחול ח"י אלול - יום הולדת הבעש"ט ואהדמו"ר הזקן. לרגל יום זה יתקיימו התוועדויות מרכזיות במוקדי חב"ד. הציבור הרחב מוזמן ליטול חלק באירועים אלו.

עלוני חגי תשרי

יצאו לאור עלוני חגי תשרי המהדורים של 'ממש' המביאים את הרעיונות וההנחיות על החג הקרוב בשפה בהירה וקולחת ובעיצוב נאה ומושך עין. העלונים נוחים לשימוש ועם התאריכים והזמנים המותאמים. להשיג ב'ממש פלוס' רח' אורט ישראל 50 בת ים או בטל' 054-2248-770.

פגישה אצל הרב

פגישה מיוחדת נערכה בלשכת הרב דוד לאו בירושלים, כשבפתחו של חודש אלול - נכנסו אליו ארבעה תמימים בוגרי ישיבת חח"ל צפת, העומדים לצאת לשנת הקבוצה תשפ"ו. הם הביאו את ספרי 'שערי ישיבה' החדשים: הראשון - תפארת יוסף יצחק, שיעורי ופלפולי הרב ווילשאנסקי ע"ה; והשני - שערי ישיבה, עם חידושי תורה מתלמידי רבני הישיבה. בהמשך העניק לו הת' מנחם מענדל אפרגון את ספרו האישי מהלכי תורה.

לחזור ליהדותם בגלוי, ללא חשש. באותה שנה, בימי החופש הגדול הוקמו מחנות קיץ לנוער היהודי בכל חבי רוסיה, כשצעירים חסידיים רבים מתגייסים על מנת להגיע ולשמש כמדריכים לאותם נערים, וללמדם מושגים בסיסים ביהדות שנמנע מהם עד אז להכיר. במקביל הלכו אברכים רבים, במסירות רבה, אל הערים הנחשלות, על מנת להקים שם בתי חב"ד, בברכת הרבי שליט"א מלך המשיח.

ואז, בבת אחת הכל נעצר. בכלי התקשורת נמסרה הצהרה כי מנהיג המדינה "חולה", חיילים נשלחו לאבטח את מקומו, תוך שניתקו אותו מכל גישה לתקשורת. טנקים נעו למוסקבה, וקבוצת אנשי ממשל ומפקדים בצבא, אשר נשאו נאמנים לדרך הקומוניסטית, ביקשו למרוד ולהשות הפיכה - להשיב את השלטון הישן לקדמותו.

הבהלה היתה עצומה, באותם ארבעה ימים, נראה היה כי הותכנית מצליחה. דיפלומטים זרים ומשפחותיהם פונו במהירות, תוך שהפרשנים מבהירים: הפעם זה רציני. מי שיישאר ברוסיה - אולי לא יוכל לצאת משם לעולם...

היחיד שצדק

השלוחים פנו לרבי שליט"א מלך המשיח בשאלה בהולה מה לעשות. והמענה הברור היה - יש להשיאיר ולהמשיך בפעילות... "וה' יצליחם ויבשרו טוב". וגם הפעם, מול כל התחזיות, היה רק נביא אחד שקלע על השערה, ודבריו הם אלו שהתגשמו לעין כל.

גם היום, מתחזקים אנו באמונה הוודאית, כי רק נבואתו של הרבי שליט"א מלך המשיח - היא התחזית היחידה שתתקיים באופן וודאי, אשר תיכף ומיד ממש מגיעה הגאולה האמיתית והשלמה ומתוך שמחה וטוב לבב.

לרגע היה נראה שהכל לא מסתדר, כל ההליך נעצר, והכל חוזר לאותם ימים אפלים, אך תשובה אחת מהרבי שליט"א מלך המשיח הבהירה: ממשיכים קדימה, הכל יסתדר!

הימים היו ימי חודש אלול בשנת תנש"א, על אותה שנה הבטיח הרבי שליט"א מלך המשיח כי יראו בה ניסים

בשעה טובה

מאות אלפי תלמידים מתחנכים במוסדות חב"ד. בתמונה: תקיעת שופר באור יהודה

ונפלאות ואף העניק לראשי התיבות של השנה את המילים תהא שנת אראנו נפלאות. בהליך שמיימי, ללא שאיש יכל לצפות זאת מראש, הגוש הקומוניסטי המאיים, הלך והתפורר בקצב מסחרר. באותה שנה, יצאו מדינות רבות מברית המועצות. מול תחזיות שחשבו כי המלחמה הקרה והתעצמות הנשק הגרעיני ילך ויגבר, הרי שלהפתעת כולם, ללא שפיכות דמים, החליטה הנהגת ברית המועצות על שינוי מוחלט בדרכה.

כחלק משינוי המגמה, הותר ליהודים לחזור ולשמור חיי

תורה ומצוות בגלוי, ואף לצאת מהמדינה שלא איפשרה להם חיי יהדות ולהגר ממנה, כשרבים מאוד עולים ארצה

במסירות נפש

את ההיתר הממשלתי לשמירה חיי תורה ומצוות, ניצלו חסידים רבים. לאורך כל שבעים שנות משטר האימה, פעלו חסידים רבים במסירות נפש כפשוטו כדי לשמור על גחלת היהדות, כשעל כל המערכה, מנצח הרבי שליט"א מלך המשיח, הממשיך את פעילות חותנו הרבי הריי"צ (רבי יוסף יצחק, האדמו"ר הקודם) לדאוג לחיים הרוחניים של היהודים בברית המועצות. רבים קיפחו את חייהם במיתות אכזריות, על ידי שלטונות המדינה.

כעת עם הסרת המגבלות, מיהרו החסידים להגיע לתוככי רוסיה, על מנת להציע ליהודים את האפשרות

טעימה מהשכר האמיתי

את שכרו בכל יום, ואילו הקבלן מקבל את שכרו רק בסיום העבודה. כך גם כאן – השכר העיקרי יינתן רק כאשר תושלם המלאכה כולה, כשהעולם יזדכך ויוכשר להיות דירה להקב"ה בגאולה האמיתית והשלמה.

ובכל זאת מתעוררת שאלה נוספת: התורה מבטיחה לעם ישראל שפע על קיום המצוות, הגשם ירד בזמנו, התבואה תצמח ועוד. אם כך, כיצד הדבר מתיישב עם מה שהבנו כעת שעם ישראל הם כמו קבלנים, שאמורים לקבל את השכר רק בסיום העבודה?

אפשר היה להסביר שעם ישראל נחשבים לעבדים, והרי על האדון מוטל החיוב לספק את כל צרכיו של העבד, אבל הסבר זה אינו מתאים כאן כי חובת האדון לדאוג לעבד אינה קשורה לעבודת העבד, שהרי עבד אינו מקבל שכר כלל, ואילו ההבטחות שבתורה באות כתוצאה ישירה מקיום המצוות, מידה כנגד מידה.

לא קבלנות, שותפות

אלא יש לומר שעם ישראל הם לא רק כמו קבלנים אלא הם יותר מכך, הם בגדר "שותפים" שעשו שותפות עם הקב"ה שמסר להם את העולם כדי לפעול בו, ולזכך אותו. וכמו בשותפות – שני הצדדים נהנים מהרווחים תוך כדי העבודה, גם כאן, הקב"ה מתענג מכך שרצונו מתממש, ועם ישראל נהנים מגילוי האלוקות שנפעל כתוצאה מעבודתם.

לכן, בנוסף על השכר שיינתן בגאולה האמיתית והשלמה, כבר עכשיו זוכים ישראל להשפעות טובות וגשמיות, כהקדמה וטעימה מהשכר העתידי, בהתגלות הרבי שליט"א מלך המשיח תיכף ומיד ממש.

(על פי לקוטי שיחות חלק כ"ט עמוד 138)

עם ישראל אינם מקבלים שכר על עבודתם כמו שכיר, אלא כמו קבלן. השכיר מקבל את שכרו בכל יום, ואילו הקבלן מקבל את שכרו רק בסיום העבודה

אור ה'. מלאכה זו נמסרה לעם ישראל: כל מצווה מזככת עוד חלק בעולם, וכל יהודי מתקן את חלקו, וכאשר כלל נשמות ישראל משלימות את חלקו, העולם כולו נעשה מוכן לשלימות הגילוי בגאולה השלימה.

רק בסיום העבודה

לפי זה הדברים ברורים: עם ישראל אינם מקבלים שכר על עבודתם כמו שכיר, אלא כמו קבלן. השכיר מקבל

תארו לעצמכם פועל שעבד יום שלם, ובסיום העבודה מודיע לו המעסיק שאת השכר הוא יקבל בעוד מאות שנים... זה נשמע מופרך, ואכן התורה מצווה בפרשתנו למעסיק: "ביומו תתן שכרו" – לתת לפועל את השכר על עבודתו באותו יום ולא לדחות זאת למועד אחר.

ציורי זה מעורר שאלה יסודית על מהות הקשר שלנו עם הקדוש ברוך הוא:

חז"ל אומרים שהקב"ה מקיים בעצמו את כל המצוות, כמו שכתוב: "מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטייו לישראל". אם כן, לכאורה כאשר יהודי מקיים מצווה, הקב"ה היה צריך לשלם לו שכר על כך באותו יום, ומדוע השכר בפועל נדחה עד לעולם הבא?

לא לאחר את השכר

מפרשים מסבירים שמכיוון שכל ימי חייו של היהודי מוקדשים לעבודת ה', הרי הם נחשבים כשכירות אחת, ולכן השכר מגיע רק בסיומה, לאחר מאה ועשרים.

אבל הסבר זה אינו מספיק, כי הרי עיקר השכר על קיום המצוות אינו בגן עדן, אלא – בהכרעת תורת החסידות כשיטתו של הרמב"ן – בעולם התחייה, כאשר יקומו כולם בתחיית המתים. יוצא אם כן שהשכר נדחה עוד יותר, וישנם יהודים שכבר סיימו את זמן עבודתם בעולם לפני מאות שנים או יותר, ועדיין לא קיבלו את השכר על קיום המצוות. כיצד זה מתיישב עם מצוות התורה שלא לאחר את שכר הפועל?

ההסבר הוא על פי דברי אדמו"ר הזקן שמביא את מאמר חז"ל: "נתאווה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים". תכלית בריאת העולם היא שהעולם הזה, התחתון ביותר, יזדכך עד שיוכל להיות בו דירה לגילוי

דבר מלך

מלחמה במנוחה

התחלת הקריאה דפרשת כי תבוא [=במנוחה של שבת] לאחר ובהמשך להקריאה דפרשת כי תצא היא כמו פירוש וביאור לפרשת כי תצא - שגם העבודה דמלחמה ("כי תצא למלחמה על אויבך") צריכה להיות באופן של מנוחה והתיישבות ("כי תבוא אל הארץ ג' וירשתה וישבת בה"), ויתירה מזה, שבכללות העבודה ("כי תצא") ישנו כבר מעין דוגמא ועד להתחלת המעמד ומצב דשכר ("כי תבוא").

(משיחת ש"פ תצא תנש"א - מוגה)

ניצוצות של גאולה

כי תצא למלחמה על אויבך (תצא כא, י)

לפרסם בכל מקום ומקום שעומדים בסיום וחזרת דמעשינו ועבודתינו ("כי תצא למלחמה על אויבך"), ובהתחלת התקופה דתשלום השכר, "מתן שכרן של צדיקים" ("כי תבוא אל הארץ ג' וירשתה וישבת בה"), ובהתאם לכך צריכה להיות העבודה גם בענינים השייכים לימות המשיח, החל מלימוד התורה בעניני משיח וגאולה וביהמ"ק, ועוד ועיקר - מתוך מנוחה והתיישבות, שמחה וטוב לבב, כולל גם ע"י עריכת התועדויות של שמחה ובמיוחד בשייכות לשמחת נישואין ושבעת ימי המשתה (כולל גם חיזוק "מנהג ישראל" לערוך סעודת עניים), מעין דוגמא והכנה לקיום היעוד "אז (לעתיד לבוא) ימלא שחוק פינ", אשר, בדורנו זה, שנשיא הדור, כ"ק מו"ח אדמו"ר, ששמו השני "יצחק", על שם הצחוק והשמחה, הוא נשיא השמיני ("אז" בגימטריא שמונה) להבעש"ט, נעשה הענין ד"ימלא שחוק פינ" (לא בלשון

עתידי, "אז", אלא) בלשון הווה.

(דבר מלכות תצא תנש"א)

זכור את אשר עשה לך עמלק (תצא כה, יז)

שאלו תלמידיו את ר"א ואמרו לו, מנין שעתיד הקב"ה לעשות נקמה בעמלק בעצמו, מיד פתח ר"א ואמר מי זה בא מאדום, זהו שנאמר ברוח הקודש על ידי דוד מלך ישראל (תהלים ס') מואב סיר רחצי על אדום אשליך נעלי עלי פלשת התרועעי, מי יובילני עיר מצור מי נחני עד אדום, כנגד מי אמר דוד מקרא זה, לא אמרו אלא כנגד הקב"ה שהוא עתיד לעשות נקמה בעצמו בעמלק שבא מאדום... כך אמר הקב"ה, עשיתי מלחמה בפרעה ובעמלק ובסיסרא ובסנחריב ובנבוכדנצר ולא נתפקה ונתישבה דעתי עד שאעשה נקמה אני בעצמי לעתיד בעמלק.

(תנא דבי אליהו זוטא, פרק יט)

שיחת הגאולה

מגילת המשיח של ימות המשיח

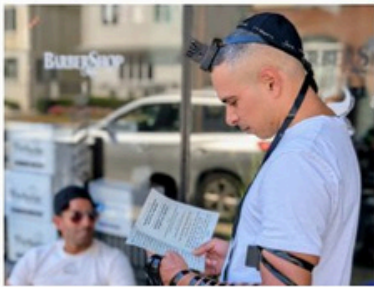
האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה המייסד והיו"ר: הרב זמרי צוק | העלון יצא ע"י מוסדות חינוך חב"ד ב-ת"ש
עיר האגודה: כ"ט בנובמבר 50 | המערכת: חיים צוק, יצחק רחמי, בני פרישמן | אימייל: office@hageula.com
עריכת גרפיק: studio AG Times | למוניים והזמנות: 054-398-6770 | אינטרנט: moshich.net | hageula.com
תמונת הרבי שליט"א מלך המשיח בחזית: ש. רומני | להצטרפות לרשימת התפוצה באימייל: menuim@sichathageula.com

זמני השבת	לפי שעות ק"ץ	ירושלים	תל אביב	חיפה	באר שבע	ניו-יורק
הדלקת נרות	18:22	18:38	18:29	18:40	18:40	19:03
יציאת השבת	19:34	19:36	19:36	19:36	19:36	20:01

הפטורה: רבי עקרה - אמר מרחמך ה' (ישעיה נה, א - י) | פרקי אבות: פרק ראשון ושני

ביקור משנה חיים

אלירן בהנחת תפילין עם החב"דניקים

**בימים שלאחר מכן
התקשה להירדם,
וכל הזמן חש שהרבי
שליט"א מלך המשיח
מלווה אותו: "עצמתי
עיניים וראיתי אותו,
הרגשתי אותו קרוב
אליי..."**

"אמרתי לעצמי - היום זה היום האחרון שלך כאן. או שאתה מוצא עבודה שמחזיקה אותך, או שחוזרים לארץ".

ואז, נודע לו על פלטפורמה שבה ישראלים בניו יורק משתפים ביניהם מידע על הזדמנויות עבודה. למרות שזה לא היה טבעי לו, הוא כתב הודעה קצרה - ומיד קיבל טלפון. "מהשיחה הראשונה כבר הרגשתי שזה זה. למחרת הגעתי לראיון עבודה, ושם הכול התחבר. התקבלתי מיידית, וידעתי שהרבי שליט"א מלך המשיח סידר לי את ההשגחה הפרטית הזו".

מאותו רגע השתנו חייו. אלירן מתאר כי מצא עבודה קבועה, יציבות חדשה, ובעיקר חיבור עמוק לרבי שליט"א מלך המשיח. "אני יודע בוודאות שזה לא היה קורה בלי אותו ערב ב־770, בלי אותו מכתב שכתבתי והברכה שקיבלתי באמצעות האגרות-קודש. הרגשתי שהוא עונה לי אישית, מלווה אותי ודואג לי בכל פרט".

אלירן מסכם את החוויה בדמעות: "הכול התחיל משני בחורי חב"ד שנכנסו למספרה, והמשיך עד הרגע שבו כתבתי מכתב לרבי שליט"א מלך המשיח ב־770. זה שינה לי את החיים. הרגשתי שהרבי שליט"א מלך המשיח עונה לי, מכון אותי, ודואג שאמצא את הדרך הנכונה". ■

כמו ישראלים רבים, גם אלירן כהן, הגיע לניו יורק לטיול קצר, אלא שהוא לא שיער לעצמו שביקור קצר אחד - ישנה את חייו.

הכול התחיל בביקור תמים אצל הספר. אלירן מתאר: "ישבתי על הכיסא, פתאום נכנסים שני בחורים חב"דניקים. ברגע שהם נכנסו - כל האווירה השתנתה. הם חייכו והכניסו אנרגיה אחרת לגמרי".

אלירן פנה אליהם בהתלהבות: "אמרתי להם שאין עליכם, שאתם מביאים כל כך הרבה אור לכל מקום שאתם נמצאים". השיחה התגלגלה במהירות אל נושא בתי חב"ד ברחבי העולם. ואז שאלו אותו הבחורים: "הנחת היום תפילין?" אלירן השיב בשלילה, ומיד אחד מהם הוציא זוג תפילין והניח עליו במקום.

במהלך השיחה שאל אחד הבחורים: "ביקרת פעם בבית של הרבי שליט"א מלך המשיח?" אלירן מודה כי בקושי ידע מה הכוונה. אך הספר שלו, שהיה עד לאירוע, קפץ ואמר לו בהחלטיות: "מוצאי שבת אנחנו הולכים, אתה לא אומר לי לא".

כך מצא את עצמו אלירן, יחד עם הספר שלו, מגיע במוצאי שבת ל־770. השניים נפגשו שוב עם אותם בחורים, שקיבלו אותם בחום והחלו להראות להם את המקום הקדוש על חלקיו השונים.

ואז הגיע "הרגע האמיתי", כפי שמגדיר זאת אלירן: "הם אמרו לי - עכשיו כותבים מכתב לרבי שליט"א מלך המשיח דרך האגרות קודש". אלירן מספר שמעולם לא כתב מכתב כזה, והבחורים הדריכו אותו כיצד לפנות: "ישבתי בחדר ענק, מסביבי מאות אברכים ותמימים, והתחלתי לכתוב. התרכזתי, כתבתי את מה שעל ליבי".

לאחר שסיים, הסבירו לו: "עכשיו פותחים את הספר, והדף שנפתח - זו התשובה מהרבי שליט"א מלך המשיח". אלירן פתח, והבחור הסביר לו את התוכן. "זה היה פשוט מדויק. מכתב מלא עידוד, חיזוק והכוונה. יצאתי משם עם תחושת התרוממות שלא חוויתי מעולם".

החוויה לא הסתיימה ב־770. אלירן מספר כי בימים שלאחר מכן התקשה להירדם, וכל הזמן חש שהרבי שליט"א מלך המשיח מלווה אותו: "עצמתי עיניים וראיתי אותו, הרגשתי אותו קרוב אליי. זה לא היה חלום רגיל - זו הייתה מציאות שמילאה אותי באור ונתנה לי תחושת ביטחון".

באותה תקופה, אלירן עמד בצומת דרכים - האם להישאר בארה"ב או לשוב לישראל.

הגאולה שבפתח

החל משנת תשנ"א אנו עומדים בתקופה מיוחדת. תקופה של התגלות משיח, כאשר פעמי משיח נשמעים בעוז, והולכים ומתגברים.

נמצאים כבר על סף התחלת ימות המשיח, וזמן הגאולה הגיע, עד שתיכף ומיד משיח צדקנו בא, וגואלנו גאולת עולמים.

הפגישה עם הרב אליהו

בחודש חשון תשנ"ב, ביקר הראשון לציון והרב הראשי לישראל דאז - הרב מרדכי אליהו אצל הרבי שליט"א מלך המשיח. הביקור ודברי התורה שהושמעו בו תועדו בווידאו, ואף הועלו על הכתב, וזכו להגהה ולהדפסה בתוך סידרת ספרי ה"דבר מלכות". דברי התורה שהושמעו במעמד היו חדורים בהכרה בתקופה המיוחדת, ובצורך להדהד את הדברים, ולהביא את הגאולה בפועל ממש.

פסק דין על הגאולה

בין הדברים שם אומר הרבי שליט"א מלך המשיח, שיש לעורר את הרבנים לפרסם את הפסק דין שהגיע זמן הגאולה, ומה שנשאר כעת הוא רק העניין של ה"גאולה האמיתית והשלמה בפועל ממש".

כלומר, מכיוון שכבר נפסק בגמרא שהגיע זמן הגאולה אלא שהדבר תלוי בתשובה, וכעת כבר עשו בני ישראל תשובה והשלימו את כל העניינים, כפי שהעיד הרבי הרי"ק (רבי יוסף יצחק שניאורסון), לכן מה שנשאר הוא רק פסק הגמרא ש"כלו כל הקיצין", ודבר זה צריך להתפרסם על ידי הרבנים.

בהמשך השיחה, התייחס הרב אליהו לדברים, ואמר בהתלהבות: "צריכים להחליט ולפסוק שהמשיח צריך לבוא מיד!"

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א: מיד ממש.

הרב אליהו שליט"א: מיד דידן [=שלנו], לא לפי [אין] שאחרים מבינים, אלא לפי הפסק דין שלנו.

הרבי שליט"א מלך המשיח שב ומדגיש בפני הרב אליהו שהכל כבר מוכן לגאולה, וממילא מה שנותר הוא שתהיה ההתגלות המלאה, ובלשונו: "אין מה לחכות יותר, כיון שכבר סיימו את כל עניני העבודה... אין הדבר תלוי אלא בתשובה" היה לפני משך זמן, אבל עכשיו (לאחר שכבר עשו תשובה) אין הדבר תלוי אלא בביאת משיח עצמו - כל מה שצריך זה שיבוא משיח בפועל ממש, "מראה באצבעו ואומר זה", זה משיח צדקנו!.

לסחוב את הגאולה

בהמשך הדברים נוסף ונרגש שהגאולה ממש עומדת על הסף, ובלשונו הקדושה: "והעיקר - שיהיה כן בפועל ממש, באופן ש"מראה באצבעו ואומר זה", ותיכף ומיד ממש, כפי שהנני חוזר ומדגיש כמה פעמים שלא זו בלבד שסוף הגאולה לבוא, אלא שהגאולה עומדת כבר על סף הפתח, ומחכה לכל אחד ואחת מישראל יפתח את הדלת ויסחוב את הגאולה לתוך החדר!!".

כאשר אנו יודעים שהגאולה כל כך קרובה, ושמה שחסר הוא רק שיבוא משיח בפועל ממש, נוסף כלולו בלימוד תורה, במצוות ומעשים טובים, ונסחוב את הגאולה אלינו, תיכף ומיד ממש. ■

מקורות: ר"ד ושק"ט בעת ביקור הרה"ג מרדכי אליהו שליט"א ו' מר חשון תשנ"ב. סנהדרין צז, ב.

הפסוק להצלת העם והמאריך ת.ד. 6132 צפת | מדוברי שליט"א מלך המשיח בעיני שליטת הארץ

לא תצמח טובה ממסירת שטחים

באמת אף יהודי אינו רוצה למסור אפילו שעל אחד מארץ ישראל, ואלו שכן רוצים, זהו רק מצד ש"צירם אננס" עד כדי-כך. שנראה להם שמסירת שטחים תבוא טובה למישהו. אך האמת היא שלא תצא מכך טובה, לא ליהודים ולא לאומות-העולם.

(משיחת אור ליום ו' ערב-שבת-קודש-פרשת-במדבר ג' סיון תשל"ו - בלתי מוגה)

מורה שיעור בלימוד הרמב"ם היומי

יום שני	שלושה פרקים ליום	פרק אחד ליום
שבת קודש	הלכות שגגות. פרק ט"א.	הל' שכירות. פרק ו.
יום ראשון	פרק י"ב.	פרק ז.
יום שני	פרק טו. הלכות מחוסרי כפרה. פרק א-ב.	פרק ח.
יום שלישי	פרק י"ג.	פרק ט.
יום רביעי	הלכות תמורה. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק י.
יום חמישי	פרק יד. ספר תורה. הלכות טומאת מת. פרק א-ב.	פרק יא.
		פרק יב.

הישיבה שמאירה את בירת הנגב

בהן היכלי הלימוד גדולים ורועשים, כאן יכול בחור שזקוק ליותר תשומת לב לפרוח בלימוד ובעבודת ה' היומיומית.

סדר היום בישיבה כולל לימוד חסידות, גמרא, הלכה למעשה, ודגש מיוחד על לימוד שיחות הקודש. זמני ההפסקות מנוצלים בידי התלמידים ובעידוד הצוות ליציאה ל"מבצעים" ולהפצת בשורת הגאולה ברחובות העיר, כשמיד לאחר מכן ממחרים ה"תמימים" לשוב אל ספסל הלימודים ולשקוד על תלמודם.

רבני צוות הישיבה, המורכב ברובו משלוחי הרבי שליט"א מלך המשיח בעיר האבות, משקיעים ונותנים את כל-כולם למען הדור הבא, בכדי להצמיח תלמידים שיחפכו לחיילים נאמנים בצבאו של הרבי שליט"א מלך המשיח, ויהיו אלו שיכריעו את הכף להבאת הגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש.

פנים חדשות

כיום, עשרים ושלוש שנה מאז הוקמה, נמצאת הישיבה בתנופה חדשה: בית המדרש וחדרי הפנימיה שופצו וחודשו, מקווה הטהרה גם הוא עובר מלאכת שיפוץ יסודית, ו"אוצר הספרים" מחודש ומפואר הוקם בחדרי הלימוד לקראת פתיחת שנת הלימודים הנוכחית עם מאות ספרי נגלה וחסידות חדשים, על מנת שיוכלו תלמידי הישיבה לשקוד על תלמודם באופן המיטבי ביותר.

לקראת יום ט"ו באלול, יום התייסדות "תומכי-תמימים", מזמינה הישיבה את הקהל הרחב להתוועדות חסידית לרגל פתיחתה המחודשת של הישיבה הדרומית ולציון היום המיוחד, המהווה אבן יסוד היסטורית בדרך אל היעד – הגאולה האמיתית והשלימה. ■

הישיבה המתחדשת בבאר שבע

"נרות להאיר" הוא תפקידם של התלמידים, כמו נר שמאיר את סביבתו באור התורה והמצוות על ידי לימוד החסידות והפצתה

ויעקב – להאיר אור של תורה וחסידות בעיר.

לצד מוסדות החינוך בהם מתחנכים מאות ילדים בגנים ומעונות, הוקמה הישיבה בעיר. מאות מבוגרים פרושים כיום ברחבי הארץ והעולם, מהם משמשים כשלוחי המלך וכמנהלי בתי חב"ד ומהם מחנכים במוסדות חינוך וישיבות תומכי-תמימים בעצמם.

לימוד באווירה משפחתית

הישיבה הבאר-שבעית מתאפיינת באווירה המשפחתית הייחודית ובחס האיש של אנשי הצוות לכל אחד מהתלמידים. בשונה מישיבות אחרות

יום ט"ו באלול שיחול השבוע, הינו תאריך יסודי בדרך לגאולה האמיתית והשלימה. לפני 128 שנה, הוקמה ישיבת "תומכי-תמימים ליובאוויטש". מטרתה של הישיבה הובהרה כבר בהקמתה, להיות בחזית המלחמה הרוחנית כנגד התנועות והזרמים שפעלו כנגד התורה והיהדות. מלחמה שהוגדרה על ידי מקים הישיבה, הרבי הרש"ב, כמלחמת "חיילי בית דוד" כנגד אלו "אשר חרפו עקבות משיח".

הרבי שליט"א מלך המשיח מבהיר כי בדורנו, הושלמה גם מטרה זו וכבר תמה ונשלמה מלחמת "חיילי בית דוד" – הם תלמידי תומכי-תמימים, וכעת כבר עומדים מוכנים לקבל את פני המשיח.

תפקידם של תלמידי הישיבה הוגדר גם הוא; להיות "נרות להאיר" – כמו נר שמאיר את סביבתו באור התורה והמצוות, על ידי לימוד תורת החסידות והפצתה אל החוצה. הרבי שליט"א מלך המשיח מורה כי יש לפרסם שתפקיד ושליחות זו של ה"תמימים" הינו שייך לכל אחד ואחד, על ידי כך שכל בית בישראל נהפך להיות כמו ישיבת תומכי-תמימים על ידי לימוד החסידות והפצת אור הגאולה.

השליחות: להאיר את באר שבע

אחת מסניפי הישיבה המיוחדת הזו, ישיבת תומכי-תמימים באר שבע, נפתח בתחילת החודש הנוכחי בהתחדשות הראויה לציון, להיותה ישיבה הבולטת בפעילותה בהפצת "בשורת הגאולה" בשילוב כמקשה אחת עם לימוד התורה בנגלה וחסידות באופן מעמיק

את הישיבה הקים לפני יותר מעשרים שנה השליח הרב ירמיהו קאליפא, לו הורה הרבי שליט"א מלך המשיח כי "באר שבע זו העיר שלך" ועל כן עליו מוטלת האחריות לפעול בעיר האבות כאברהם, יצחק

עצה והדרכה

מדברי נשיא הדור שליט"א, משיח צדקנו

כשמתאספים עשרה יחד

לקראת האסיפה שלכם... הנני מאחל לכם, שהאסיפה תביא את התוצאות המקוות בפועל ובהצלחה.

ידוע לכל מאמר רבותינו ז"ל, אכל בי עשרה שכינתא שריא; שכאשר מתאספים יחד עשרה יהודים, השכינה שורה שם, אשר אף-על-פי שמלא כל הארץ כבודו, אבל במקום שבו ישנם עשרה מישראל, השראת השכינה היא יותר בגלוי, ובפרט אם היהודים נאספים יחד אודות ענין של תורה ומצוות, ובפרטי פרטיות כאשר הם נאספים יחד אודות ענין של חינוך הכשר, המאחד תורה ומצוות ביחד, אזי שורה ההתגלות האלוקית ביותר, שזה מתבטא באופנים שונים, ואחד מהם הוא, שהיא נותנת את הרעיונות הנכונים כיצד לקבוע את העבודה וההשפעה על הזולת, ואת הגישה הנכונה בנוגע להשתתפות האישית בעבודה: ע"י תרומה ברוח-לב בממונו, ע"י השתתפות ללא לאות בגופו, וע"י השתתפות נלהבת בנשמתו.

(אגרות קודש חלק ו עמוד רלח – תרגום)

לשמור על בריאות הגוף

בטח יודע את פסק דין הפוסקים, ונדפס אודותו גם ב"התמים", בין המכתבים שהמגיד ממעזריטש כתב לבנו, שנקב בגוף עושה נקב בנשמה, וזה נותן לנו להבין, את החשיבות שאדם בכלל ויהודי בפרט צריך לשמור את בריאות גופו, וזו אחת מהדרכים של עבודת השם יתברך כפי שהרמב"ם כותב בהלכות דיעות פרק ד': היות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא. גם ידוע, שהבעל שם טוב הנהיג את הסדר בעבודה, שצריך להיות "עבדו את ה' בשמחה" ושמענו פעמים רבות מחמי כבוד-קדושת אדמו"ר זצוקללה"ה נגמ' ז"ע, את פתגם הבעש"ט על הפסוק כי תראה חמור וגו', עזוב תעזוב עמו, (וגם כבר נדפס ב"היום יום"), ותוכן הפתגם הוא, שעבודת השם יתברך היא לא ע"י עינוי הגוף, אלא עם הגוף עצמו, וכיון שסיפרו לנו את זה ותבעו מאתנו, סימן שזו העבודה שלנו וזהו דרך החסידים.

(אגרות קודש חלק ו עמוד רמד – תרגום)

מרכז חסידי חב"ד בבאר שבע

התוועדות ח"י אלול

יום הולדת שני המאות הגדולים
הבעל שם טוב מייסד החסידות, ואדמו"ר הזקן מייסד חסידות חב"ד

החסידי הרב
גדול שם שייח' משה

החסידי הרב
גדול שם שייח' משה

החסידי הרב
גדול שם שייח' משה

במהלך שני ימי שבת יתקיימו בבאר שבע תשבות רבות, ובהן ישיבת חב"ד וישיבת חסידות חב"ד. ישיבת חב"ד תתקיים ביום חמישי ח"י אלול 11.9.25 בשעה 20:00. ישיבת חסידות חב"ד תתקיים ביום חמישי ח"י אלול 11.9.25 בשעה 20:00.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

נכנסים למוקלט
התוועדות עם הרב
שבתי סלבטיצקי

רבי, מה חסר לי?
פניני חסידות
בסוגיות הדף היומי

כי קרוב

בלימוד החסידות ובדרכי החסידות

חגיגת באלול

"השאלה היא מה האדם
מבקש. האם הוא טרוד
בשאלה מה הוא ירוויח מאלול
בשטייגן הפרטי שלו, או שהוא
עמל להכשיר עצמו להיות
ראוי למלכות ה'?"

לרגל ח"י באלול, יום הולדת
כ"ק מורנו הבעש"ט ואדמו"ר
הזקן זי"ע: שיחה מקיפה
בענייני עבודת ימים אלו עם
המשפיע הגה"ח רבי יחיאל
יהושע שיינפלד שליט"א,
לאור חידושה של תורת
החסידות במשנת התשובה

היכל הנגינה
השירה והזמרה
במסורת הדורות
ובחצרות חסידים •
הגה"ח רבי מענדל
ווכטר שליט"א

"וְהָיָה כְּנֶגֶן הַכִּנְיָן" - עבודת הנגינה במסורת ישראל ובאור החסידות

צבא השמים וצבא הארץ אומרים שירה תמיד להקב"ה, ועל אחת כמה וכמה שכן מצופה מהאדם עצמו | השירה והנגינה אינן רק נלוות לעבודת ה', אלא הן עבודה מיוחדת שבשיאה מביאה לכיסופי דבקות מתוך הכרה באפסותו של הנברא

הוא אומר זה שירה" (ערכין יא, א).
ואכן, בבית המקדש, במקום השראת השכינה, הייתה הנגינה והשירה עבודה עיקרית וחשובה בפני עצמה. בספר הכוזרי (מאמר ב סימן סד) מתואר, שלא היה ללויים המזמרים שום עסק אחר מלבד העמקה בחכמת הנגינה. וזה לשונו:

אבל חכמת המוסיקה חשובה באומה, שהיא מכבדת הניגונים ומעמדת אותם על הגדולים שבעם, והם בני לוי, מתעסקים בניגונים בבית הנכבד בעתים נכבדות. ולא הוצרכו להתעסק בצרכי הפרנסה, במה שהיו לוקחים מהמעשרות, ולא היו להם עסק זולתי המוסיקה...

בתקוני זוהר (תיקון יא) מתוארים ההיכלות השונים שלמעלה - היכל היראה, היכל הנבואה והיכל הדמעה - ובין ההיכלות ישנו היכל מיוחד בפני עצמו: "אית היכלא דניגונא דלית לה רשו למפתח אלא בניגונא" (יש היכל של ניגון שאין רשות לפתחו אלא בניגון). הווי אומר, הניגון והשמחה הם דרך בפני עצמה בעבודת ה'. מפורסמים דברי הרמב"ם בהלכות סוכה לעניין שמחת בית השואבה, הנותנים פתח להבנת העניין (פרק ח בסופו):

השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת האל שצוה בהן, עבודה גדולה היא. וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו, שנאמר "תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב" (דברים כח, טו). וכל המגיס דעתו וחולק כבוד לעצמו ומתכבד בעיניו במקומות אלו, חוטא ושוטה, ועל זה הזהיר שלמה ואמר "אל תתהדר לפני מלך" (משלי כה, ו). וכל המשפיל עצמו ומיקל גופו במקומות אלו, הוא הגדול המכבד העובד מאהבה, וכן דוד מלך ישראל אמר "ונקלתי עוד מזאת והייתי שפל בעיני" (שמואל ב, ו, כב). ואין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני ה', שנאמר "והמלך דוד מפזז ומכפר לפני ה'" (שם, טז).

הווי אומר: אדם המפנים ונותן אל לבו את גודל הזכות בקיום מצוותיו של הקב"ה - הדבר גורם לו שמחה עצומה. הסיבה לכך שאדם נרתע מלרקוד ולשמוח בציבור, היא משום שהוא מכבד את עצמו, ובעיניו הוא רואה קלון ובושה לרקוד, לפזז ולכרכר מול כל רואה. אך מי שמבין שכבודו האמיתי של יהודי הוא בהיותו מכבד את הקב"ה, אינו חש כלל לכבודו האישי, והוא מוכן "להשפיל עצמו ולהקל גופו" בשמחת קיום המצוות כשחודרת בו ההכרה ש"אין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני ה'!"

עבודה שיש בה חיים

על אף שלאחר חורבן בית שני תיקנו חז"ל למעט בשירה וזמרה (סוטה ט, יא), כנאמר "משבטלה סנהדרין בטל השיר מבית המשתאות", אך תקנה זו לא נאמרה מעיקרה על שירות ותשבחות

מאז ומקדם הייתה הנגינה יסוד מוסד בעבודת ה', והדברים נזכרים פעמים רבות בכתבי הקודש, בגמרא, בראשונים ובאחרונים, בספרי הקבלה, המוסר והחסידות. ברם, ברבות השנים ועקב הצרות המרובות שהיו מנת חלקו של עם ישראל נחלש ונדחק הצידה מקומה של הנגינה, עד שבאו הבעש"ט ותלמידיו ועוררו והפיתו בה רוח חיים, וכיום שבה והפכה לנחלת הכלל.

במבט ראשון, הנגינה אינה אלא אמצעי להגיע לשמחה שעל ידה ניתן לעבוד את ה' כראוי, כפי שהציעו לשאול המלך: "יבקשו איש ידע מנגן בננור, והיה בקיאות עליך רוח אלקים רעה, ונגן בידו וטוב לך" (שמואל א טז, טז); אך לאמיתו של דבר, השירה והנגינה עצמן הן חלק בלתי נפרד מעבודת האדם לקונו.

כבר בתחילת ספר בראשית מציינת התורה: "וְשֵׁם אֶחָיו יוֹבֵל, הוּא הָיָה אָבִי כָל תַּפְשׁ כְּנֹר וְעֹגֶב" (בראשית ד, כא). ובספר תורת חיים לאדמו"ר האמצעי על פסוק זה מפרש "אבי כל תופש כינור ועוגב": "שזהו מקור כל בעלי השיר העליונים", ומאריך לבאר את עניין השיר על פי פנימיות העניינים (כדלהלן בהמשך מאמרנו).

מי הם "בעלי השיר העליונים"? כל הנבראים אומרים שירה לקב"ה: נשמות, מלאכים, וגם בעלי החיים וצבא השמים, כפי שמפורט בפרק שירה. העניין מובא גם בזהר הקדוש (חיי שרה קנב, ב): "כל מה דברא קודשא בריך הוא בעלמא קלהו אמי תושבחהו ושיירתא קמיה בין לעילא בין לתתא" (כל מה שברא הקב"ה בעולם, כולם אומרים שירה ותשבחות לפניו, בין למעלה בין למטה).

השירה האמורה של כל נברא אינה סתם זמרה בעלמא, אלא היא היא חיותו של הנברא, וכפי שרש"י מביא על הפסוק "שָׁמֵשׁ בְּגִבְעוֹן דָּוִם" (יהושע י, יב), שהאופן בו העמיד יהושע את השמש מללכת הוא על ידי שציווה עליה לחדול מלומר שירה, "וכל זמן שהוא דומם, עומד ואינו מהלך, שבכל עת הילוכו הוא אומר שירה".

ועתה נשים אל לבנו: אם צבא השמים ובעלי החיים אומרים שירה להקב"ה, כל שכן וקל וחומר שעל בני האדם בעלי הבחירה לומר שירה.

ריקוד ושמחה של מצוה - הכבוד האמיתי

חסידים פירשו את הפסוק "עבדו את ה' בשמחה" כהוראה לא רק לגבי אופן עבודת ה', אלא גם כהצבעה על מהות העבודה עצמה: "עבדו את ה'", ובמה? "בשמחה"! ואף על פי שאין ראיה לדבר, זכר לדבר: המקור לעבודת השיר על ידי הלויים בבית המקדש, שהייתה עבודה בפני עצמה, הוא מכך שעבודת ה' צריכה להיות בשמחה! וכך נאמר בגמרא: "מניין לעיקר שירה מן התורה וכו', רב מתנא אמר מהכא: 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב פלי' (דברים כח, טז), איזה היא עבודה שבשמחה ובטוב לבב,

בדברים שבקדושה ובעבודת ה', ואדרבה – חכמים שיבחו מאוד את הנגינה, ואף היו רגילים ללמוד בניגון ובנעימה. עם זאת, במשך שנות הגלות היו מקומות וזמנים בהם התרחקו מעבודת ה' בשירה ובזמרה, אם מחשש ש"אין מערבין שמחה בשמחה" – שמחת קודש בשמחת חול (כפי שאכן אירע לעיתים, שחדרו למחנה ישראל שירים שמקורם אינו טהור), ואם משום שהיו שסברו שאין מתאים לעסוק בעבודת ה' מתוך שמחה, וראו בזה לשיטתם חיסרון בכבוד הראש הראוי לעובד ה'.

ברם, השירה והזמרה הן עדות לכך שעבודת ה' של האדם אינה מן השפה ולחורץ, אלא מלאת חיים. ולכן הבעל שם טוב וסייעתו עוררו בעולם הנגינה את הנשמה והניצוץ האלוקי שבו, והציבו חזרה את השירה והנגינה במקומן המרכזי בעבודת ה'. לא רק שהנגינה הייתה אמצעי להפיח רוח חיים יהודית בעצמות היבשות בזמן הגלות, אלא הם עשו והצליחו להחזיר את הנגינה למקורה הקדוש והנעלה, ולהפוך אותה לדבר מהותי מעין מה שהייתה בזמן הבית.

ואכן, חלק עיקרי בדרכי החסידות שהנהיג הבעש"ט הוא שמחת הלב ודבקות הנפש בגעגועים וכיסופים לאבינו שבשמים, ולזה מסייע ניגון חסידי – לרומם את הנפש ולהביאה לקרבת אלוקים.

בכתבי אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש מתוארות מסורות בעניין הנגינה בדורותיה הראשונים של החסידות:

מורנו הבעש"ט נ"ע היה בעל מנגן גדול (ראה אגרות קודש ח"ג ע' רט). גם חסידיו היו בעלי מנגנים וחברו ניגונים: הצדיקים ר' יחיאל מיכל מזלוטשוב, ה'שפאלער זיידע, ר' אהרן הגדול מקרלין ועוד. ובהזדמנות מסוימת הגדיר אדמו"ר הרי"צ: רבינו הזקן למד במזריטש, אצל המגיד, שלושה דברים: מי זה הקב"ה, מי הם ישראל – ישראל אורייתא וקב"ה כולא חד – ומה הוא ניגון (ראה שיחת חג הפסח תש"ו ע' 27).

סוגיא בפני עצמה היא הניגונים שחברו על ידי רבותינו מאורי החסידות עצמם, שבשעה שמנגנים אותם מתייחדים עם רוחו של הצדיק מחבר הניגון, ועל כן בעת הנגינה צריך לראות את "בעל השמיעה" עומד לנגד המנגנים, כמו בדברי תורה. אדמו"ר הרשב"י אף אמר כי דברי חז"ל "חייב אדם לומר בלשון רבו" אמורים גם לגבי הדיקו בניגוניהם... אדמו"ר הזקן חיבר בעצמו עשרה ניגונים "מכוונים" – כנגד מדרגות שונות באלוקות, בעולמות ובנשמות – אותם שרים בעיתים מיוחדים בלבד. הוא אף התבטא כי אי אפשר להבין לחלוטין את ספרו הגדול התניא קדישא, ללא ניגון... (ראה ספר השיחות תש"ד ע' 93).

ביטול היש וביטול במציאות

מהי באמת משמעותו של הניגון, ומדוע על ידו זוכים להתעלות ולהתחבר אליו יתברך באמת?

את נקודת הדברים ביאר אדמו"ר הזקן על פי רמז לשון המשנה "כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכים בשיר" (שבת פ"ה מ"א), כמדרבת על השירה בעולמות העליונים: "כל בעלי השיר" – נשמות ומלאכים, יוצאים בשיר ונמשכים בשיר – ההעלאה וההמשכה שלהם הוא על ידי ניגון ושיר (ליקוטי דיבורים שם אות פט, יום אחרון של פסח תש"ג).

העניין מבואר ביתר אריכות בספר תורת חיים לאדמו"ר האמצעי (בראשית ח"א, דרוש ד"ה ותלד עדה וגו'):

והנה יש להקדים תחלה בענין "אבי כל תפש כנור ועוגב", שזהו מקור כל בעלי השיר העליונים, כמו "הללוהו בנבל וכנור הללוהו במנים ועוגב כו'", שהן "מיני כלי זמר נגד עשר ספירות כו", שעיקר שירה בכלי. ולמאן דאמר (ערכין יא, א) עיקר שירה בפה, זהו ענין השירה שהמלאכים העליונים אומרים בפה בכל יום, כמ"ש "הללוהו כל מלאכיו כו'", שכל הברואים העליונים ותחתונים אומרים שירה בכל יום כידוע. ויש להבין תחלה שרש ענין השיר הזה מהו.

...כאשר צריכים לקבל אור ושפע האלקית מחדש בכל יום, כמאמר "ובטובו מחדש בכל יום מעשה בראשית", אז בהכרח שיהיה בחינת העלאה וביטול במציאות בכל אחד מיש לאין

האלקי, שיעלה לשרש ומקור חוצבו בכח האלקי המהווה אותו להכלל ולידבק שם, ואז יחזור ויחודש אור ושפע האלקי להחיותו באור וחיות חדש מאין ליש.

והיינו ענין השירה של כתות המלאכים העליונים שאומרים בכל יום, כל אחד ואחד לפי שרשו ומדרגתו במקור חוצבו כן הוא ענין השירה שלו בהשגה מיוחדת ובאהבה ויראה מצומצם רק לפי מדרגתו לבד. לפי שהשיר הזה הוא בחינת ההעלאה וביטול במציאות של כל אחד ואחד בשרשו, וכל בחינות ההעלאה מתחתון לעליון אי אפשר להיות כי אם על ידי בחינת הביטול במציאות של התחתון בביטול היש לאין בתכלית, שזהו על ידי השיר דוקא.

מדוע קבלת החיות של המלאכים מהמקור האלוקי (וכן החיות של שאר הנבראים, כפי שמבאר להלן שם) נעשית דווקא על ידי השיר? כי השירה מבטאת את הכיסופים של הנפש ואת תשוקתה להיכלל בשרשה. כל זמן שאין בנברא תנועה נפשית של כיסופים, הוא לא יצליח להתעלות מהגבלותיו ולהתבטל לקדושה. זהו "יוצאין בשיר" – ההתבטלות והיציאה מההגבלות הגשמיות על ידי הניגון והשירה.

אך מהו "נמשכין בשיר"? ממשכין אדמו"ר האמצעי שם:

ויובן כל זה על דרך משל הידוע, כאשר נקרא אדם אל המלך, מתבטל מהתפשטות ישותו מפני קטנות ערכו לגבי רוממות המלך שנבדל הרבה בערך המעלה ממנו. ובטול זה, קודם שנכנס להיכל המלך פנימה, אך בכניסתו להיכל המלך שרואה את המלך בעיניו, מתבטל בטול עצמי מצד רוממות עצמות המלך שתפיל אימתו עליו בהיותו מקרוב אליו (כי מה שנחבטל מעצמותו תחלה, היה רק ע"י התבוננות בשכל ומחשבה משפלות ערכו ומגדולת המלך ומאשר צריך לבא לפני המלך, ועדיין לא הובא לפניו שאינו דומה שמיעה בהשגה מרחוק לראיה מקרוב כידוע); וזהו ההפרש בין בטול היש לבטול בעצם כו'.

...ובכל זה יובן מה שרמזו במשנה במסכת שבת: "כל בעלי השיר יוצאים בשיר ונמשכים בשיר"... הן כתות מלאכים העליונים שנקראות בהמות וחיות דמרכבה, "יוצאים בשיר", שהוא בחינת ההעלאה שעולים למעלה ממדרגה למדרגה עליונה יותר שנכללים במקור חוצבם שיוצאים ממהותם הראשון בביטול השגה הראשונה שנקרא יציאה ממקומו הראשון כו' יוצאים בשיר שלהם, כי אין עליה מתחתון לעליון רק על ידי ההעלאה בשיר כנ"ל, ונמשכים לעלות במדרגה העליונה להיות יכולים לקבל מאור פני אלוקים שלמעלה מכל השגתו, זהו גם כן על ידי השיר.

כפל הלשון "יוצאין בשיר" ו"נמשכין בשיר" מורה, אפוא, על שני השלבים שנדרשים הנבראים לעבור כדי לקבל חיות חדשה מהאור והשפע האלוקי המחדש אותם:

ראשית, עליהם להפנים שביחס אליו יתברך, מציאותם המוגבלת היא אפסית וחסרת ערך, ובכך הם מגלים את נכונותם לצאת ממצאותם ולקבל חיות מאורו יתברך האין-סופי ("ביטול היש"); זהו אופן אחד של השירה הרוחנית, המבטאת את כיסופי הנפש והכרתה במציאות ה' הנעלית ממנה באין ערוך.

לאחר מכן, הנבראים צריכים להפנים כי לא זו בלבד שבערך להקב"ה מציאותם היא כאין וכאפס, כיוון שהוא בלתי מוגבל ואין-סופי, אלא עצם מציאותם כשלעצמה מחודשת לחלוטין ותלויה ברצונו יתברך, וקיומם חסר משמעות ללא קבלת החיות מהקב"ה ("ביטול במציאות"). זו המדרגה הנעלית יותר בשירה, בה הנברא לא רק כוסף להתעלות אלא מפנים שעצם מציאותו אינה אמיתית מצד עצמה.

אם כן, הנגינה היא ביטוי לתהליך נפשי אמיתי שיש לעבור כחלק מההכרה וההתבוננות ב"גדולת האל" ושפלות האדם" שנצטוונו לעסוק בהן כהכנה לתפילה (רמ"א לשר"ע אריח סי' צח ס"א). ועל פי דרך החסידות, הזמן המסוגל במיוחד להכרה זו על ידי הניגון מעומקא דליבא, הוא בעת התפילה עצמה.

הכל מתעוררים לעבודת ה' בחודש אלול
ומכינים ליבם לימים הנוראים, אבל השאלה
היא במה מתמקדים • תנועת הנפש שצריכה
ללוות את הימים הללו היא הבקשה לבוא
לפני המלך - בשביל המלך • מאלול ועד
שמחת תורה - המועדים כולם הינם חוליות
בשלשלת ההתקשרות בין ישראל
וקוב"ה • בעמדנו בחודש הרחמים
ולרגל ח"י אלול - יום הולדתם
של צדיקים: כ"ק מורנו הבעש"ט
וכ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע זי"ע - זכה כי
קרוב לשיחה מאלפת עם המשפיע לאלפים
הגה"ח רבי יחיאל יהושע שיינפלד
שליט"א, רב בית המדרש 'כתר שם טוב'
ברמת בית שמש ומח"ס 'אש המועדים',
אודות החידוש שחולל
הבעש"ט בעבודת התשובה

הרב יהודה כהן •
הרב אברהם
סרולוביץ
צילום: שלמה ארנשטיין

באור פניך יהלכנו

מובן מעצמו שכדי לזקק את הבקשה של האדם, להסיר ממנה את בקשת החיים החיצוניים כשלעצמם ולחתור לחיים של דבקות בה' - כך שהגשמיים וכל צרכי האדם אינם אלא כלי שרת לדבקות זו - הנה "ראש השנה" שכזה דורש הכנה

ת איש שיחנו אין צורך להציג בפני קהל דורשי החסידות. מזה שנים שהגה"ח רבי יחיאל יהושע שיינפלד שליט"א נוטל חלק בראש בתחומי הפצת מעיינות תורת הבעש"ט במסגרת ארגון 'אש החסידות' בו הוא משמש כמשפיע לרבים, וביאוריו ומהלכיו - קילורין לעיניים - מתבדרים בבתי כנסיות ובתי מדרשות בארצנו הקדושה וברחבי העולם כולו, הן באמצעות הקונטרסים 'אש הפרשה' שעשו להם שם ובפרט בסדרת הספרים 'אש המועדים', 'אש השבת' ועוד.

בעיצומו של חודש אלול, בו מתעוררים אלפי ישראל בתשובה ובעבודה שכלב, ולקראת יום הולדת מורנו הבעש"ט, נועדנו עם הרב שיינפלד לשעה של שיחה הנוקבת חדרי לב. בדבריו הראה המשפיע באצבע על היסודות הנצרכים לנו בימים אלו, ערב השנה החדשה, והחווה כיצד בתורתו כונן הבעש"ט מחדש את היכל התשובה, כך שמכווחה יכול כל אחד ואחד, בכל זמן ובכל מצב, לגשת אל הקודש.

משפט לאלקי יעקב

במה אנו טרודים בחודש אלול?

הולכים אנו ומתקבלים ליום הגדול י"ח אלול, הוא יום ההולדת בו זרחו לאור עולם שני המאורות הגדולים - מורנו הבעל שם טוב (בשנת נח"ת) ואדמו"ר הזקן בעל התניא (בשנת קה"ת). זו הזדמנות ראויה לשמוע על חידושי של הבעל שם טוב בדרכי עבודת ה', יתר על מה שהיה מקובל בישראל מקדמת דנא. אפשר לומר שחידוש הבעל שם טוב מתבטא בזה גופא שנועד דווקא בחודש אלול...

בכלל, חודש אלול בו אנו נערכים לשנה החדשה ומחדשים את תשומת הלב הראויה לתפקידנו עלי אדמות מסמל יותר מכל את ההתמסרות לעבודת ה', והעובדה שהבעל שם טוב נולד בחודש זה דווקא מורה על החידוש שלו בענייני עבודת ה' שבמרכז עבודת החודש. וכמו כן, באופן מיוחד התאריך בו נולד ח"י אלול מרמז על החיות וההתעוררות שניתנה בהולדתו ובתורתו לתוך האווירה של חודש אלול.

כך למשל, כשלומדים את המאמר ד"ה אני לדודי בלקוטי תורה, מגלים "אלול" חדש שיסודו בבית המדרש החסידי - כזה שלא היה מוכר עד לאותם ימים. שם מבואר כיצד הקב"ה מופיע כמלך בשדה, והוא מראה לכל "פנים שוחקות" ומקבל את הבאים לחלות פניו "בסכר פנים יפות" - שזו משמעות דברי המקובלים בעניין התגלות י"ג מידות הרחמים בחודש זה - בדיוק להפך מהדרך בה מצטייר חודש אלול בהעדר אור החסידות, בה כביכול הקב"ה מופיע בפנים של רוגז ומפשפש בחסרונותיו של כל אחד.

במה מתבטאת, אם כן, עבודת חודש אלול על פי משנת הבעל שם טוב?

חודש אלול מהווה הכנה לימים הנוראים. ואם כן, כדי להבין את תוכנו של חודש אלול, צריך תחילה להבין מהו ראש השנה ויום הכיפורים.

את פשוטם של דברים הכל יודעים: הימים

זהו, אפוא, הפירוש "משפט לאלוקי יעקב", כי באמת הדין במשפט הוא האם כלל תמשיך מלכותו ושלטונו ("אלוקי") של ה'.

אפשר לסבר את האוזן במשל מ"מאן מלכי רבנן": אחרי הסתלקותו של אדמו"ר, ובא השמש וזרח השמש - מגיע זמנו של ממלא מקומו, והרבי החדש עולה על כיסאו. אז נוצר מתח בין הגבאים הוותיקים - במי מהם יחפוץ הרבי הממונה להיות מהקרובים אליו. לפעמים ייתכן שלרבי הקודם שנלב"ע הייתה סוללה של גבאים, אך הרבי הצעיר לא זקוק ליותר משניים-שלושה כאלו. מטבע הדברים, אנשי החצר הקרובים חוששים על מקומם, כי הם יודעים שיערך ביורד ביניהם מי יישאר על כנו ומשמרתו ומי ילך וישוב לביתו.

במצב זה, כאשר בודקים מיהו הראוי להיות גבאי, הנה מי שיוכיח יותר התמסרות למוסד ולחצר הקודש - יזכה בתפקיד. אבל אם נניח שמנהיג העדה רואה לנגד עיניו במעמד ההכתרה אחד מבעלי התפקידים ששרוי במתח היות והוא שרוי אך ורק במחשבה על קידום עצמו, להגיע למקום יותר נחשב מבחינתו - הוא ודאי יעבור מתפקידו. אך מי שמגיע למעמד המיוחד מרוגש כולו מגודל האירוע ומשמעותו, דהיינו שכל מעייניו בהטבת ממלכת התורה ועבודת ה', עליו יאמר הרבי "הוא שלי".

בדומה לכך מבואר בסה"ק שהמבחן בו עומד אדם בראש השנה הוא בנקודה זו עצמה - במה הוא עסוק? האם האדם מניח את עצמו לגמרי על הצד, ועוסק רק בבקשה ובתחינה "ותמלוך אתה", היינו לעורר ולהמשיך את פנימיות הרצון והתענוג שלמעלה בעבודתם של ישראל - "זה יהיה משפט המלך אשר ימלך עליכם" (שמואל א' ח, יא), או שמא הוא דואג בעיקר על קיומו האישי, הגשמי או גם הרוחני, אבל פחות טרוד ומתעניין בנושא הכללי של מלכות ה'.

הנוראים הם ימי הדין בהם הכל נבדקים במעשיהם, והקב"ה יושב ודן כל אחד ומחשב את הנהגתו לפרטיה. כמובן, מטבע הדברים, עובדה זו גורמת לחירת הדין במלוא מובן המילה, אלא שתורת החסידות חושפת עומק פנימי במשמעותם של ימים אלו: בפסוק נאמר על ראש השנה שבו נעשה "משפט לאלוקי יעקב", ובלקוטי תורה (דרושי ראש השנה) מבואר שהפירוש הוא כמשמעותן הפשוטה של המילים: אלקי יעקב הוא זה שעומד כביכול במשפט. הדין אינו על האדם ישירות, אלא על מלכותו של הקב"ה, כפי שנסביר, והאדם הפרטי אינו אלא בורג קטן במערכת הגדולה של מלכות ה'.

ביאור הדברים:

בספרים הקדושים מוסבר עניינו של ראש השנה, שהוא בדוגמת בעל מפעל העורך מאון תקופתי ומחשב את ההכנסות מול ההוצאות, ובדוק האם יש כדאיות בהמשך קיום המפעל. אם ההוצאות עודפות על ההכנסות, אין הצדקה להמשך הפעילות.

כך בכל ראש השנה יורדת חיות לקיום האדם והעולם כולו למשך שנה אחת, וכשמסתיימת השנה דן הקב"ה האם יש טעם להמשיך בכך עוד שנה, או שמא להפסיק את המשכת החיות חלילה.

בדרושי חב"ד מבוארים הדברים ביתר עומק: העולם יכול להמשיך להתקיים באופן של "בחמה שפוכה אמלוך עליכם" ח"ו (יחזקאל כ, לב), בבחינת "אחוריים" כמו שהוא יתברך אינו חפץ בכך, ולא בהנהגה של "מלכות" שהיא דווקא "באור פני מלך חיים" מצד המלך, וכן מצד העם ש"מלכותו ברצון קיבלו עליהם" מתוך תענוג ומאור פנים. זוהי פעולת התקיעות - לגרום הארת פנים העליונים שתתבטא בקיום העולם בחפץ ורצון, וכמו שאומרים אחרי התקיעות "אשרי העם יודעי תרועה, ה' באור פניך יהלכון"!

מבט כזה על ראש השנה הוא שונה לחלוטין מראש השנה על דרך המוסר. בלי אורה של חסידות, בראש השנה האדם מרגיש את עצמו במרכז, לפי ההבנה שהקב"ה ובית דינו וכל פמליא של מעלה עסוקים איתו, דנים במעשיו ושוקלים את עתידו לשנה הבאה. אבל על פי החסידות, במרכז נמצא הקב"ה עצמו, והשאלה היא רק מי יזכה להיות חלק ממלכות ה'.

כמה הולמים הדברים את תוכן המזמור "לדוד ה' אורי" הנאמר בחודש אלול ובימים הנוראים, שנקודתו מתומצתת בקריאה והבקשה העולה ממנו: "לך אמר לבי בקשו פני, את פניך ה' אבקש!"

זו, אם כן, עבודת האדם בחודש אלול.

וינקה ה' צבאות במשפט ח"י אלול – נקודת המפנה

הדברים מאירים, אבל סוף-כל-סוף כיצד הם מתיישבים עם ריבוי הבקשות בתפילות הימים הנוראים על חיי הגוף וצרכי האדם כפשוטם? והרי אמירת "זכרנו לחיים... ובספר חיים... ניזכר וניכתב" היא מתקנת הגאונים, וגם הבעל שם טוב עצמו ודאי אמר זאת...

ודאי, אין הכוונה למחוק ממחזור התפילה בקשות אלו ח"ו, אלא כל השאלה היא על המקור והדגש: האם האדם רואה לנגד עיניו "זכרנו לחיים" גרידא או שהוא נושא את עיניו למעלה יותר, אל "למענך אלוקים חיים". ויתרה מזו, גם באמרו "חיים" – לאיזה חיים הכוונה?

בכלל, הרי ידועים דברי זוהר (תיקוני זוהר ת"ו, כב א) בגנות המבקש צרכים גשמיים בראש השנה, שהוא דומה לכלב הצוות "הב, הב". ואם כן, לא עלינו התלונה כי אם על חכמי הסוד. איך יעלו דברים אלו בקנה אחד עם תקנת הגאונים לומר "זכרנו לחיים"? והרי בראש השנה יהודי נדרש לכאורה לעסוק אך ורק בהמשכת המלכות העליונה.

אלא הביאור פשוט: בראש השנה נקצב לכל אחד שפע של חיים – לא כסף והשפעות גשמיות דווקא, אלא חיים. מה זה "חיים"? אפשר להמחיש זאת לכוח החשמל: לכל בניין מגיע זרם של חשמל, אך להיכן ילך הכוח ועבור מה הוא ינוצל? – הכל תלוי לפי הכלים המקבלים.

הדבר מזכירנו מעשה שהיה אצל הבעש"ט. פעם אחת הגיע אליו יהודי עשיר שלא נתברך בילדים ל"ע, וביקש מהבעש"ט ברכה להיפקד בחזקו. אמר לו הבעש"ט: מן השמים כבר יורד לך שפע, אלא שהוא נתגלם בממון רב. אם תרצה להתברך בילדים, תצטרך לוותר על העשירות ולהמיר את הברכה. וכך הווה.

לענייננו: בראש השנה נמשך בעולם שפע של חיים לכל אחד, והדין המשפט הוא – מה המקבלים יעשו עם החיים המושפעים להם. לפעמים אדם קם בבוקר עם תוספת חיים המתבטאת במצב רוח מרומם וחיות חדשה, וכעת השאלה היא – מה הוא עושה עם זה? אם הוא עובד ה', הוא יעסוק בעבודת התפילה למשך 3 שעות. אם למדן הוא, יעשה 'שטייגנ' 5 שעות רצופות. אם בעל עסק הוא, הוא ימציא רעיון חדש לפריחת העסק... כלומר, מן השמים לא יורדים דברים מוגדרים

אלא יורד שפע מופשט, והתגשמותו למטה תלויה בשאלה איזה כלי האדם העמיד האדם לקבלת השפע.

מובן מעצמו שכדי לזקק את הבקשה של האדם, להסיר ממנה את בקשת החיים החיצוניים כשלעצמם ולחתור לחיים של דבקות בה' – כך שהגשמות וכל צרכי האדם אינם אלא כלי שרת לדבקות זו – הנה "ראש השנה" שכזה דורש הכנה. ולכן בא חודש אלול, בו אנו מעירים עצמנו להכיר במשמעותם של חיים לאמיתתם, ולבקש את אור פני ה' בכל אורחות חיינו.

כמו שהוא למטה, כך גם למעלה משמש חודש אלול כהכנה לחודש תשרי. כאמור, אלול הוא חודש הרחמים שכולו ימי רצון. מה פירוש "רצון"? – כידוע, אמרו חז"ל שבתשרי נברא העולם, ואם כן מה היה לפני תשרי? הקב"ה רצה לכרוא את העולם. והרצון גבוה יותר מן המעשה, והראיה שהוא קדם אליו.

מכך נובע המבואר בלקוטי תורה כנ"ל שהקב"ה יורד לשרה, בעודו בסבר פנים מאירות ושוחקות, וקורא לנו להגיע אל מעמד ההתכרה המחודשת בראש השנה. הוא רוצה בנו ובקיומנו, והשאלה היא מה האדם עצמו מחפש. האם הוא עסוק בשאלה מה הוא ירוויח מאלול בשטייגן הפרטי שלו, או שהוא טרוד בשאלה מה הקב"ה ירוויח, ומשום כך הוא עמל להכשיר עצמו להיות ראוי למלכות ה' המתחדשת. ובהתאם לדרך בה בחר האדם, כך יתקיים "יום הדין" על פי מידתו.

זהו, אם כן, סודו של יום ח"י אלול, כפי שרמזו צדיקים שהבעל שם טוב הכניס "חיות באלול". בהעדר תורת הבעל שם טוב, חודש אלול צבוע בצבע קודר ומדכדך. אמנם, חשף

אדם יכול לחזור
בתשובה מיראת העונש
כשלעצמה. כמו כן,
אפשר לחזור בתשובה
כדי להיות יותר 'בעל
מדריגה', כדי לתקן את
קומת האדם האישית.
אבל עומק עניין
התשובה הוא – להתקרב
לה'. זהו פירוש לשון
"תשובה" כפשוטו –
לחזור אל הקב"ה

ה' את זרוע קדשו ושלח לעולמנו את נשמת בעל שם טוב, וכך למדנו סדר עבודה עמוק ועשיר המאיר באור יקרות את סגולת ימים אלו: תמורת זה שיהודי יהיה עסוק בעצמו ובחישובים המטיבים לו – עיסוקו העיקרי יהיה במלכותו של הקב"ה.

לפני שנתיים הייתי בח"י אלול בהאדיטש שבאוקראינה, על ציון אדמו"ר הזקן, ובדרכי לשם חשבתי על הרמז בפסוק "אני לדודי ודודי לי", שתחילתו "אני לדודי" מורה על עבודת האדם בחודש אלול, ואחר כך "ודודי לי" מורה על גילוי אור ה' הבא כתוצאה מעבודת האדם. ברם, הרי הפסוק כולו מרמז בראשי התיבות של חודש אלול גופו, כולל גם "ודודי לי". אך הביאור בזה הוא, שחציו הראשון של החודש [א"ט"ו אלול] זהו "אני לדודי", היא העבודה מלמטה ב"אתערותא דלתתא", ואחר כך בחציו השני של החודש מתחיל להאיר בפועל אור י"ג מדות הרחמים, וזהו "ודודי לי".

והנה, בירחובות הנהר' להרש"ש מבואר שבתחילת הבריאה, מח"י אלול עד כ"ד אלול נאצלו ז' מלכין קדמאין (שנפלו אחר כך בשבירה), ומיום כ"ה התחילו ז' מלכין של תיקון (משם מ"ה), והם שבעת ימי בראשית. ומבאר שם גם מה היה ב"יז אלול ולפני כן.

ועל פי הנ"ל יש לדייק ולומר שמח"י אלול, יום זכאי, מתחילות להאיר י"ג מידות הרחמים, והימים שלפני כן – ט"ז"י – הם כנגד שתי הפעמים ה"ה" שבכתוב המופיעות לפני י"ג מידות המתחילות בשם "אל"ל.

והנה, ידוע שמ"ג מידות ישנם שני תיקונים עיקריים, והם "נוצר" ו"ונקה". "נוצר חסד" היא המידה השמינית, והיא מאירה לפי חשבון זה ביום כ"ה אלול שאז התחילה הבריאה בפועל, וזהו חסד ה' שעלה ברצונו להטיב לברואיו ומכוחו הוא מהווה את העולם בחסדו; לעומת זה, המידה ה"ג "ונקה" זמנה בא' תשרי, שהוא ראש השנה עצמו, ובו תוקעים בשופר וגורמים שהקב"ה יעמוד מכיסא דין וישב בכיסא רחמים, וינקה את עוונותיהם של ישראל.

על כל פנים, רואים אנו ממש את הכוח הגדול הזורע ביום ח"י אלול, בו התחילה בפועל ההארה של שם "אל", שהוא מלשון חזק, והיינו שח"י אלול נותן חיות ותוקף פנימי לעבודת חודש אלול. והלא גם בלקוטי תורה בדרוש אני לדודי הנ"ל מבאר כיצד שם א"ל הוא בעל מקום עיקרי בעבודת החודש, בהיותו גם מרמז על תיבת ישראל, אותיות "שר אל", והיינו שליטת ושררת הנפש האלוקית על חיי האדם.

בקשר לעניין זה האחרון, הלא זהו גם מחידושי של הבעל שם טוב בעולם, שכמו שיש קדושת התורה וקדושת המצוות – יש גם קדושת ישראל. כביכול אומר לנו הקב"ה: האמינו ודעו שישראל – כל אחד הנושא שם זה – זהו דבר קדוש, ללא הבט על מצבו האישי בקיום התורה והמצוות. האדם הישראלי כשלעצמו הוא טהור ויקר, וזאת בשל הנשמה הקדושה שבקרבו שהיא "חלק אלוהי ממעל ממש", והחיסרון אם ישנו אינו אלא ב"לבושים", כלומר בביטוי של צד פנימי ומהותי זה במחשבה דיבור ומעשה של האדם. ידיעה זו כשלעצמה והפנמתה היטב בדעת האדם, נותנת תוקף וחיות לעבודת התשובה בחודש אלול, כאשר האדם מכיר ביסודו הטהור, ואינו מניח לחטאיו לתפוס את התמונה כולה בהיותם דברים שנספחו אליו מבחוץ.

למה הגעתי לעולם? האם רק כדי לטפל בקומה הרוחנית שלי? כדי להיות צדיק ותלמיד חכם מוערך? או אולי בשביל משהו אחר – יש רבש"ע והוא רוצה להגשים את רצונו, ואני הוא שנבחרתי להיות שליחו למטרה זו

פשוט ירצה להראות את עצמו! אדרבה, אם הוא יתעניין בקיום תקנות וכו', הדבר יוכיח שהוא עסוק עם עצמו ושיפור מעמדו האישי, ואילו כאן העניין הוא שהוא יהיה עסוק במילוי רצונו של הצדיק.

לענייננו: בחודש אלול הקב"ה יוצא לשדה, אל מקומו של כל יהודי באשר הוא, ובזה הוא מראה את אהבתו הגדולה לכל אחד. ונשווה בנפשנו: אם הצדיק הגדול היה קורא לנו בגודל רצונו לראותנו, ודאי היינו מזדרזים ושמשים פעמינו אליו למלאות רצון קדשו; אם כן, בוודאי כשאנו שומעים שהקב"ה מחפש ומבקש אותנו, בדרך ממילא אנו רוצים לשוב ולהתקרב אליו. כמובן הדבר דורש תיקון המעשים וחרטה, שהרי אי אפשר לבוא אל המלך בלבוש שק, אבל מה שמונח כאן לפנינו היא התנועה והבקשה הפנימית – לבוא לפני המלך, בשביל המלך! הא ותו לא.

אני נבראתי לשמש את קוני מי שעסוק במלכותי – הוא שלי

ח"י אלול, כאמור, הוא גם יום הולדתו של אדמו"ר הזקן בעל התניא. איזו חידוש ניתן ללמוד ממשנת התניא ביחס לימי אלול? אשתף בסיפור שלדעתי ממחיש את התשובה על שאלה זו:

היה חסיד חב"ד שבנערותו למד בישיבת טעלו בארה"ב, ובהמשך התקרב לחב"ד. אחרי כמה שנים, פגש את ראש ישיבת טעלו וזה אמר לו שיש לו רק שתי שאלות על חב"ד: א) מדוע הרבי אינו מתייעץ בדברים שעל הפרק עם פלוני ופלוני מגדולי התורה. ב) הוא מבסס את כל משנתו על 'מדרש נידח', המובא בתניא (פרק לו), ש'נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים' (תנחומא נשא טז), וזהו לדבריו התשתית של כל השקפת היהדות. כעבור זמן, כשנכנס אותו חסיד ליחידות בקודש פנימה, סיפר לרבי דברים כהווייתם.

שהאברך יגיע אליו. מה עושה אותו אברך? כמובן, הוא תופס את האוטובוס הראשון ונוסע אל הרבי.

עתה נשאל את עצמנו: כשהאברך נכנס לחדרו של הרבי, מה הוא רוצה בעצם? בשביל מה הוא הגיע? – כמובן, פשוט בשביל שהרבי יראה אותו, היות והרבי הביע את רצונו בכך. האברך לא ישאל על הדרישות של הרבי מחסידיו – ללמוד שעה לפני התפילה, לקיים תקנות שונות בגדרי הקדושה וטהרה, אלא

את פניו ה' אבקש החתירה הפנימית – לשוב אל ה'

אחרי ככלות הכל, כל נשכח שחלק בלתי נפרד מעבודת האדם בחודש אלול היא בתשובה על מעשיו, אשר לכן אנו מגדלים שינה מעניינו ובאים ומבקשים 'סליחות' על שחטאנו העויונו ופשענו, כפשוטם של דברים. דבר ברור שעלינו לתקן את המעשים, להתחרט על המעשים הלא טובים שנכשלנו בהם ולהתוודות עליהם, ככל פרטי מצות התשובה המבוארים בספרי ההלכה והמוסר. אבל, כאמור, השאלה היסודית היא – מה עומד מאחורי הצורך בעבודה זו? מהי ה'נשמה' של התשובה? ואפשר שיחתי.

אדם יכול לחזור בתשובה מיראת העונש כשלעצמה. כמו כן, אפשר לחזור בתשובה כדי להיות יותר 'בעל מדרגה', כדי לתקן את קומת האדם האישית. אבל עומק עניין התשובה הוא להתקרב לה'. זהו פירוש לשון 'תשובה' כפשוטו – לחזור אל הקב"ה כמפורש בלשונות הפסוקים 'ושבת עד ה' אלוך' ועוד, וכפי שמובא בתניא בתחילת אגרת התשובה.

אפשר להמחיש זאת במשל לאברך פשוט שמגיע לאוזני ידיעה שהרבי הגדול, צדיק האמת של הדור, אוהב אותו ומפליג בשבחיו. לכאורה מדובר באברך מן השורה, ללא כל מעלה מסוימת הניכרת לעין, אבל הרבי רוצה

רק לא להיות שוטה...

הרה"ק רבי שלמה זלמן מקאפוסט זי"ע בעל מגן אבות, נכדו של הצמח צדק מליובאוויטש זי"ע, דרש פעם בליל ראש השנה דרוש חסידות עמוק מאוד. באותו דרוש דיבר על דרגות גבוהות מאוד למעלה, גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם (קהלת ה, ז) ומלין לצד עלאה ימלל (דניאל ז, כה).

את דרושי החסידות היה נוהג הרבי לומר לפני תפילת מעריב, ואחרי כן היו החסידים וכל הקהל מתפללים בבית הכנסת, והוא, הרבי, היה נכנס להתפלל בחדר שני.

באותו ראש השנה, כשהחסידים שמעו את מאמר החסידות הגבוה גבוה באו לידי התפעלות והתלהבות גדולה, והתחילו מיד אחרי גמר הדרוש לנגן הרבה יותר מכפי הרגיל ניגונים חב"דיים חדורים דבקות עילאית והשתפכות הנפש.

חסיד גדול אחד ושמו הרב רבי אהרן מליונא היה אז בקאפוסט. משגמר ר' אהרן את תפילתו, עמד על יד החדר שהרבי התפלל בו והמתין עד שיסיים את תפילתו, בכדי לברכו ולהתברך ממנו ב'לשנה טובה תכתב ותחתם'.

כשהרבי גמר את תפילתו יצא מחדרו, פגש בר' אהרן. פנה אליו הרבי ואמר: ר' אהרן, כמה יקר הוא העולם הזה! בעולם הבא אפשר לדבר רק באותה מדרגה ובאותו המקום שעומדים בו [באידיש: נאָר ביי וואָס מען האַלט און וואו מען האַלט] ולא למעלה מזה, ואילו בעולם הזה אפשר לדבר בכל המדרגות הגבוהות שרוצים [ואו הויך מען וויל]. והוסיף: אלא שצריך גם לבלי להיות שוטה [נאָר קיין נאר דאָרף מען ניט זיין]...

תחילה", כדברי חז"ל, וגדול כוחו של השופר בהיותו מעורר את מדרגת ההתקרבות הפשוטה שלפני כל ההגדרות, כשם שאדם רוצה להיפקד בילדים עוד טרם שיודע כיצד ייראו ומה יעשו.

זהו שאנו מבקשים שהקב"ה יזכור לנו את עקידת יצחק ואת הקולות של מעמד הר סיני, כי אז התגלה תוקף ועוצם אהבת הקב"ה אלינו. דבר זה מתחדש בכל שנה בחודש אלול, שהוא חודש שלם של אהבה עצומה בה הקב"ה רוצה אותנו. וזה מבואר במזמור שאומרים בחודש אלול "לדוד ה' אורי וישעי .. ה' מעוז חיי".

אשתקד בח"י אלול הייתי במז"יבו, היו שם כמה נערים צעירים, 'פשוטים' לכאורה, יהודים-של-הבעש"ט, ולפתע אלה התחילו לשיר בנעימת הילדים "היום-יום-הולדת, היום-יום-הולדת לבעל שם טוב"... כך, בלי לחשוב הרבה, הם רואים את הבעש"ט נגד העיניים. אמרתי לעצמי: מי יכול לשער כמה הבעש"ט מתענג מהפשיטות שלהם...

נאמר בכתוב "אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם" (מלאכי ג, ו). המשמעות הפנימית של הדברים היא שכשם שאני ה' לא שניתי, כך גם בבני יעקב אין כל שינוי, וזאת כי האלוקות מאירה בנשמתו של כל יהודי בכל מצב שהוא. את זה חידש ולימד הבעל שם טוב, וזה מאיר בעולם בח"י אלול ביתר שאת ועוז.

יבחר לנו את נחלתנו מכאן הכל נראה אחרת

ראש השנה הוא התחלת עשרת ימי תשובה המסתיימים ביום הכיפורים. אם כל עניינו של ראש השנה הוא המלכת הקב"ה, כפי שהיטבתם לבאר, כיצד מחילת העוונות ביום הכיפורים באה כהמשך לראש השנה?

כאמור, ראש השנה הוא יום הדין על המלוכה שלמעלה, ויש דין ומשפט על עצם המשך קיומה. אולם גם בסיומו של המשפט ביום זה הקב"ה אינו נותן "תשובה מידית", אלא מחכה שבוע נוסף בו הוא בודק את אופן הנהגתם של ישראל, כשהסיבה לכך היא כי המלכות מטבעה מרוממת ומנושאת מהמון העם, ועל כן לא עונים תשובה על אתר. ועתה, אם מתגלה על פי עומק הדין שגם אחרי ראש השנה אין ההנהגה כדבעי, הוא יתברך דווקא מתחיל לרחם על ישראל ומעלה את כל המעשים לשורש הבינה, כמבואר בקבלה על פי הזוהר שהתשובה היא במדרגת "בינה", ושם הכל נראה באור אחר.

נסביר: יש הבדל גדול בין החטאים כפי שהם נראים בעולם המעשה, בו נרגש עניין החטא והמרירה שבהם, לעומת משמעותם של אותם מעשים כפי שנראים מהמבט של "בינה". שם רואים בכירור שישאל לא התכוונו באמת לחטא, ובניגוד למה שנראה לעיניים שהחוטאים עשו זאת על פי בחירתם האישית - הנה האמת היא שהקב"ה החיה אותם מרצונו גם בשעת החטא, היינו שמתגלית ה"דיעה" שלמעלה הסותרת ל"בחירה" שלמטה, וממילא נפעלת המחילה מאלה. ועתה, אם ישראל מנצלים את המצב הזה, כאשר מאיר אור כזה שמחמתו "לפני

מגיע הס"מ וטוען
שישראל הם חוטאים
בכך ובכך, והקב"ה
עונה לו: אם הבחירה
הייתה בגלל הצדקות
והרשעות, יש משהו
בדברך, אך הבחירה
היא ללא טעם, זה לא
נוגע כלל

השיבו הרבי שחדא מתרצא בחברתה: הוא אכן אינו יכול להתייעץ עם אלו שלדידם המדרש האומר כי "נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים" אינו יסוד השקפת היהדות... [לדעתי, יש בזה משהו פנימי. היות והקב"ה רוצה דירה בתחתונים, אם כן אין בזה כללים, שהרי לכל אחד יש השליחות הפרטית שלו לפי יכולות הנפש ושורש הנשמה שלו, ולפי העניינים התחתונים איתם הוא מתמודד והעניינים שעליו לתקן. בעניינים פנימיים שכאלו אדם אחר לא יכול ליעץ, כי כל אחד צריך לתקן במקומו ומעמדו הרוחני].

מדרש זה מבשר על מהלך חיים שונה לגמרי מהלך המחשבה הרגיל. אדם צריך לחשוב: למה הגעתי לעולם? האם רק כדי לטפל בקומה הרוחנית שלי? כדי להיות צדיק ותלמיד חכם מוערך? או אולי בשביל משהו אחר - יש רבש"ע והוא רוצה להגשים את רצונו, ואני הוא שנבחרתי להיות שליחו למטרה זו - "אני נבראתי לשמש את קוני", ואילו 'אני' בתור אישיות לעצמי לא בתמונה כאן.

מובן מאליו כמה הדברים הללו נוגעים ישירות לעבודת הימים הנוראים. כאמור לעיל, בכל שנה יש מעין "נתאוה" חדש, ועבודת ראש השנה היא לפעול שוב את המשכת הרצון בקיום העולמות מחדש. זוהי בקשת הקב"ה הגלומה במצות תקיעת שופר - שהיא "מצות היום" - כמאמר חז"ל "אמר הקב"ה, אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות כדי שיבא לפני זכרונכם לטובה, ובמה? בשופר". במטותא מינייכו: "תמליכוני עליכם", כי מי שעסוק ראשו ורובו במלכותו, הוא שלי.

זהו 'אלול' חסיד, זהו 'ראש השנה חסיד'! כאמור, מבואר בספרים שתקיעת השופר מעוררות את ה"נתאוה" הראשון - הקול הפשוט של השופר מעורר את הרצון שלמעלה בישראל, עוד כפי שהם לפני עבודת התורה ומצוות. שהרי "ישראל עלו במחשבה

בקשו פני. הרב שיינפלד בשיחו ליכי קרוב'

ובקשתם משם את ה' אלקיך - ומצאת האמונה בה' הנטועה גם בקרב אלו שנתרחקו ל"ע

הזכרתם בדבריכם שאור ה' קבוע ללא שינוי בנשמת כל יהודי באשר הוא, כמאמר הכתוב "אני ה' לא שנית ואתם בני יעקב לא כליתם"; מנגד, כפעם בפעם אנו פוגשים באמירות קשות מפי יהודים שונים נגד האמונה ונושאי דגלה. האם אין כאן סתירה לכאורה?
יש להבחין בין דיבורים הנאמרים כלפי חוץ לבין האמונה המצויה בלב כל ישראל שהם "מאמינים בני מאמינים", גם במי שלכאורה נתרחק לגמרי. מספרים על יהודי שעבר ל"ע את מאורעות השואה, ובשל כך פרק עול תורה ומצוות רח"ל ולא רצה לשמוע דבר מיהדות. אדרבה, כשהיה רואה יהודי חרדי ברחוב היה צועק עליו: איפה הוא [הקב"ה] היה 'שם'? ...! אמרו לו חבריו: מה אתה רוצה מהחרדי הזה? אם יש לך דין ודברים על הרבש"ע, תתלונן אצלו. נו, הוא שאל, איך אפשר למצוא אותו? אמרו לו החברים: אומרים שביום כיפור הוא נמצא בבית הכנסת, תגיע לשם ותתעמת איתו...

כך הוה. ביום הכיפורים הוא הגיע לבית הכנסת הגדול בירושלים, והמתין בדומיה בתפילת ליל יום הכיפורים, וגם למחרת בשחרית ובמנחה - אך לא ראה דבר... ברם, כשהגיעה תפילת נעילה, בא לשם גם נשיא המדינה עם כל 'משמר הכבוד'. ואז, לפתע, באמצע התפילה התחיל אותו יהודי לצעוק ולהשתולל, בקולות וברקים: איפה היית שם? ...! עד שאנשי המשמר נאלצו להוציאו בכוח.

שאלו אותו אחר כך: מה קרה לך? אמר להם האיש: אינני יודע, אך הוא [הקב"ה] היה בבית הכנסת... הרגשתי אותו...

היהודי הזה בעצם לא בא לבקש מחילה, לכאורה אדרבה - הוא רצה לטעון דברים כלפי מעלה, אך למעשה הוא הרגיש את הקב"ה. נפקא לן מהאי מעשה, שאם כל אחד היה מגיע לפגוש את הקב"ה בדריכות שכזו, בטוח שהיה מוצא אותו...

באמת, זו האמונה הגדולה ביותר. באגרות ששיגר הרבי זי"ע לשואליו בעניין השאלה 'היכן היה הקב"ה בשואה', היה עונה: ממה נפשך, אם אתה לא מאמין - למה אתה כועס? ...! אלא מאי, אתה מאמין בו. אם כן, מי שכועס עליו, הוא בעצם מאמין בו יתברך ביותר ובייחוד. ומעניין לציין מעשה שארע לפני ימים אחדים: כליל שישו שלפני ר"ח אלול נערכה התוועדות בבני ברק עם המשפיע רבי מנחם דב דוברוסקין שליט"א, וכדרכו עורר על 'מבצעי' הקודש שהרבי הכריז עליהם כמצוות הדור, כמו זיכוי הרבים בהנחת תפילין, ועל הצורך שכל אחד יקח בהם חלק אישי.

אחד הנוכחים בהתוועדות המתגורר בפאתי בני ברק, החליט ליישם את הדברים הלכה למעשה. למחרת הוא ירד מביתו עם התפילין שלו לרחוב, נכנס לחנות מסוימת והציע למוכר להניח תפילין. המוכר היסס לכמה רגעים, אך בסוף החליט להיענות בחיוב. הוא נכנס לחדר פנימי והניח שם תפילין והתפלל למשך דקות ארוכות, למרות שבינתיים נכנסו כמה לקוחות לחנות.

כשסיים את התפילה אמר לאותו אברך: דע לך, עד שמחת תורה תשפ"ד הנחת תפילין מדי יום, אבל בעקבות האסון הנורא שהתרחש הפסקתי להתפלל ולהניח תפילין. כעת הנחת תפילין לראשונה מאז האסון, ואני מרגיש שהתפייסתי עם הקדוש ברוך הוא...

ה' תטהרו", הם פורסים באותו זמן את כל "הסחורה השחורה", והעבירות מתבטלות. כי בשורש הבינה הרי הכל "כחומר ביד היוצר" - מתברר כי אף אחד לא חטא באמת ובפנימיות, וממילא ומאליו נפעל "תטהרו". ועל כן, החכם מוציא את כל הסחורה המפוקפקת נגד אותו אור גדול, והכל נמחל ונסלח. ובהתאם לכך, בא המלך ביום הכיפורים ומודיע "סלחתי כדברך", הנני מלככם! וממילא כל הרחובות מתמלאים בשמחת בית השואבה, עד שבאים אל יום שמחת תורה שאז נעשה היחוד השלם. בעומק יותר:

ביום הכיפורים, כידוע, הפילו בבית המקדש גורלות. מהו עניין הגורל? גורל בא להכריע בין שני דברים שווים. כאשר אי אפשר להחליט על פי אמות מידה מסוימות, מטילים גורל כדי להגיע לתוצאה מסוימת. ובכן, גם ביום הכיפורים היו שני השעירים שווים בקומתם, והשפת אמת (במסכת יומא) כותב שהם היו תאומים כדי שיהיו שווים ממש. אחד מקריבים לה', והשני הולך לעזאזל. למה? ככה. זו נקודת הבחירה. אדמו"ר הזקן מבאר שבחירה אמיתית היא דווקא כשאין שום היגיון לבחור בצד זה או אחר, אין העדפה עם סיבה, אלא הבחירה באה ממקום עליון שאינו מוטה לכאן או לאן - דבר המורה שזהו מקום פנימי ביותר, כזה שלמעלה מהסבר. כל הסבר שהוא זהו לבוש ועטיפה, אבל בפנימיות הדברים אין היגיון, זה מעל גדר ההיגיון. למה? ככה. אי אפשר להסביר.

דוגמה לדבר היא יעקב ועשו. מבחינה מסוימת הם היו שווים לגמרי, וכמו שכתוב "הלא אח עשו ליעקב" (מלאכי א, ב). בעולם האצילות - כלומר, טרם הירידה שלהם לעולם הזה בו על פי מעשיהם היו שונים לחלוטין - הם תאומים זהים, וכמו האמרה החסידי שגם עשו היה עורך 'טיש' בסעודה שלישית... הם היו שווים בקומתם, שניהם הלכו עם קאלפיק וחלוקא דרבנן, ומשום כך הקב"ה היה יכול גם לבחור בעשו. ובכל זאת, ממשיך הפסוק "ואוהב את יעקב, ואת עשו שנאתי". הקב"ה בחר ביעקב, "כי יעקב בחר לו יי"ה". למה? ככה. כי כך הוא רוצה בעצמותו, דווקא את יעקב.

הגורל של יום הכיפורים מעורר את הבחירה שלמעלה בישראל. מגיע ה"מ"ט וטוען שישאל הם חוטאים בכך ובכך, והקב"ה עונה לו: אם הבחירה הייתה בגלל הצדקות והרשעות, יש משהו בדברך, אך הבחירה היא ללא טעם, זה לא נוגע כלל.

נשים אל לבנו: מתי התבטא ואמר הקב"ה "בני בכורי ישראל"? במצרים, כשבני ישראל ירדו למטה במ"ט שערי טומאה, וכמעט שהגיעו בשער הני - דווקא אז אמר הקב"ה שבח מופלא זה על ישראל, וזאת כדי להראות שהבחירה אינה בגלל צדקותם, אלא "ככה"!

עניין זה מתגלה, כאמור, ביום הכיפורים על ידי מעשה הגורלות. ואם כן, המחילה זהו פועל יוצא, כי כשעולים למקום כה עליון, בו "יבחר לנו את נחלתנו" ועם ישראל נבחרים בלי כל הגיון, אזי החטאים אינם תופסים מקום. ולדוגמה: מנהל עבודה יכול לפטר עובד מסוים אם הוא אינו מרוצה ממנו, אבל אבא אינו יכול לפטר את בנו שלו. אם הוא הצליח במבחן פחות מ-80%, ולקחת תמורתו את הילד המצטיין של השכנים... ונקודה זו באה לידי גילוי מפואר ביום הכיפורים. ברם, כהקדמה לזה בא יום הדין הנרמז

את הגוף. הרי לא אוכלים ושותים ומתנהגים כמלאכים - נשמות בלי גופים. ביום זה אנו זוכים לחירות רוחנית עצומה, שחרור מכל המעיקים וכל הקליפות. לכן עולם התשובה, מדרגת הבינה, מכונה בזהר בשם "עלמא דחירו". יום הכיפורים הוא "שבת שבתון" - בשבת רגילה צריך לעורר את התענוג על ידי אכילה, אך ביום הכיפורים התענוג בא מעצמו ואין צורך בעבודה מיוחדת לעורר אותו. זהו עניין החירות - ההרגשה בנפש שהקב"ה אוהב אותי ורוצה בי בהיותי בנו. למה? ככה. הצום זו תנועה של התנתקות - אך לא במובן של עינוי על מנת לייסר ולהכאיב אלא בבחינת עונג. ומעתה, אין כל צורך לעורר תענוג על ידי סעודות במזון גשמי, כי מצב נפשי ורוחני זה כשלעצמו מהווה כבר תענוג שלם.

ברם, לאחר יום הכיפורים הקב"ה אומר לנו "לך אכול בשמחה את לחמך". זאת כי הנשמה מצד עצמה אינה מעוררת התפעלות למעלה, שהרי "לגדודיו אין מספר". הקב"ה אינו מסתכל על הנשמה בלי גוף, אלא רק בגלל שיש לה גוף. כמו המשל הידוע בשם המגיד ממזריטש זי"ע, שכאשר איש פשוט רוצה

בפסוק "שמאלו תחת לראשי" - שמאל דוחה, שלפני "ימינו תחבקיני". כלומר, בזמן הריחוק הקב"ה בודק את האדם, ואחר כך הוא בוחר בו מחדש למרות הריחוק, ודבר זה גורם לאדם התחדשות עצומה והתרגשות גדולה של קרבה ואהבה, וזוהי צומחת אחר כך השמחה העצומה של חג הסוכות, כאשר כאמור השיא הוא בשמיני עצרת בו "ישראל ומלכא בלחודיה", כי אז נעשה היחוד השלם עם קוב"ה.

שמאלו תחת לראשי

להתרחק בשביל להתקרב

זה מסביר את פשר השמחת המתפרצת בחג הסוכות, ובפרט בשמחת בית השואבה. האם הדבר קשור גם לעצם הישיבה בסוכה, שעל שמה נקרא החג?

ביום כיפור, הנשמה כביכול איבדה לגמרי

הבינה, ואז מתברר ומתגלה שכל הריחוק, המתח והפחד והנסירה היו כי ה' מאד אוהב אותנו. כל הריחוק שהיה כאן, "שמאלו תחת לראשי", הוא בגלל שהשי"ת כל כך אוהב אותנו ורוצה למלוך עלינו, ואינו יכול כביכול בלי המלוכה עלינו.

זהו ענין "המתקת הדינים בשורשם". בתקיעת שופר, ההבל של השופר עולה ל"הבלים של שם ס"ג" שהוא השם של הדינים, דהיינו שמתגלה שהסיבה לריחוק היא בגלל הקירוב. הקב"ה רוצה את קרבתנו לא באופן טבעי אלא באופן בחירי, בגדר של "מלוכה" שאנחנו בוחרים בו והוא בוחר בנו, ואז מתברר שכל העניין של הריחוק הוא לא בגלל שהוא כועס עלינו ח"ו, אלא להפך - הוא כל כך אוהב אותנו ורוצה בנו כדי שיהיה יותר יחוד בסוכות ושמייני עצרת.

יהודי עלול להירתע מהריחוק שבראש השנה, כי הוא רוצה רק אהבה וחושי מפני הריחוק. כביכול הבן נכנס לאביו בראש השנה ואומר: "אבא, אתה כועס עלי?..." אך למעשה, בתקיעת שופר אנו זוכים לגילוי אהבה עצומה, ומתברר שהמתח שהיה נוצר מתחילתו כדי ליצור אהבה גדולה אחר כך, ואם כן הכל נמתק בשורש.

איז עוד מלכו

מטרת הלימוד בספרי חסידות

רבים נוהגים לפני כל חג ומועד לפתוח ספרי חסידות ולהגות בהם כדי להזין את הנפש בעומקם של המועדים הבאים לקראתנו. אבל לכאורה, כוחם של ספרי החסידות יפה גם בכל ימות השנה...

ודאי, אכן הייתי מציע לעשות במשך השנה, במה שנקרא ה"מים האפורים" של השנה - יום מיוחד לנושא של אהבת ה', עוד יום מיוחד ליראת ה', יום מיוחד לסוגיית אחדות ה', ויום מיוחד לאמונה בה'. כל אחד מהעניינים הללו הוא סוגיא שלמה, שעל פי חידוש הבעל שם טוב מקבלת בהירות נפלאה ועומק חדש שמשנה את כל המהלך והמשמעות של העניין. לדוגמה, מצות האמונה: במה צריך להאמין? הרי במה שהשכל מחייב מעצמו אין צורך לצוות להאמין, ואם כן העובדה שיש מי שברא את העולם אינה כלולה במצות האמונה היות שהיא מחויבת מצד השכל. אלא האמונה היא בדבר שהשכל שולל, ואם כך - במה בדיוק צריך להאמין?

זו אכן סוגיא שלמה שיש בה כמה ביאורים ואופני הבנה, בדומה לסוגיא הלכתית הנוגעת למעשה בפועל שיש בה כמה וכמה דעות ושיטות.

כך גם הנושא של אחדות ה' - זו הרי לא 'עוד מצוה', אלא יסוד היסודות, הראשונה במניין המצוות של הרמב"ם. ובכן, מה עניינה של אחדות ה'? האם רק העובדה שה' אחד ואין עוד מישור שמנהל אותו את העולם?

כידוע, לפי יסוד הבעל שם טוב הכוונה היא ש"בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד" - אין עוד מציאות כלל מבלעדי ה'!

כך, לכבוד אותו יום המיוחד המוקדש לסוגיא מסוימת, כמו מצות אחדות ה', היה נדרש שיוציאו לאור קונטרסים ובהם שיטות

על פי הלכה, אסור לאכול לפני הנחת תפילין, ומי שלא מצליח להשיג תפילין עד אמצע היום, אסור לו לאכול עד שישג תפילין ויניחם. אותו דבר צריך להיות בנוגע לאהבה ויראה - אסור לאכול לפני קיום המצוה!

לחלות את פני המלך ולהביא לו תשורה, וכי יביא לו מטילי זהב? הרי יש לו מהם בשפע. אלא הוא מביא לו "ציפור המדברת" - תוכי היודע לחקות קולות - כי זהו דבר מעניין ומפתיע מצד החידוש שבו.

והנמשל: אנחנו כאותה ציפור המדברת. לעיתים אנו מתנהגים כמו בהמה האוהבת תענוגים, וכאשר בכל זאת אנו מתגברים על הבהמה שבנו ועושים הטוב והישר בעיני ה', הדבר מעורר למעלה התפעלות והנאה גדולה. לכן לאחר יום הכיפורים הקב"ה אומר לנו "שובו אלי ואשובה אליכם" - דווקא בהיותכם נשמות בגופים. אנו יושבים בסוכה עם כל הגוף, כמו שאנחנו. זו באמת אותה מדרגת בינה של יום הכיפורים, אלא שאז זהו בלי הגוף, ואילו בחג הסוכות הגילוי מאיר וחודר את הגוף.

עתה יוקשה לאידך גיסא - אם העיקר הוא האור המתגלה ביום הכיפורים שממנו נובעת הכפרה, מדוע כלל נדרשים אנו לעבודת ראש השנה קודם לכן? או כמו שרגילים לשאול: מדוע יום הכיפורים לא מגיע לפני ראש השנה?

נסביר בשפת הקבלה, שעל פיה התשובה טמונה בעניין ה"נסירה". מה פירוש? יש כלל ידוע: "אין אדם מולך על בניו". לשם המחשה: אדם נכנס לאולם שמחות ורואה יהודי מבוגר עטור בזקן לבן גדול יושב בראש השולחן, וסביב לו יושבים ומביטים בו בהערצה מאות אנשים. הוא מיד שואל: מיהו הרבי הלזה? אינני מכיר אותו... וכולם עונים לו: זהו הסבא שלנו... ב"ה יש לו יותר ממנין ילדים, ולכל ילד יש גם "זרע בך ה'", וכבר כמעט הגענו לאלף צאצאים כ". אמנם מחזה נהדר, אך זו אינה מלוכה. שם מלך חל רק על אנשים הנפרדים זורים לו, ואילו בנים לעולם לא נפרדים מן האב.

לענייננו: ביחס בין ישראל והקב"ה יש בחינת בנים ובחינת עבדים. בראש השנה, כדי שיהיה "נתאוה" הקב"ה להיות מלך, די בכך שאנו עבדים. אנחנו עושים רצונו ומקבלים את עולו כעבדים. ראש השנה זהו יום של ריחוק, וכמו שאומרים בהפטרות יום ב' דראש השנה "מרחוק ה' נראה לי".

בתורת הקבלה מצב זה נקרא ה"נסירה" שלפני "חיבור פנים בפנים". כמו שעל בנים אי אפשר להתנשא ולמלוך באופן טבעי, כך כאשר הז"א ונוק' מחוברים - כמו שאדם וחיה היו בתחילת בריאתם כגוף אחד - לא שייך יחס של "מלוכה", כמו שהאדם לא "מולך" על אבריו. לכן היה צורך בנסירה להפריד בין הז"א ונוק' (וכך גם למטה, בין אדם לחיה) כדי שיהיו כמציאות נפרדת, ואחר כך לאחד אותם כבשר אחד.

כך היא הנהגת העולם: כל זמן שהכל באחדות אין מקום לעניין המלוכה, כי נדרשת הרגשת הפירוד. כביכול צריך תחילה להפריד את הבריאה מהקב"ה, כביכול לא הכל אלקות. זוהי ה"נסירה" בהנהגה של הקב"ה, על ידי גבורות וצמצומים. ורק אחרי כל זה יכולה להיות התגלות המלוכה על ידי תקיעת שופר, שלא יהיה פירוד גמור, ומתגלה שבעצם הכל אלקות. אנחנו יוצרים את הנסירה ואת הדין בראש השנה, כדי שתיבנה המלוכה.

בעשרת ימי תשובה יש נסירה, המפרידה גם בין החמה והלבנה [ולכן אין מקדשים את הלבנה עד אחר יום הכיפורים].

אולם ביום הכיפורים אנו עולים לבחינת

יכול אדם לצאת מהלימוד בספרי חסידות עם ווארט
יפה לשולחן שבת, אבל בלימוד כזה מחמיצים את
העיקר. לא זהו העניין והמטרה. המטרה היא לצאת עם
בהירות באחדות ה', עם חיות פנימית בעבודת ה'

תפילה מלשון חיבור. "נפתולי אלוקים" פירש רש"י - "התחברתי". אך כדי להגיע לרובד הזה בתפילה נדרשת הכנה, לעורר איזה הרגש ותחושת שייכות קודם לכן על ידי מחשבה והתבוננות. הרי "חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת לפני התפילה", כי אכן אי אפשר להגיע להתחברות אמיתית אם לא מתכוננים לפני כן.

ההכנה היא על ידי לימוד ספרי חסידות החושפים את הרובד הפנימי שבכל דבר, כאשר גם הקדושה של הספרים מעוררת את הנשמה.

הלימוד חשוב בעיקר לפני התפילה, אך אפשר ללמוד גם בשעת ערב וכל שעה. העיקר שיהיה משהו שיחזיק את האדם בכל יום ויזכיר לו את התכלית שלו.

אנחנו כל כך שרויים בחלק הטכני של עבודת ה' - מודדים כמה הספקנו ושוקלים איזו מצוה לעשות ואיזו לדחות, עד שלעיתים כל התפילה וכל סדר היום על פי שולחן ערוך הופכים להיות טכניים. אפילו כשכבר מכוונים וחושבים על מה שעושים, גם זה טכני. קמים בבוקר וממהרים, מניחים תפלין ומכוונים את מה שצריך לכוון בהנחת תפלין, אבל הכל בצורה "מכנית". החסידות נטלה על עצמה להפיח חיים במצוות הדריכות בה', יראת ה' ואהבת ה', והדבר בידנו - ללמוד היטב, להשיב אל הלב ולהתחבר. ■

וההשבה אל הלב בגדולת ה'. יש הבדל עצום בין ריגוש לאהבה. לפעמים האדם חווה התרגשות, הרגשת התעלות, אך לא בהכרח שיש בזה קשר אמיתי לאלוקות. קשר כזה נוצר בעיקר על ידי שאחדות ה' מאירה במוח ובלב. אלא שבכל מועד יש מצוה אחרת דרכה מאירה אחדות ה'. בחג הסוכות, למשל, ארבעת המינים מבטאים את עניין האחדות, כמבואר בדרושי בעל התניא, אשר לכן מדרקקים שיהא "קנה אחד", "תיומת אחת" וכו', כי כאמרנו מצוות המועדים "מציפות" את אחדות ה' באופן גלוי.

מהי אכן הדרך הראויה ללימוד ספרי חסידות?

ברוב הספרים, דברי החסידות מבוססים בדרך כלל על פסוק מפרשת השבוע או תהילים וכיוצא בזה, ולעיתים יכול אדם לצאת מהלימוד עם רעיון טוב או ווארט יפה לשולחן שבת, אבל בלימוד כזה מחמיצים את העיקר. לא זהו העניין והמטרה בלימוד החסידות. מטרת הלימוד היא לצאת עם בהירות באחדות ה', עם חיות פנימית בעבודת ה' ובקיום מצוותיו.

ספרי חסידות צריכים ללמוד דבר יום ביומו. זה נוגע לכל עניין שעושים במשך היום, ובפרט לקראת התפילה. התפילה על פי הפשט היא "בקשת צרכיו", ואמירת כל פסוקי דזמרה היא כדי לעורר את הנפש לקראת בקשת הצרכים. אבל לתפילה יש גם מובן הרבה יותר עמוק

שוונות, וחסידים היו צריכים לנסוע אל רבם לראות איך הוא מקיים אחדות ה' בפועל, והיו נכנסים לשאול עצה כיצד ליישם זאת בחיים האישיים. כיום יש הסבורים שבתנועות הראש שעושים בסוף הפסוק "שמע ישראל" לד' רוחות, בזה מקיימים מצוות אחדות ה'... אבל באמת זו סוגיא הדורשת עיון והתבוננות ועבודה גדולה של השבה אל הלב.

כידוע, ישנן שש מצוות תמידיות אותן מונה החינוך בהקדמתו. אלו מצוות יסודיות, וצריך לדקדק בהן לא פחות ממה שעוסקים בשיעור אתרוג וארבעת המינים...

על פי הלכה, אסור לאכול לפני הנחת תפלין, ומי שלא מצליח להשיג תפלין עד אמצע היום, אסור לו לאכול עד שישגי תפלין ויניחם. אותו דבר צריך להיות בנוגע לאהבה ויראה - אסור לאכול לפני קיום המצוה! אלא שזו מצוה שאינה נתפסת בחוש ולכן לא מודעים אליה. אני יכול לערוך חשבון נפש מה עשיתי ומה הספקתי, אבל קשה לעשות חשבון כמה חשבתי על הקב"ה.

החסידות משנה את כל החיים - לא רק את המועדים אלא גם את היום-יום הרגיל: הרי כל יום בבוקר אומר האדם בקומו משנתו "מודה אני". ובכן, מיהו ה'אני? זו הנפש האלוקית, שהיא "חלק אלוהי ממעל". אדם קולט בבוקר שהקב"ה ברא אותו מחדש, כי הוא רוצה בו לעוד יום של עבודת ה'. "המחדש בטובו בכל יום תמיד", בכל רגע ורגע, "לעולם ה' דברך נצב בשמים" - בכל רגע הוא מראה מחדש את אהבתו אלינו, ואם כן גם עבודתנו אליו צריכה להיות לא כעבד המבצע פקודות בצורה טכנית, אלא עבודה מלאה ברגש, מלאה באור. כך גם כללות עבודת ה': בלי החסידות, לימוד התורה וקיום המצוות הוא כדי לבנות את הקומה הרוחנית האישית, והחסידות הכניסה את הריכוז של עולם, אחדות ה', אהבתו ויראתו - שהן מצוות מדאורייתא.

כך גם בקיום כל מצוה: אפשר להתמקד אך ורק בפרטי קיום המצוה במעשה, לצאת ידי חובת כל השיטות. אבל החסידות אומרת: דקדוקי מצוה זה חשוב, אבל אל תסיח את הדעת מהעיקר - באמצעות המצוה תתקרב להקב"ה, קרבת ה' בהישג ידך, אתה יכול להתקשר איתו יתברך, זה העיקר. אי לכך, עשה את ההכנות המתאימות לכך שהחיבור עם ה' יהיה בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך.

ובכל זאת, כמובן, גם סביב המועדים יש הרבה מה ללמוד בספרי חסידות...

הקב"ה קבע את מועדי השנה בדיוק כשמים ולמטרה זו - להפגיש ולקרב בינינו לבינו יתברך, שהרי "מועדים" הם כמו לשון הכתוב "נודעתי" - אלו מפגשים שיש בהם יותר קרבת ה'. הקב"ה יותר מתגלה. מה פירוש מתגלה? שמורגש יותר אצל האדם אחדות ה', אמונה בה', קרבת ה', מלכות הקב"ה בעולם - זה המדר.

כל שאר הריגושים הם דמיונות שווא, כדברים חרשים הבאים מזמן לזמן שמעוררים התפעלות טבעית, ולאו דווקא קשורים לאלוקות.

כתוב "לא יחפרן כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לכו" (משלי יח, ב). מי שמחפש להגיע ליום-טוב מרגוש, הוא טועה. זה כמו בחתונה של אח או בן משפחה קרוב - ודאי שיש התרגשות, אך היא באה לאחר בניין יצוק של קשר אמיתי. כך גם אהבת ה' ויראת ה' הראויות לשמן באות רק אחרי ההתבוננות

אלול: המקלט הממתין לכל יהודי

הבחור כמעט סולק מן הישיבה, אבל ברגע האחרון התרחשה תפנית מפתיעה > ברוך הבא לעיר הלוויים, כאן עובדים את ה' בשמחה > לעתים, אולי בשגגה, שפכנו במשך השנה את דם הנפש האלוקית, ועלינו להזדרז אפוא ולהיכנס לאלול פנימה

מתוך רצון להיות גם הוא, כמו הלוויים, נלווה אל ה' - יחד! הלוויים לא רק המריצו אותו בדרך חייהם לעשות תשובה, אלא גם לימדו אותו לעשות זאת מתוך שמחה ואהבה רבה. הלוויים "שכל עבודתם היא בשיר ובדבקות", כפי שכותב ה'שם משמואל', לא גרסו קרבת ה' מתוך יראת העונש בלבד, אלא תשובה מתוך רצון וחפץ הלב להידבק במי ששוגים באהבתו. הם לא החזיקו בשיטה שעל היהודי לייסר ולהלקות את עצמו על פשעיו כדרך חיים, אלא בגישה מוארת שבה היהודי פשוט מגלה מחדש את חפצו הפנימי בקרבת אלוקים.

תשובה מאהבה

הנה סיפור מיוחד המלמד ומצביע על דרך התשובה הנכונה - דרך של קירוב ואהבה (להלן בהשמטת פרטים מזהים, כמתבקש): לקראת תום ימי השבעה על אביהם, תלמיד חכם מופלג ומגיד שיעור משך עשרות שנים בישיבה ירושלמית מוכרת, נכנס אל בית האבלים יהודי הדור פנים ובעל הופעה רבנית וביקש לנחם את בני המשפחה. עד מהרה התברר שהאורח עומד בראשות ישיבה בחו"ל והגיע במיוחד לניחוח האבלים, דבר שהעיד בבירור על קשר מיוחד ויצא דופן ששרר בינו לנפטר. עומק הקשר עתיד להתברר תוך דקות, כיוון שהמנחם ביקש לשותף את המשפחה בסיפור אישי.

כשאביכם היה אברך צעיר יחסית, החל מספר, הוא היה מגיד שיעור בישיבה פלונית, ומנהגו היה להסתובב בבקרים בין חדרי הפנימיה ולהעיר בחורים עצלים ששנתם התארכה... הוא היה עושה זאת בעדינות רבה, ולרוב העיר את הבחורים עם ניגון שזמזם או עם איזו מילה טובה. באחד הסבכים האלה, שהיו אגב ביוזמתו האישית, הוא נגע קלות בכתפו של בחור כדי להעירו, מאחר שהזמזום הרגיל שלו התברר כלא מספיק. אלא שבאורח בלתי צפוי, הבחור נבהל משום-מה מהיד שטפחה בעדינות על כתפו, קפץ ממיטתו ובתנועה מהירה סטר לאביכם על לחיו בחוזקה ו...חזר לישון.

אביכם נדהם, אבל לא כעס. הוא פטר

בין ערי המקלט עבור הרוצח בשגגה לחודש אלול?

אבל לפני כן, אולי נקדים ונשאל: מהי בעצם תכליתן של ערי המקלט?

אם כאמור, רק להציל ולמלט את הרוצח בשגגה מיד גואל הדם המבקש להורגו - הרי שבמקרה שאין לנרצח גואל דם (בהיותו ערירי, למשל) יכול היה הרוצח לוותר על המנוסה לעיר מקלט ולהישאר בביתו ובמקומו. למרות זאת, הדין מחייב אותו לשהות בעיר מקלט גם במצב זה. חייבים אפוא לומר, שיש בשהיית הרוצח בעיר מקלט מעבר להגנה גרידא מפני המבקשים את נפשו.

בהגדרת דין ההורג בשגגה אמרו חז"ל כי החיוב של ההורג לגלות הוא דווקא כשהניח בכיסו אבן, שכת ממנה ובהימצאו בחברת בני אדם נשמטה האבן מכיסו והרגה מישהו. במקרה כזה יש בשגגתו שמץ של אשמה ואחריות, ולכן הוא גולה. כלומר, בגלות לעיר מקלט יש מוטיב ברור של כפרה. כי אמנם הלה הרג בשגגה, אבל אי אפשר לנקות אותו לחלוטין מכל אשמה.

ובמה כפרתו? כיצד דרך תשובתו? להיות בעיר מקלט ולהימצא במחיצתם של הלוויים, שעיר המקלט הייתה מעריהם. שמם של הלוויים רומז להיותם נלווים על ה' וחוסים תמיד בצילו. שבת לוי לא קיבל חלק ונחלה בארץ, כאשר הקב"ה מנמק זאת במילים המופלאות: "אני חלקך ונחלתך"! שבת זה, אומר הרמב"ם, "הובדל לעבוד את ה' לשרתו ולהורות דרכיו הישרים ומשפטי הצדיקים", והם "חיל ה'". גם כשקיבלו בני שבת לוי תרומות ומעשרות - היה זה "משולחן גבוה" של הקב"ה, וכך גם לגבי ערי המקלט שניתנו להם. כלומר, גם חייהם הפיזיים והיומיומיים היו קשורים בקב"ה, והם היו כביכול סמוכים על שולחנו.

ניתן להבין, לפיכך, כי למגורים לצד ובתוך בני לוי - "חיל ה'", נודעה השפעה רבה על הגולה. החיים באטמוספירה שכולה טובלת וספוגה תורה וקדושה, גרמו לו להטיב את דרכיו ולתקן את מה שחטא ועיוות. וכשעשה הרוצח חשבון נפש ושב בתשובה, לא הייתה זו תשובה מתוך כורח, אילוף ופחד, אלא

לחיים לחיים! אחי ורעי, ודאי אתם מכירים את העובדה שאצל אנשים רבים המילה 'אלול' מעוררת תחושת אי-נוחות... בכל שנה כשחודש אלול מתקרב, פושטת בליבם מועקה וכבדות, אפילו מלנכוליה. אלול עבורם משמעו - הלקאה עצמית על הכשלים והמעידות של השנה שחלפה, והוא גם אות לכך ששעון החול עומד לאזול והנה יום הדין והפירעון ממשמש ובא...

הרגש הזה מעיק מאוד, מטבע הדברים, ובתחתית בכך שחודש אלול מגיע רגע לאחר חודשי הקיץ ו"בין הזמנים" הרי שהמועקה אף מתחדדת. לא נדיר לשמוע בתקופה זו של השנה אנשים המשתפים שמשאלת ליבם בסתר היא להיות כבר 'אחרי זה', לנחות איפשהו בימים שבין כיפור לסוכות... אין להם די כוחות נפש להתמודד שוב עם ימים הריגורל אלו של אלול והימים הנוראים.

האם כך נכון לחוות את הימים האלה ומשמעותם? האם זהו אלול על פי תורה - חודש של מועקה ודכדוך? או שמא שיש דרך להגיע לחודש מואר, שמח, מרומם ומעצים?

שינוי אטמוספירה

ראשי תיבות שונים הובאו בספרים הקדושים לשם החודש - 'אלול', כאשר בין המפורסמים שבהם "אני לדודי ודודי לי"; "איש לרעהו ומתנות לאביונים" ועוד. ראשי תיבות קצת פחות מוכר לשם החודש, אשר לשמו התכנסנו, הוא זה שלימד האר"י הקדוש: "אנה לידו ושמתי לך (מקום)".

זכור: בפרשת שופטים, הנקראת בימי אלול, מצווה התורה על הכנת ערי מקלט אליהן בורח הרוצח בשגגה מפני גואל הדם, כאשר עם כניסת הרוצח בשערי עיר המקלט נאסר על גואל הדם להורגו.

בתוך פרשת ערי מקלט כותבת התורה: "ואשר לא צדה", כלומר אם האיש לא ארב לרעהו כדי להורגו בכוונה תחילה, "והאלוקים אנה לידו - ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה", מילים אליהן רומז חודש אלול.

מה שצריך להבין הוא, כמובן - מה מחבר

הדברים לידי כך שגמלה בליבי ההחלטה לשים קץ לחיי, רחמנא ליצלן. ממחשבה למעשה, התחלתי מהרהר בשאלת העיתוי והמיקום. די מהר ידעתי: אעשה זאת ביום שישי בערב, עת פחות אנשים מסתובבים בחוצות.

יום שישי חלף עבר ואפלט הערב ירדה על העיר, ממש כמו החשכה שבליבי. יצאתי מביתי, ולאחר צעידה קצרה הגעתי לשכונת מגורים שבמרכזה פארק קטן ושקט. גמרתי אומר: זה המקום. האווירה הייתה פסטורלית ורגועה, אבל באותם רגעים הדבר לא עשה עליי שום רושם. השלווה לא הצליחה לכבות את הסערה שבליבי. לא היה לי ספק לגבי נכונות הצעד שאני עומד לעשות.

כמה רגעים חלפו, ובתזמון שמיימי, רגע קט לפני שכבר היה מאוחר מדי, הגיעה לאוזניי שירה שכולה חדווה ואושר. ליבי הלך שבי אחריה וניסיתי למצוא את מקורה. השעה כבר הייתה די מאוחרת, הבתים סביב היו עם אורות עמומים בלבד, אך בית אחד האיר כולו. "זה בא משם", חשבתי והתקרבתי אל הבית. כשכבר עמדתי ממש סמוך לחלונותיו הפתוחים, לא התאפקתי והצצתי פנימה. לנגד עיניי נגלה המחזה הבא: משפחה יהודית בעלת לבוש חסידי יושבה שם לצד שולחן ערוך בכל טוב, פניהם קרנו ושירה שמחה יצאה מתוך הבית ומילאה את הרחוב.

כפשטותו של המחזה – הוסיף הבחור לספר – עוצמת הרושם שהוא עשה עליי. הרגשתי שמשוה עמוק בתוכי פנימה משתנה.

כשקולו נשק מבכי אמר הבחור לרב פריס: "כבוד הרב, זה היה נס! באותם רגעים אלוקים נגע בי והעביר לי מסר של תקווה לעתיד טוב ואופטימי. הייתה זו קריאה משמיים אליי: הסתכל על האור והטוב בחייך, ואל תתמסר כליל לאופל ולרע."

"יכול להיות שהבית ההוא היה ברחוב פלוני?" שאל הרב פריס נרגשות.

"נכון! איך אתה יודע?!" שאל הבחור בטון והבעת פנים שהביעו הלם מוחלט.

בשלב הזה, הרב פריס – שבטבעו הוא אדם רגוע ומאופק – הצטרף לבכי, חיבק את הבחור בחום ואמר: "זה הבית שלי! אני גר באותה שכונה, מול הפארק שתיארת. בכל שבוע, בסעודת ליל שבת קודש, אנחנו מקפידים להשאיר את החלונות פתוחים, מתוך תקווה שציליהן הערבים והמתוקים מדבש של זמירות השבת יגיעו לאוזני יהודים הזקוקים לכך. מסתבר כי בהשגחה פרטית מופלאה, באותו ערב הצלילים הללו פעלו את פעולתם והצילו נפש מישראל, פשוטו כמשמעו..."

הבחור דגן – סיפר הרב פריס – עשה שינוי גדול בחייו בכל המישורים, כאשר שנה לאחר מכן רקדתי אתו בחתונתו.

זה כוחה של יהדות המגיעה ממקום טהור של שמחה; בכוחה להבקיע סלע וחומה, ולהאיר את הנשמה גם מעבד לאפלט עצבות החומר.

לחיים, לחיים ולברכה! אלול שכזה הוא לא חודש שרק רוצים לשרוד אותו ולעבור ממנו הלאה, אלא אלול מואר של הזדמנות לחזק את ההתקשרות שלנו אל הקב"ה ולרומם אותה לפסגות חדשות.

מקום."

כך פירש הבעש"ט הקדוש את הוראת דוד המלך: "סור מרע ועשה טוב", ואמר: על היהודי המבקש לשוב אל ה' – לסור מהרע שעשה ולהניח לו בצד, ותמורת זאת להתמקד ב"עשה טוב" – עשייה חיובית. במקום לנכור ברע – להבית קדימה ולהרבות טוב וקדושה. עד מהרה יגלה כי בדרך פלא הרע שהיה בו – איננו, בבחינת "מעט אור דוחה הרבה חושך". משל בעל מסר דומה מספר על נער שהשקיע רבות בטיפוח גינתו ובכרבות הזמן הצמיח גינה לתפארת. דא עקא, לצד פרחי נוי וצמחים מרשימים ויפים, הופיעו פה ושם גם עשבים שוטים שצמחו פרא ואיימו להפריע לגדילתם של האחרים. "סבא", שאל הנער את סבו, "מי לדעתך יגבר על מי – פרחי התרבות הנאים יגברו על השוטים, או שמא חלילה על העליונה תהיה דווקא ידם של האחרונים?" השיב הסבא: "מי שתשקה יותר – ניצח". והנמשל מובן...

הזמירות שהצילו

לאור זאת מתבהר לנו מה מחבר בין אלול ועירי מקלט, כך שלפי האר"י השם 'אלול' הוא ראשי התיבות – "אנה לידו ושמתי לך":

כשיהודי חוטא ועובר על מצוות קונו, הרי שבמלי כוונת זדון הוא פוגע בנפשו האלוהית ובזעיר אנפין הוא נחשב כ"רוצח בשגגה". וכשמגיע חודש אלול והוא רוצה לעשות תשובה ולנקות את עצמו מהרפש שדבק בו, מורים לו: עשה תשובה כתשובת הגולה לעיר מקלט! דע לך ש'אלול' ראשי תיבות "אנה לידו ושמתי לך". כמו שעיר המקלט הייתה חממה רוחנית בה התחמם החוטא באורם של הלוויים ונדבק באש אהבתם לקב"ה, כך גם אתה. אל תשוב מתוך חוסר ברירה ומאימת הדין בלבד, אלא בעיקר מתוך רגש אהבה לקב"ה ולתורתו הקדושה. ומהי ה"עיר מקלט" הרוחנית עבורך? כבר לימדנו חז"ל – "דברי תורה קולטים".

בראשי התיבות שלימד האר"י הוא מעניק לנו מבט נכון על אופי עבודת החרדש. תשובה כן, עצבות ממש לא. במקום להצליף בעצמנו מילים כדורבנות ולהגדיל בתמונת-תקריב את כל הנפילות שלנו, עלינו לאמץ את דרך התשובה שהושגה בהשייה במחיצת הלוויים בעירי המקלט – תשובה מתוך שמחה. במקום להגדיל ולהעצים את מה שלא היה בסדר, נעלה על נס את הטוב שעשינו ונוסיף בו. כך נחזק את הטוב, נתרומם בעצמנו, ובדרך ממילא גם נתקן את שקלקלנו. סור מרע – על ידי שתעשה טוב! את הסיפור המטלטל הבא סיפר הרב יהודה פריס, משלוחי חב"ד בקליפורניה:

באחד הימים הופיע בבית חב"ד שלנו בחור צעיר שביקש לדעת יותר על יהדותו ולהתחזק בשמירת התורה והמצוות. במהלך שיחתנו שיתף אותי הבחור בכנות מרשימה בנסיבות שהובילו אותו לרצות להתחבר לאידישקייט. כך סיפר:

לפני כמה שבועות הייתי במצב נפשי מאוד לא פשוט. היה זה שפל שכמותו לא ידעתי, ונשאבתי לבור עמוק של ייאוש וחידלון. הגיעו

את העניין בכך שכנראה הבחור עוד לא היה לגמרי מודע למעשיו ובלבל בינו למישהו אחר, אולי חשב שזהו אחד מחבריו שחמד לו לצון והחליט להתעמר בו לעת בוקר... משכן, המשיך הלאה לסדר יומו. מאוחר יותר, הבחור תפס את חומרת מעשהו והתנצל בפני אביכם על שאירע. בזה היה מסתיים העניין, אילולא נודע הדבר לראש הישיבה שהתייחס אליו בחומרה רבה ביותר. הוא הורה לבחור לסור לחדרו, ושם הודיע לו באופן שאינו משתמע לשתי פנים כי סיים את לימודיו בישיבה ועליו לעזובה לאלתר!

כשאביכם שמע על כך, מיהר להיכנס לחדרו של ראש הישיבה ואמר: "אם הבחור עוזב את הישיבה, אני עוזב יחד עימו!". והוא הסביר: "הבחור הזה מגיע ממשפחה קשת יום המתגוררת בעיירת פיתוח. אני יודע שאחיו אינם מן המדקדקים במצוות... למרבה הצער, הם יוצאים ונכנסים בבתי הסוהר... אם נוציא אותו מהישיבה והוא ייפלט אל הרחוב, אנחנו גוזרים עליו באופן כמעט ודאי גורל דומה!..." אביכם סיים את דבריו הנרגשים והאכפתיים באומרו: "כשלעצמי, כבר סלחתי לו מכל הלב!"

"מה אתה מציע לעשות לו?" שאל אפוא ראש הישיבה, "אתה סבור שניתן פשוט להתעלם ממה שאירע ולעבור על כך בשתיקה כאילו מאום לא היה?" ואביכם השיב: "הצעתך היא שבחודש הקרוב אלמד אתו בכל יום במשך שעתיים בסדרי הישיבה – גמרא, חומש וספרי מוסר, כך יעדן את מידותיו ויעלה בוודאות על דרך המלך". נו, אתם יכולים לנחש שראש הישיבה נתן את הסכמתו להצעה שכזו...

לאחר רגעים של אתנחתא המשיך האורח את דבריו לבנים האבלים ואמר: הבחור הזה הוא אני... הודות להנהגתו האצילית והרגישה של אביכם אל מול הסטירה המחוצפת שלי, ובזכות התורה שלמד איתי באותו חודש כ"עונש", הקמתי בחסדי ה' משפחה נאה, אני עצמי משמש כראש ישיבה, כשהדמות של אביכם היא השראה עבורי ועומדת לנגד עיני בכל הזדמנות שאני מדבר עם תלמידיי או נדרש להעמיד מי מהם במקום...

סיפור זה, כמו סיפורים רבים אחרים, ממחיש היטב את כוחה של האמונה בתלמיד וכוחה של האהבה כלפיו לחולל פלאות בחייו ולהטותו לדרך טובה. בהחלט יכול היה המגיד שיעור להוכיחו נמרצות על חוצפתו וחומרת מעשהו ולהטיל עליו עונש משמעותי, אבל מה הסיכוי שדרך זו הייתה משיגה תוצאה דומה ויוצרת תפנית בכל חייו של הבחור? שואף לאפס.

לעומת זאת, הדרך בה בחר – להכניס את הבחור ל"עיר מקלט", להגן עליו מעונשה של הנהגה, להרעף עליו אהבה ולאפלו תורה (שדבריה קולטים), שינתה אותו מן היסוד והפכה אותו לאחד מטובי התלמידים.

בדרך זו עלינו לנקוט כלפי רעינו אך גם כלפי עצמנו; נכוון את המיקוד על הטוב, נרבה באור, והחושך מאליו כבר ייסוג לאחור. כי אלול איננו זמן להלקאה עצמית, נבירה בחולשות ופחד נורא ואיום, אלול זו תשובה של "עיר מקלט" – "אנה לידו, ושמתי לך

שבנפשו, שבא בהרצאה וההבטה, והיא כמו נקודה ומקור הרע רח"ל. וכנודע שבנקודה המקוריית אין בזה התפעלות בהתגלות, והיא מתפשטת ומוציאה להתגלות עומק הרע ר"ל. ועל כן יתגבר כארי להגדיר את עצמו בחוש הראיה בכל תוקף ועוז, וגם אם יהיה ניכר אל יחוש לשיחות בני אדם, והלא בדבר הנוגע לחיי הנפש בגשמיות אינם מביטים על שום דבר, וכל שכן בנוגע לחיי הנפש הרוחני.

וזה הרמז בדברי הגמרא כאן: נעץ את עצמך ("שטעק זיך אריין") בקרקע עשר פעמים, ובלבד שלא תאכל בסכין שאינה כשרה אפילו "לאכול בה צונן"!

(על פי תורת מנחם חס"ב ע' 341.)

קונטרס העבודה פרק ב)

מסכת הוריות

מציאות של "קהל" - רק בארץ ישראל

ובחורא הלך אחר רוב יושבי ארץ ישראל

(א. ב.)

לדאום שצחולא לארץ אין מן המנין (רש"י)

הצפנת פענח מאריך בכמה מקומות (מהר"ח על הרמב"ם ז, ב. סנהדרין מג, ב. מכות כד, א) שגדר "ציבור" ו"קהל" חל על ישראל רק משנכנסו לארץ ישראל. ולכן אמרו (ברכות נה, א) "אין אוכלוסא בבבל", "ורצה לומר דליכא צירוף", וכן אמרו (פסחים נד, ב) "אין תענית ציבור בבבל"; כי ארץ ישראל היא הארץ שבה נעשו ישראל למציאות של ציבור אחד, "ולכן רק כשעברו הירדן, אז הוה כמו מציאות אחת, וחל עליהם ערבות".

ויש לבאר בטעם הדבר, דהנה מה שכל אחד מישראל ערב לחברו, הוא בגלל הפירוש הפנימי ב"כל ישראל ערבים זה בזה", שכל ישראל מעורבין זה עם זה ("ערבים" לשון תערובת). ובוה יש ב' דרגות - אופנים:

היינו שההתאחדות דישראל אינה רק שמתקבצים ומתקשרים יחד לאגודה אחת בשביל תכלית, כדי "לעשות רצונך בלבב שלם", ואילו מצד הענין הפרטי שבכל אחד, שבו יש הפרש ביניהם, הם נפרדים זה מזה; אלא יש ביניהם שייכות פנימית, שאף בפרטים השונים שבהם שייכים הם זה לזה, כי הענין הפרטי של כל אחד נשלם על ידי זולתו.

וכמו שמבאר אדמו"ר הזקן (לקוטי תורה פרשת נצבים), על פי משל מאברי גוף האדם, דכלל אבר ישנה מעלה שמחמתה זקוקים אליו שאר האברים; ועל-דרך-זה יש בכל איש ישראל מעלה יתירה על חברו, ולכן "כולם צריכין זה לזה".

ויתרה מזו הוסיף אדמו"ר הזקן (שם) וכתב: "כל ישראל קומה אחת שלימה", היינו שנעשים למציאות אחת, ועל ידי התאחדות

מורא מפני הרמ"א

הני בלי זכויות הואיל וכי נשתברו יש להן תקנה בכלי מתכות דמו (ע"ה, ב.)

יש מחמירין ואומרים דכלי זכויות אפילו הגעלה לא מהני להו, וכן המנהג צאשכט וצמדית אל (רמ"א, א"ח סימן תנא סכ"ו)

סיפר הצמח צדק:

בתקופה הראשונה לבואו של אדמו"ר הזקן להרב המגיד, היה עני ביותר, והיתה לו כוס מזכוכית שהיה משתמש בה כל השנה.

כשהגיע חג הפסח היה הסדר אצל הרב המגיד שהוא היה נותן מצות ויין לתלמידיו, אבל לכל אחד מהתלמידים היו כלים שלו.

לאדמו"ר הזקן היתה רק הכוס הנ"ל, והיתה אצלו שאלה האם להכשיר את הכוס ע"י מילוי ועירוי וכי' או להצטרך לבריות על מנת לקנות כוס אחרת. לאחר שקלא וטריא החליט שלא יצטרך לבריות והכשיר את הכוס.

בהגיע ליל הסדר ישב לשולחן כל אחד מהתלמידים וכוסו מונח לפניו. כשהרב המגיד נטל את כוסו כדי לקדש עליו על היין, אמר פתאום לתלמידים: עס שמעקט חמץ (יש ריח חמץ), ופנה להרה"ק ר' מנחם מענדל מוויטעבסק שיסתובב סביב השולחן להריח איפה החמץ. שלש פעמים הסתובב הרמ"מ סביב השולחן ובכל פעם אמר שאינו מריח חמץ והרב המגיד ביקשו שוב לבדוק.

כשראה הרב המגיד שאי אפשר למצוא מהיכן בא ריח החמץ, פנה אל התלמידים ואמר: מה אעשה שהרמ"א עומד כנגדי בפנים וזעפות ואיננו נותן לי לעשות קידוש.

כשמע אדמו"ר הזקן שהרב המגיד הזכיר את הרמ"א, אמר להרב המגיד שהוא עבר על מה שכתוב ברמ"א שלא להכשיר כלי זכויות לפסח אלא לקנות חדשים, והוסיף שעשה כן משום שלא רצה לחזור על הפתחים כדי לקיים מנהג (עיין פמ"ג סימן תנא משב"ז סק"ל).

עמד הרב המגיד ונשקו על מצחו ואמר: כוחך גדול שהיית יכול להביא את הרמ"א. ואמר לו שיקדש וישתה ד' כוסות מכוסו.

וסיים הצמח צדק: פון יעמאלט האט דער זיידע מורא געהאט טשעפען זיך מיטן רמ"א (מאז פחד הסבא 'להתעסק' עם הרמ"א).

(שמועות וסיפורים)

(הוצאת מעיינותיך) ח"ב ע' 35)

חומרת עבירה בקרירות

סבין יפה שאין בה נטיות נועצה עשרה פעמים בקרקע.. לאכול בה צונן (ע"ה, ב.)

ישנם יהודים שטוענים שכאשר מדובר אודות עבירה שהיא בבחינת "רותחין" - יש להתירא ממנה, אבל עבירה שהיא בבחינת "צונן", שנעשית מתוך קרירות ("קאלטערהייט") - לא תזיק לו וגם לא לחברו כו'.

דהנה ישנם בני אדם אשר רחוקים המה מאיזה דבר רע בפועל ח"ו, אבל לבם מושך אותם לראות ולהביט, וההבטה היא כמו בקר רוח, ואינו מרגיש בעצמו בעת מעשה איזה התפעלות; וכאמת סיבת המשיכה הוא מפני שתענוג נפשו בעצם הוא מקושר בזה, ולכן גם שהוא רחוק מרע בפועל ממש, ואדרכא הוא עושה טוב בכחותיו הגלויים, מכל מקום עצם תענוג נפשו הוא משוקע ומקושר בענין רע רח"ל, וזאת היא סיבת המשיכה אל ההבטה וההסתכלות. וההבטה עם היותה בקר רוח, לכאורה הנה היא עושה רושם וחזיקה גדולה בנפש, ולא תעבור בלי התעוררות רע בהתגלות רח"ל.

וענין הקרירות בזה באמת הוא מחמת עוצם סדרתו בהבטה, והוא כח התענוג הנעלם

התכללות הניצוצות

את שדרכו.. ללבן באור ילבן באור (ע"ה, ב.)

אחד מהעילויים המפורסמים, בעל כשרון גדול ועמקן נפלא, בא אליאזנא ושקר בלימוד החסידות, ובגודל כשרונותיו רכש לו במשך זמן קצר ידיעה גדולה ורחבה בתורת החסידות.

ביחידות הראשונה שנכנס לרבינו הזקן שאל: רבי, מה חסר לי? ויענהו רבינו הזקן: אין חסר לך מאומה, כי ירא אלקים אתה ולמדן, רק צריך אתה להוציא את החמץ שהוא הישות וגסות הרוח, ולהכניס מצה שהוא ביטול. וכלי שנשתמש בו בישות שנדמה לו שהוא אור כגון שפודין, שדוחקין רגלי השכינה, דאין אני והוא יכולין לדור, צריך ליבון. והליבון הוא עד שיהיו הניצוצות דהבירורים ניתזין ונכללין בהאור האמיתי.

(היום יום" כז תמוז)

ענינים נפרדים אלו הרי הם נעשים "קומה אחת", גוף אחד. היינו ששייכותם של כל אברי האדם זה לזה אינה רק בזה שהם צריכים אחד לחברו, אלא הם מהות אחת, דכל אבר על כל פרטיו הוא חלק מן האדם, ואין בו תוכן וענין נפרד בפני עצמו מלבד היותו חלק מגוף האדם. וממילא הרי כולם מציאות אחת.

והנה התכללות והתאחדות של שתי מציאויות נעשות על ידי הארה גדולה משניהם, וכמו שאמרו רז"ל על הפסוק עושה שלום במרומיו, כי מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש, ואין מכבין זה את זה, כלומר שמיכאל שר של חסד הנקרא בשם מים היורדים ממקום גבוה למקום נמוך, והוא בחינת ההשפעה והתפשטות החיות מעולמות עליונים לתחתונים. ובחינת אש שטבעה לעלות למעלה היא בחינת הגבורה והסתלקות השפעת החיים ממטה למעלה שלא להשפיע רק בצמצום עצום ורב, והן מדות נגדיות והפכיות זו לזו.

אך כל זה הוא רק כשהן בבחינת מדות לבדן. אך הקב"ה עושה שלום ביניהם, דהיינו על ידי גילוי שמתגלה בהן הארה רבה והשפעה עצומה מאד מאור אין סוף ב"ה, אשר כשמו כן הוא שאינו בבחינת מדה ח"ו אלא למעלה מעלה עד אין קץ אפילו מבחינת חב"ד מקור המדות, ואזי המדות נגדיות של מיכאל וגבריאל נכללות במקורן ושרשן והיו לאחדים ממש ובשלים באורו יתברך המאיר להם בבחינת גילוי.

ולכן דוקא בארץ ישראל התחיל ענין ההתכללות בין בני ישראל להיות למציאות אחת, כי שם התחיל להאיר אור עליון זה, לצורך השלמת הכוונה העליונה ד"דירה בתחתונים", שעומק הרוחניות יתבטא בארציות דוקא, על ידי המשכת עצמותו שלמעלה מרוחניות וגשמיות.

(על פי אוצר לקוטי שיחות - כלל ישראל ע' 50, ע' 66)

מציאות של "קהל" - רק בבני ישראל

כי נמזרי חטאת שמתו בעליה - במיתה, הני מילי ביחיד, אבל לא בצבור, לפי שאין מיתה בצבור (א.י.)

הצפנת פענח מאריך בכמה מקומות (ראה מפענח צפונות פ"א סי"א, ג'י"ג), שדין זה שאין מיתה בציבור שייך אצל בני ישראל דוקא, מה שאין כן אומות העולם שאצלם לא שייך הגדר של ציבור, כדאיתא בגמרא (נדר סא, ב) בנוגע לטומאה "יצא עובד כוכבים שאין לו טומאה .. דאמר קרא ואיש אשר יטמא ולא יתחטא ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל, במי שיש לו קהל, יצא זה שאין לו קהל", ועל אחת כמה וכמה שלא שייך אצלם הענין דאינו מת (ענין הנצחיות).

ולכן מצינו ש"כשעלה סנחריב מלך אשור בלבד כל האומות ועירבם זה בזה וכו'", היינו שנתבטלו גדרי העמים דעמון ומואב וכו"ב, והיינו, לפי שמציאותם של אומות העולם היא מציאות מוגבלת ולא מציאות נצחית, שלכן שייך בה ענין של ביטול. והענין הוא:

"ציבור" - הוא לא רק קיבוץ של כמה וכמה פרטים יחדיו, אלא שעל ידי קיבוץ הפרטים נעשית מציאות חדשה שלמעלה מהפרטים, היינו, לא רק כלל של הפרטים, אלא כלל

שלמעלה מפרטים, שלכן נשאר בקיומו גם לאחר שבטלה מציאות הפרטים, ולכן גם לאחר שבטלה מציאות הפרטים שמהם מורכב הציבור (שכבר מתו היחידים) קיימת מציאות הציבור (אין מיתה בציבור). והטעם לכך:

מציאותם של בני ישראל היא - "חלק ה' עמו", "חלק" מהעצם דלמעלה - "ה' אחד", שאינו מורכב מפרטים ח"ו. וכיון ש"העצם כשאתה תופס בחלקו אתה תופס בכולו" (כתורת הבעל שם טוב), נמצא, שגם כאשר בני ישראל נמצאים למטה במציאות וציור מוגבל של פרטים, יש בכל אחד ה"עצם" שבו, שזוהי מציאותו האמיתית. אלא, שמציאות אמיתית זו היא בכח ובהעלם במציאות הציור המוגבל של כל פרט ופרט. אבל כשהפרטים מתקבצים - מתגלית ויוצאת מן הכח אל הפועל מציאותם האמיתית שהיא למעלה מהמציאות והציור המוגבל של כל פרט ופרט בפני עצמו - "חלק ה' עמו", חלק מן העצם דלמעלה.

וזהו גם הטעם שאין מיתה בציבור - כי ענין המיתה שייך רק ביחס למציאות והציור המוגבל שבוה חלוקים היחידים זה מזה, אבל המציאות האמיתית שלהם, "חלק ה' עמו" - הוא ענין נצחי.

(על פי תורת מנחם חע"ב ע' 318 ואילך)

בין "נשיא" ל"מלך"

אשר נשיא יחטא .. איזהו נשיא? זה מלך, שנאמר: מכל מצות ה' אלוקיו - שאין על נביו אלא ה' אלוקיו (א.י.)

לכאורה, מדוע בכתוב נאמר "נשיא", ולא "מלך" (כמפורש בקרא "שום תשים עליך מלך")? והביאור בזה:

ההבדל בין התואר "נשיא" לתואר "מלך" הוא, שהתואר "מלך" מתייחס להנהגת העם בעניינים גשמיים (יציאה למלחמות וכדומה), ואילו התואר "נשיא" מתייחס להנהגה הרוחנית והתורנית (ובלשון הרמב"ם: "הגדול שבחכמה שבכולן" - מושיבין אותו ראש עליהן... והוא שקורין אותו החכמים נשיא... והוא העומד תחת משה רבנו").

בדורות מאוחרים יותר - לאחר זמנם של משה ויהושע - התפצלו שני התפקידים, כך שהמלך עסק בעיקר בהנהגה הגשמית, ואילו הנשיא עסק בהנחלת התורה לישראל ובהנהגתם במובן הרוחני בלבד.

יחד עם זאת, ישנה נשיאות בתורה באופן נעלה יותר, והיינו שהנשיא אינו רק בראש ואחד משבעים ואחד חברי הסנהדרין, אלא שכל התורה שבעל פה בדורו עוברת רק על דיו, ובאופן כזה מתאים דוקא שיהיה אדם אחד לשני התפקידים: אותו אדם המכהן כנשיא וכמנהיג התורני והרוחני של בני ישראל - יכהן גם כמלך ומנהיג בעניינים גשמיים, כך שההנהגה הגשמית תהיה טפלה להנהגה הרוחנית ומסתעפת ממנה. וכך אכן התקיימו הדברים במשה וביהושע, שהיו לכל-לראש נשיאים ומנהיגים תורניים של בני ישראל, ומלכותם והנהגתם הגשמית היתה טפלה לנשיאותם הרוחנית ונבעה ממנה.

זוהי משמעותו של התואר "נשיא" במובנו המלא והמושלם: אדם שאינו רק "מלך", מנהיג גשמי, אלא הוא לכל-לראש מנהיג רוחני ותורני, ואילו מלכותו ושלטונו הגשמי הם

טפלים ומסתעפים מהנהגתו הרוחנית. ולכן נוקט כאן הכתוב בלשון "נשיא" ("אשר נשיא יחטא", וכן לגבי מלך המשיח בנבואת יחזקאל) - שכן הכוונה היא למצב הרצוי והמושלם, שבו הנהגת העם היא בידי הנשיא, המנהיג הרוחני והתורני, וההנהגה הגשמית טפלה להנהגה הרוחנית.

(ע"פ לקוטי שיחות ח"י"ט ע' 166 ואילך; חכ"ג ע' 193 ואילך)

בין נשיא לכהן משיח

אשר נשיא יחטא .. אשרי הדור שהנשיא שלו מביא קרבן על שגגתו. אם נשיא שלו מביא קרבן, צריך אתה לומר מהו הדיוט? ואם על שגגתו מביא קרבן, צריך אתה לומר מהו דיוט? (א.י.)

בסדר הכתובים נאמר לפני כן אודות חטאת הכהן המשיח, ואחר כך קרבן נשיא. ולכאורה - מדוע ביחס לכהן המשיח לא כתבה התורה "אשרי הדור וכו'", והרי אם הכהן המשיח מביא קרבן, גם ממנו יהיה אפשר ללמוד להדיוט וכו'?

ויש לבאר, בהקדים החילוק בין השפעת הכהן הגדול לבין השפעת המלך על בני דורם: תפקידו של הכהן הגדול הוא להחזיר בהם אהבת ה' (כמבואר בארוכה בלקוטי תורה פרשת בהעלותך), ואילו תפקידו של המלך הוא להחזיר בהם יראת ה' (כמבואר בארוכה בדרך מצוותיך מצוות מינוי מלך).

והנה, אהבת ה' היא השורש והיסוד לקיומן של מצוות עשה (שכן האהבה מעוררת את האדם לקיים מצוות שיקרבו אותו אל הקב"ה), ואילו יראת ה' היא השורש והיסוד למצוות לא-תעשה (שכן היראה מרתיעה את האדם מלעשות נגד רצונו של הקב"ה).

ונמצא, שהשפעתו של הכהן הגדול על העם מתבטאת בעיקר בקיום מצוות עשה (וביניהן - חרטה והבאת קרבן למי שכבר נכשל בחטא), ואילו השפעתו של המלך על העם מתבטאת בזהירות שלא להיכשל מלכתחילה בחטאים ועברות.

ולכן מופיע הרמז "אשרי הדור" רק ביחס לנשיא ולא ביחס לכהן המשיח - שכן הביטוי "אשרי הדור" מתאים בעיקר לדור שאינו חוטא מלכתחילה בהשפעתו של הנשיא, כנ"ל, ולא לדור שנכשל בחטא אך מתחרט על כך וחוזר בתשובה, בהשפעתו של הכהן הגדול.

(לקוטי שיחות ח"י"ט ע' 36 ואילך)

הנאות העולם - רעות לנשמה

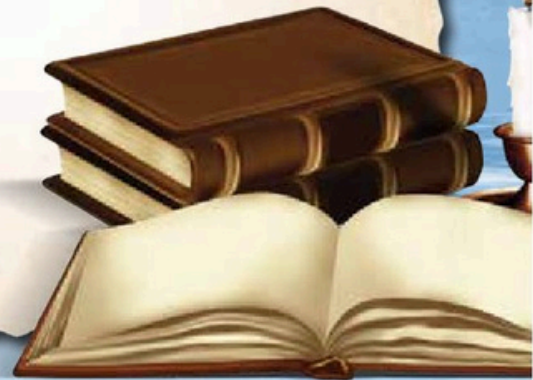
אפילו מוכתם של רשעים רעה היא אצל צדיקים (א.י.)

ובכללות כן הוא בנוגע לכל תענוגי עולם הזה ותאוות עולם הזה, שהם באופן ש"נופת טיטופנה שפתי זרה": ההתחלה היא בשפתי חלקות - אבל "אחריה מרה כלענה", כי האמת היא - כדאיתא בחובת הלבבות, ש"כאשר לא יתחברו בכלי אחד המים והאש, כן לא תתחבר בלב המאמין אהבת העולם הזה ואהבת העולם הבא". וכפי שמבאר רבינו הזקן בתניא, שאם האכילה היא כדי למלאות תאוות גופו, הרי זה גם ענין של קליפה, והיפך הענין של אהבת ה', שלא תשכון בלב אחד עם אהבת העולם.

(על פי תורת מנחם חל"ט ע' 144)

תכנית לימוד באגרת התשובה

ימי התשובה,
אלול-תשרי
תשפ"ו

זכאים להשתתף בתכנית כל המעוניין להתחזק בקרבת ה' ולנצל את ימי
הסגולה בהם 'המלך בשדה' ב'המצאו' ו'היותו קרוב' לכל אחד ואחד מאיתנו
התוכנית מיועדת למי שלא נבחן בעבר על אגרת התשובה

רישום

● אצל הנציגים בישיבות 📄 עמדות 'נדרים פלוס' ☎ במשרדי 'לב לדעת'
טלפון: 072-221-9050 שלוחה 5

למצליחים במבחן

תוענק מלגה
מציון 70% ומעלה - 200 ₪
מציון 90% ומעלה - 300 ₪

המבחן יתקיים ביום שלישי ח' תשרי תשפ"ו

בוחן עצמי באמצעות נדרים פלוס (טופס מבחן לב לדעת),
או באמצעות טופס דיגיטלי.

את ספר הלימוד עם ביאור בהוצאת 'מעיינותיך'
ניתן לרכוש בחנויות ספרי אור החיים ואצל הנציגים בישיבות

הקהלת קהילות

גליון שבועי להגברת התודעה והחשיבות בקיום הוראת הרבי נשיא דורנו להקהיל קהילות בכל שבת

"בכחו של כאו"א מישראל להשקות עדה שלמה מישראל"

ההתעסקות בזה היא לפי כבודו או שלא לפי כבודו, ולא להתפעל מהעובדה שלפעמים יצטרך להדליק ה"נר ה'" ע"י לימוד "קמץ א' א'", ע"י אמירת "שמע ישראל", או אפילו ע"י תרגום "שמע ישראל" לאנגלית... כיון שיהודי זה אינו מבין עדיין בשפה המקורית.

ויה"ר שהחל מח"י אלול, שבו מתחילה עיקר ההכנה לשנה הבאה, יצא כאו"א עם הכחות שנותנים לנו הרביים, ומתוך שמחה וחיות, לעבודת השנה הבאה - להאיר (ע"י ה"נר ה' נשמת אדם" שבו) בד' אמותיו, ברחוב ובכל הסביבה.

ועד שפועלים ש"לכל בני ישראל . . . אור במושבותם", כפי שהי' קודם הגאולה הראשונה, שאף שבכל ארץ מצרים היתה מכת חושך, "שלשת ימים" ועוד "שלשת ימים", מ"מ, "לכל בני ישראל הי' אור במושבותם" - כן הוא גם קודם הגאולה האחרונה במהרה בימינו, שאף ש"החושך יכסה ארץ", שבכל העולם שורר חושך אפילה, "וימש חושך", "א' געוואלדיקער חושך", עד כדי כך ש"יושב אין יכול לעמוד ועומד אין יכול לישב", "עס רירט זיך ניט פון אָרט" ... [= לא אז מהמקום] - לא מתפעלים בני' מהחושך השורר מסביב, וכאו"א פועל להאיר בד' אמותיו ובחלקו בעולם. ועי"ז פועלים קיום היעוד "קומי אורי כי בא אורך" - ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו אמן.

להתפזר בכל העיר כפשוטו בשביל לחזור חסידות

. . . ובנוגע לפועל: ובהקדמה - שהסדר של אמירת מוסר [אמירה בעלמא, לצאת י"ח באמירת מוסר

(המשך בעמוד הבא)

. . . ובעמדנו ביום ח"י אלול, יום הולדת הבעש"ט - צריכים לידע ולזכור שהבעש"ט פתח וסלל והראה את הדרך ונתן כחות לכאו"א מאתנו, להיות בעצמו "באהעלפער" [= עוזר מלמד] ולחזר בעצמו אחר אנשים פשוטים הנמצאים בסביבתו, ולדבר עמהם ענינים פשוטים, ולהאיר עי"ז את נפשם האלקית, "נר ה' נשמת אדם". וכיון שכן, מוטל חוב קדוש על כל אחד ואחד (ובפרט אלה שזכו לקבל ולשמוע בעצמם או שמסרו להם הוראות מפורשות בענין זה) לפעול על כל בני' הנמצאים בסביבתו - להדליק ה"נר ה' נשמת אדם" שלהם, או להגדיל את האש הקטנה שדולקת לאטה ונראית בקושי ("דער פייערל וואָס ברענט שטיל, און קוים קוים אַז ס'זעט זיך אַרויס"), עד שתהי' מדורה גדולה!

צריך לידע שאצל כאו"א מישראל ישנו "מעייך", "באר מים חיים" [הן אמת שלפעמים ה"ז מכוסה, ובזה גופא יש מי שהמעייך שלו מכוסה יותר או מכוסה פחות, אבל אעפ"כ, המעייך ישנו, וכאשר מסירים את ההעלם והכיסוי, אזי מתגלה המעייך], וכיון שטבעם של "מים חיים" שאינם נשארים במקומם (לעצמם), אלא הולכים ומתפשטים למרחוק, כך שעל ידם נעשה "והשקית את העדה ואת בעירם", נמצא, שבכחו של כאו"א מישראל (שיש בו באר מים חיים) להשקות עדה שלמה מישראל, ואפילו "את בעירם", דקאי על נפש הבהמית וכל הענינים הגשמיים והחומריים, שתהי' ניכרת שייכותם ליהודים וליהדות ("אידישע ממון, אידישע נכסים, און א' אידישע קהילה").

וכאמור, ענין זה הוא בכחו של כאו"א, אלא שצריך לגלות זאת בעצמו, וגם, שלא לעשות חשבונות אם

מתורת רבותינו נשיאינו

ממעטים בלימודם, ומוסיפים בתפלות ותחנונים, אמירת תהלים, עניי מוסר כו' (ענינים שאינם שייכים ישירות ללימוד התורה), ומזה מובן גם בנוגע להוספה בצדקה רוחנית.

ונוסף לזה, יש מעלה יתירה בצדקה רוחנית - שאין זה באופן **שיחסרו** לו אותם שעות שהוצרך למעט בלימוד התורה, אלא אדרבה, שע"ז **יתוסף בלימוד התורה גופא** [כלומר: נוסף לכך שע"ז נעשית הדביקות עם עצמות ומהות א"ס ב"ה, ענין היחודים, שהוא למעלה מתלמוד תורה (כדאיתא בכתבי האריז"ל), יתוסף ע"ז גם בלימוד התורה גופא] - כפי שדרשו חז"ל על הפסוק "מאיר עיני שניהם ה'", וכמ"ש רבינו הזקן בפירוש הכתוב "צדקה תרומם גוי", שע"י נתינת הצדקה, צדקה גשמית או צדקה רוחנית, נעשה מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה", שבמיעוט זמן יצליח בלימודו בהצלחה רבה ומפלגה שלא לפי-ערך כחותיו!

וכאמור, צדקה רוחנית זו היא גם ההכנה לקבלת צדקתו של הקב"ה, "לך הוי' הצדקה", לכתובה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

(משיחת יום ד' פ' תבוא, ח"י אלול, ה'תשי"א)

"כא"א מהם ישתתף בהנ"ל"

מענה לא' התמימים בקשר לנסיעתו לחתונה - יחד עם קבוצה מתלמידי ישיבת תר"ת המרכזית: **בודאי יתפשטו בכל העיר כולה (היינו ביקור בהישיבות, ביהכ"ס ואצל הר"י והרבנים - ע"מ לדבר בנגלה ובמקום המתאים גם בחסידות, בנוגע למבצע תפלין ובעניי אלול) וכא"א מהם ישתתף בהנ"ל בפר"מ בענין אחד עכ"פ ומה טוב - בכמה וה' יצליחם ויבש"ט בכ"ז.**

(ליקוט מענות קודש תשכ"ז מענה קי - ער"ח אלול, תשכ"ז)

בלבד] לא הי' נהוג בליובאוויטש, אף פעם, ועאכ"כ עכשיו, אלא, שכאשר יכולים לנצל זה באופן שיבוא מזה פועל טוב, אזי אין זה "מוסר" (עס ווערט אויס מוסר), כי אם, הכנה והכשר להדבר טוב (ע"ד הכשר מצוה) שיבוא מזה.

ועד"ז בעניננו - שכוונת הדברים האמורים לעיל היא שיבוא מזה **פועל טוב** - שבני הישיבות הנמצאים באהלה של תורה, וכל אלה שאינם עסוקים כ"כ בענינים גשמיים וחומריים שגם הם בכלל "פרחי כהונה" [ואם ישנם כאלה שרוצים להצטרף עליהם, מה טוב ומה נעים] - ינצלו את הזמן שנשאר עד ר"ה (ויוה"כ פ) ויתפזרו ("פאנאנדערלאזן זיך") בכל העיר (ועד"ז בנוגע לאלה שנמצאים בערי השדה) ויחזרו ("ארומגיין") בכל הבתי-כנסיות, "קלויזן" או "שטיבלאך", ובכל מקום שמתאספים כמה מישראל,

[ולדוגמא: בחנויות ובתי-מסחר, ב"קלאב" של יהודים שעוסקים באבנים טובות ומרגליות, וכי"ב . . .]

ולומר להם מה שצריך לומר להם ("אריינזאגן אָט דאָס וואָס מ'דאַרף אַריינזאָגן"), מהו ענינו של "אלול" ומה הם ענינם של "סליחות", ולהסביר להם ענינם המיוחד של **י"ב הימים** מח"י אלול עד ר"ה, שבהם יכולים - בשעתא חדא וברגעא חדא - לתקן את כל העבר במשך י"ב חדשי השנה, כך, שבבוא ר"ה, יום הדין והמשפט, יהי' "ושפטו העדה . . . והצילו העדה", ויזכה כא"א עם בני ביתו לכתובה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

"ע"ז נעשית הדביקות עם עצמות"

ויש להוסיף ולהבהיר שבענין זה אין מקום לחשש מפני ביטולה של תורה - כי:

לכל לראש - איתא באחרונים, שבחודש אלול (ובפרט בימי הסליחות), גם לומדי תורה ("לומדים")

סיפורים על חזרת דא"ח

להתפלל בותיקין בשביל לחזור דא"ח

אצל אדמו"ר האמצעי היו הרבה חסידים שהתפללו בראש השנה במנין ותיקין כדי שיהיה להם זמן לחזור דא"ח.

(רמ"ח אותיות" אות פח)

"דווקא לימוד זה שייך לכל אחד"

בנוסף לחזרת דא"ח בבתי כנסת, פעל ר' יוסף רייצעס גם במסירת שיעורי תניא בישיבות הליטאיות. במשך תקופה מסוימת למד תניא עם קבוצת אברכים בישיבת 'מיר'. "באחד השיעורים", מספר ר' יוסף, "שאלו אותי למה לומדים דווקא תניא, ולא ספרי חסידות אחרים כמו ה"נועם אלימלך" או "קדושת לוי". היו לי בראש כמה תשובות אפשריות, וביניהן שרבינו הזקן הוא נשמה חדשה או צדיק גדול, ולכן יש חשיבות בלימוד תורתו דווקא; אך מכיוון שמדובר בשאלה רצינית לא רציתי לומר לפנייהם סברות כרס, וחשבתי שהטוב ביותר להעביר את השאלה לרבי, וכך תהיה לי תשובה ברורה ואמיתית.

"פניתי אל הרב חדקוב, המזכיר הראשי של הרבי, שהיה מלווה את הרבי לביתו בכל לילה, וביקשתי ממנו להעלות את שאלתי לפני הרבי. כעבור זמן חזר אלי הרב חדקוב עם תשובת הרבי, וזה תוכנה:

"יש שתי שיטות לימוד עיקריות - השיטה הליטאית, שאותה כינה הרבי 'הגיון והסבר', והיינו שלומדים הכול לעומק ובאופן יסודי ומובן. והשיטה של חסידות 'קוצק' וחסידות 'גור', שאותה כינה הרבי 'הברקה וקיצור', והכוונה היא שמבריקים בקצרה את העניין.

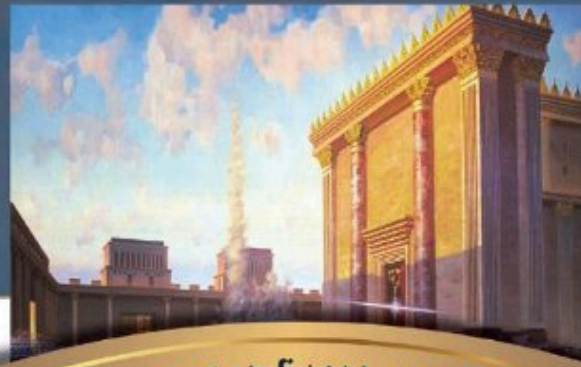
השיטה של 'הברקה וקיצור', המשיך הרבי, הייתה שייכת בעיקר לצדיקים וליחידי סגולה והם למדו באופן הזה מהסיבות שלהם. ואילו השיטה של 'הגיון והסבר', שייכת ומתאימה לכולם, ובמיוחד כיום. התניא, סיכם הרבי, הוא ספר הבנוי בשיטת 'הגיון והסבר', ולכן דווקא לימוד זה שייך לכל אחד בדורנו, שכן כך הוא יכול ללמוד ולהבין את דברי החסידות".

(בית משיח גליון 1071)

פנינה שבועית

. . איתא במדרש "אמר הקב"ה לאדם נרי בידך ונרך בידי . . אם שמרת את נרי אני משמר את נרך". ובנוגע לענייננו: בעמדנו בסמיכות לימי הסליחות, ראש השנה, ועשרת ימי תשובה - צריכים לילך ולחזור בבתי כנסיות ולהדליק אצל בני ישראל את ה"נר ה' (נשמת אדם)" שבהם ("שמרת את נרי"), ובזכות זה יאיר הקב"ה את ה"נר ה' ", שבו ("אני משמר את נרך"). צריכים לארגן ולסדר שילכו לבתי כנסיות - בחורים, אברכים צעירים, בגיל העמידה וזקנים - כדי לעורר את בני ישראל בנוגע לענינים דימים אלה. וככל שיארגנו ויסדרו הדבר מבעוד מועד, ובסדר מסודר - תהי' הצלחה גדולה יותר.

(משיחת יום ד' פ' תבוא, ח"י אלול, ה'תשי"א)

פניני גאולה ומשיח

עבודה במנוחה

(מעובד ע"פ שיחת ש"פ תצא ה'תש"א - דבר מלכות)

אופן מחיית עמלק בזמנו

סיומו של הפסוק "ויאמר כי יד על כס י-ה מלחמה לה' בעמלק מדר דר" מתורגם על ידי יונתן בן עוזיאל כך: "מדרא דעלמא דין ומדרא דמשיחא". כלומר, המלחמה בעמלק תיגמר רק בימות המשיח. רק משיח יידע לזהות מי משתייך לזרעו של עמלק, ורק בימיו תהיה "יד ישראל תקיפה". לכן, רק אז נוכל לקיים את מצוות מחיית עמלק בשלימות, מן הבחינה המעשית. אולם, גם היום מוטלת עלינו מצוות מחיית עמלק - מן הבחינה הרוחנית. "עמלק" במובן הרוחני מבטא, לפי המדרש, קרירות כלפי כל דבר שבקדושה. "נכון שיהודי צריך לקיים תורה ומצוות, אבל מדוע להתלהב בשעת מעשה?!" שואל ה"עמלק" שבליבו של כל אחד, והוא מוסיף ומסביר: "הרי כיהודי, בודאי רגיל אתה בלימוד התורה ובמצוות התפילה, וכיון שכך טוען הוא, "מה פשר ההתרגשות בכל יום מחדש?!" בדרך זו (וגם בדרכים אחרות) משתדל עמלק לצנן ולקרר את יחסו של יהודי לכל דבר שבקדושה.

באמצעות חמימות של קדושה, נלחם כל יהודי בעמלק ומוחה את זכרו מליבו. זהו אופן קיום מצוות מחיית עמלק באופן רוחני, ו"מחיית עמלק" זו מהווה הכנה והכשרה לקיום המצווה גם במובן הגשמי, בביאת משיח צדקנו.

(מעובד ע"פ לקו"ש חלק ב' פרשת תצא)

באדיבות הרב שני"ז הרצל מתוך ספרו פניני גאולה

פרשיות "תצא" ו"תבוא" נמצאות בתורה אחת ליד השניה, ובכל שנה יש פעם אחת שאף קוראים אותם באותו יום - בשחרית את כל פרשת תצא ובמנחה את פרשת תבוא. ולכאורה תוכנם שונה לחלוטין: פרשת תצא שמה מורה על יציאה, וכן פשטות הפרשה מדברת על יציאה למלחמה; ואילו פרשת תבוא שמה מורה על חזרה, וכן בפשטות הפרשה מדובר על הבאת ביכורים הרבה אחרי סיום המלחמה. ומכאן למדים, שאדרבא - המלחמה צריכה להיות מתוך מנוחה!

יהודי הוא בעצם נפשו למעלה מהעולם, והוא ירד לעולם הזה במטרה להגיע לגאולה; כאשר יהודי מרגיש בתוך העבודה והמלחמה את מציאותו האמיתית, והוא גם יודע שכל המציאות של המנגד אינה מציאות אמיתית אלא שכל מטרת בריאתו היא בשביל שהיהודי יכבוש אותו ויעלה אותו לקדושה - הרי אינו מפחד כלל מהמלחמה והוא נלחם מתוך "מנוחה והתישבות"!

וכמו כן, הקב"ה נדרש לעשות את שלו שיהיה מלחמה במנוחה על ידי שנותן לנו את כל הייעודים הגשמיים: הן בזמן הגלות לצורך העבודה, והן בימות המשיח כשכר על העבודה - שכתוצאה מגילוי אור ה' בעולם בזמן הגאולה - הטובה תהיה מושפעת הרבה! וזה מרומז גם בחודש אלול - ראשי תיבות "אני לדודי ודודי לי" במילה אחת: שבזמן העבודה (אני לדודי) נמצאים במנוחה עקב הידיעה על הניצחון וקבלת השכר (ודודי לי) תיכף ומי"ד ממ"ש!

לתרומות, הקדשות ולהצטרפות
לרשימת התפוצה:

mhhkh770@gmail.com

+972-54-484-7752

יו"ל ע"י:
מטה הקהלת קהילות
העולמי - 770
עיצוב: א. פלג

עד כה במסגרת פעילות ה'מטה' מההילים

רעיון לפרשה

נערך ע"י הגה"ח ר' מרדכי פרקש שיחי'

מו"צ ושליח כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש לבעלווי וואשינגטאן

~ פרשת כי תצא תשפ"ה ~

מבוסס על רעיון פרשת כי תצא תשפ"ג

'השה הנאבד'

טעם ותועלת מצוות השבת אבידה

א. בין המצוות הרבות שנאמרו בפרשתנו, כי תצא, שלושה פסוקים עוסקים במצות 'השבת אבידה', (דברים כב, א-ג):

"לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיה: ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אל תוך ביתך והיה עמך עד דרש אחיך אותו והשבתו לו: וכן תעשה לחמורו וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם".

מצוה זו נאמרה גם בפרשת משפטים (כג, ד) "כי תפגע שור איבך או חמורו תגה השב תשיבנו לו". היינו, שאין לאדם להתעלם בראותו שור או שה או כל סוג אבדה, להתחמק מהאחריות להחזירו, אלא יש לאסוף את האבדה ולשמרו עד שימצאו הבעלים ויתנו סימנים המוכיחים את בעלותם ואז יחזירוהו אליהם. בגמרא ובהלכה נתבארו בארוכה הפרטים, איזה 'מציאה' אדם יכול ליטול לעצמו, ואיזו חייבים להחזיר ולהכריז על אבידתם. אדמו"ר כתב ב'שלחן ערוך' שלו (חלק חושן משפט) סימן שלם 'הלכות מציאה ופקדון' ובו ארבעים סעיפים!

בטעם המצוה כותב 'רבינו בחיי' שהוא לעורר את האחוה בעם ישראל, ובלשונו: "תצוה התורה שנהיה זהירים בהשבת אבדה לבעלים, ומכפל ההשבה ['השב תשיבם'] דרשו רז"ל 'אפילו מאה פעמים', וכל זה מדרכי החסד והרחמים, ללמד שכולנו עם אחד, ראויים

בשבת האחרונה, בדרכו חזרה משמחה משפחתית, נקלע לאזורנו שליח הרבי לקליבלנד, הרה"ח רבי לייבל אלבסקי שיחי'. כשנפגשנו, שיתף אותי - בין שאר דבריו - בפרפרת נאה ששמע מאחד הרבנים.

בפרשת וירא, לאחר שאברהם אבינו גירש את הגר מביתו מתארת התורה 'ותלך ותתע במדבר באר שבע' (בראשית כא, יד) רש"י מפרש 'חזרה לגלילי בית אביה', והשאלה היא היכן מרומז בכתוב שחזרה לעבוד עבודה זרה?

התירוץ, בהקדם סיפור שהתחיל בערב שבת, כאשר יהודי שהיה גם מוהל מצא את עצמו 'נתקע' בדרכו הביתה, סמוך לכניסת השבת. מתוך צורך למצוא מקום לשהות בו, החל לחפש אכסניה יהודית. בעודו מהלך ברחוב, ניגש אליו יהודי מקומי, בירך אותו לשלום וסיפר לו בהתרגשות: "נולד לי בן לפני שמונה ימים, ושלחתי הודעה למוהל שיבוא לבצע את הברית, אך טרם קיבלתי תשובה. האם ייתכן שאתה מוהל ויכול לעזור לי?"

המוהל חיך והשיב: "אכן, אני מוהל, וכלי המילה איתי. הסיבה שלא השבתי להודעתך היא משום שהייתי בדרכים, אך בהשגחה פרטית 'נתקעתי' כאן לשבת - בדיוק כדי שאוכל לסייע לך בקיום מצוות ברית המילה".

חז"ל למדו מהפסוק "ותלך ותתע במדבר באר שבע" על מצבה הרוחני של הגר. עצם זה שהיא הרגישה שהיא 'תועה' ואבודה בדרכים, מעיד על כך ש'חזרה לגלילי בית אביה'. כי אדם שמאמין בהשגחה פרטית אינו מרגיש שהוא תועה או אבוד. הוא יודע שכל מה שקורה לו - גם אם נראה כסטייה מהדרך - הוא חלק מתוכנית אלוהית מדויקת, "מהו" מצעדי גבר כוננו, כשיהודי "נתקע" בדרך, הוא לא רואה בכך תקלה, אלא מבין שיש בכך שליחות מסוימת, מטרה נסתרת שמחכה להתגלות.

שבהם האדם עצמו נמצא בסכנה, בין אם פיזית ובין אם נפשית או רוחנית.

בהתאם לכך, מצוות השבת אבדה אינה מוגבלת רק להשבת רכוש, אלא כוללת גם את החובה להשיב את האדם לעצמו – להציל אותו מנזק, להדריך אותו כשסטה מן הדרך, ולסייע לו לשוב למקום של יציבות, ובהירות.

נקדים לכך את דברי הגמ' (סנהדרין עג ע"א) 'מניין לרואה את חברו שהוא טובע בנהר או חיה גוררתו או לסטין באין עליו שהוא חייב להצילו? תלמוד לומר 'לא תעמוד על דם רעך'! שואלת הגמ': 'והא מהכא נפקא מהתם נפקא, אבדת גופו מניין ת"ל 'והשבותו לו'? קושית הגמ' היא: מקור החיוב להציל גופו של אדם, הוא לכאורה מזה שהתורה מצווה על 'השבת אבידה', הציווי 'והשבותו לו' מלמד שחייבים להשיב לאדם את כל מה שייך לו, שזה כולל כמובן אבדת גופו, ובלשון רש"י 'קרא יתירא הוא למדרש השב את גופו לעצמו', אם כן – מקשה הגמ' – אין צורך לכאורה פסוק נוסף של 'לא תעמוד על דם רעך'?

הגמרא מתרצת: "אי מהתם הוה אמינא הני מילי בנפשיה, אבל מיטרח ומיגר אגורי אימא לא – קמ"ל". כלומר, מהפסוקים העוסקים בהשבת אבידה ניתן להבין שהאדם עצמו מחויב להשיב אבידה לחברו, אך לא בהכרח לטרוח מעבר לכך – כמו לשכור אנשים אחרים שיסייעו לו בהצלה.

לכן בא הפסוק הנוסף "לא תעמוד על דם רעך" ללמדנו שכאשר מדובר באבידת הגוף, כלומר בסכנת חיים או פגיעה פיזית, החובה רחבה יותר: יש להשתדל בכל דרך אפשרית להציל את חברו, גם אם הדבר כרוך במאמץ ניכר או בהוצאה כספית, כגון שכירת עזרה מקצועית או אנשים נוספים שיביאו להצלה.

וכן הוא בגמ' בבא קמא (פא ע"ב) אודות הרואה אדם שתעה בדרכו בין הכרמים, שישנה חובה להשיבו אל הדרך הסלולה לייעדו, וגם מותר לחתוך זמורות הכרם כדי לסלול לו הדרך חזרה, ונלמד מהפסוק 'והשבותו' ובלשון רש"י שם – 'את גופו משמע, שאם טעה חבירך אתה צריך להעלותו לדרך'.

המפרשים הרחיבו את משמעות הדברים, שהמצווה אינה עוסקת רק בהשבת גופו של אדם, אלא גם בהשבת נפשו של מי שטעה

שיהיה לנו אב אחד, ושירצה כל אחד בתועלת חברו ושיחמול על ממונו, ובין שתהיה האבדה בעל חי, בין שלא תהיה בעל חי, חייב הוא להחזירה לרשותו, וזהו שאמר 'וכן תעשה לחמורו', שהוא בעל חי ובהמה טמאה, 'וכן תעשה לשמלתו' אע"פ שאינו חשוב כבעל חי, 'וכן תעשה לכל אבדת אחיך', אחד משאר כלים אע"פ שאינן חשובין כשמלה, 'לא תוכל להתעלם', שלא תחזירו לידו". [וי"ל שבחזרת התורה על מילת 'אחיך' חמש פעמים באותו מצוה, מרומז שהמצוה מחזקת את ה'אחוזה' בינינו]

ומוסיף הרבינו בחיי: "זה שאמר 'לא תוכל להתעלם' אין להבין אותו בהשבת אבדה בלבד, אלא הוא הדין בשאר כל הפרטים ושאר כל התועלות שביד האדם להביאם לחברו, או להסיר ולדחות נזקו ממנו – הרי הוא חייב בכלן, וכענין שאמר הכתוב ואהבת לרעך כמוך". דוגמא להשבת אבידה של 'שאר כל התועלות' ניתן למצוא בהלכות פסח, אודות יהודי שהפקיד חמץ לשמירה אצל חברו, בהגיע ערב פסח חייב היהודי השומר למוכרו לגוי, וטעם המכירה כותב אדמו"ר (שוע"ר סי' תמ"ג ס"ח) 'ואינו חייב כלל למכרו בערב פסח מחמת שקבל עליו לשמרו, אלא מחמת מצות השבת אבדה לבעלים, דכיון שהגיעה שעה חמישית שהוא קרוב לאסור בהנאה, הרי הוא פאבוד מבעליו, וחייב כל אדם הרואה אותו נאבד למכרו לנכרי כדי לקיים מצות השבת אבדה'.

גם בספר החינוך (מצוה תקלח) התייחס ברעיון דומה לטעם מצוה זו: 'שרש מצוה זו ידוע, כי יש בזה תועלת הכל וישב המדינה, שהשקחה בכל היא מצויה, גם בהמתם וכל חיתם פורחים תמיד הנה ונהנה, ועם המצוה הזאת שהיא בעמנו, יהיו נשמרות הבהמות והכלים בכל מקום שיהיו בארצנו הקדושה, כאלו הן תחת יד הבעלים, וכל פקודי יי ישרים משמחי לב' (תהלים יט, ט).

השבת הנפשות

ב. המושג "אבדה" מתאר בדרך כלל חפץ שאבד ונעלם מבעליו. אך חז"ל הרחיבו את משמעותו גם למישור האנושי והרוחני, ודיברו על "אבדת גוף" ו"אבדת נפש" – מצבים

בהנהגתו. במובן זה "להעלותו על הדרך" (רש"י ב"ק שם), שהמשמעות היא 'להשיבו לדרך המוטב' - להדריכו ולכוון אותו אל הטוב.

ראה מנחת חינוך (מצות תוכחה סי' רל"ט) שכותב: "נ"ל דחיוב התוכחה היא חוץ מעשה זו [הוכח תוכיח], עוד מתחייב לא תעשה 'לא תעמוד על דם רעך' דלא גרע מטובע בנהר דעובר על לא תעמוד, וגם 'והשבות' לרבות אבדת גופו, על אחת כמה וכמה דאם יכול להציל מן העבירה דהוא **אבדת נפשו** וגופו רחמנא ליצול - בודאי חייב להחזירו למוטב ולהצילו".

בלקו"ש (חלק לב קדושים ב הערה 35) מציין לדברי המנחת חינוך הנ"ל על מה שכותב שם בשיחה, "הוראה ברורה לדורנו זה במיוחד, שהרבה מאחינו בני ישראל נמצאים בעוונותינו הרבים במצב של סכנת טביעה רוחנית בפועל ממש, (והרי זה נכלל ב'דם רעך') שהזהירה תורה 'לא תעמוד על דם רעך', ומוטל על כל אחד ואחד החיוב לעשות ככל מה שביכולתו להצילם ולהחיות נפשם". [ראה מה שכתבתי ב'אגורה באהלך' חלק ב סימן ע"ו בענין חובת תוכחה בסכנה רוחנית]

כבר העיר האור החיים הקדוש בפירושו לפרשה זו, כי מצוות השבת אבדה כוללת גם את החובה להביא את הנפשות האובדות בחזרה להקב"ה, ובמיוחד בזמני גלות, כאשר ישנם כאלה שמתרחקים מאוד מעולם הקדושה עד שמדומים לבהמות - "שור ושה". על כן, יש מצווה להוכיחם בעדינות ולקרנם באהבה ובסבלנות, להכניסם 'אל תוך ביתך', עד שיזכו לשוב לאביהם שבשמים.

ובלשונו: "פרשת זו באה לרמוז בפרטות חיוב התוכחות שצריכין בני אל חי צדיקי עולם לעשות לעם ה', והן אלה צדיקים יקראו לצד מעלתם אחים.. ואותם [צדיקים] צוה ה' **כי תראה את שור' אלה הם בני אדם שנמשלו כבהמות, והם צאן קדשים ולזה קראם שור ושה, 'אחין' שהוא הקב"ה.. ואומרו 'נדחים' על דרך אומרו (לעיל ד') 'ונדחת והשתחית להם' וגו', שהעובר פי ה' יקרא נדח, ויצו ה' לבל יתעלם, אלא ישיבם לאחיו הוא אלהי עולם [הקב"ה] נקרא אח כמרומז גם בלשון הפסוק 'פתחי לי **אחותי** רעיתי]', וכפל לומר **'השב תשיבם'**, נתכוון כי מתחילה ישיבם לדרך הטוב ובזה יתקרבו אל אביהם שבשמים, והוא אומרו**

תשיבם לאחין, ואומרו ואם לא קרוב אחין וגו'. בזה העיר כי הוא מדבר על זמן גלות האחרון, כי לא קרוב כדרך אומרו (במדבר כ"ד) 'אשורנו ולא קרוב', עוד לו, '**ולא ידעתו**' שנסתם הקץ ואין יודע מתי קץ הפלאות, וזה יסובב הרחקת הלבבות מהאמונה ונטויי רגל, כאשר עינינו רואות בדורות הללו, עם כל זה יצו ה' '**ואספתו אל תוך ביתך**' זה בית המדרש, וילמדהו אורחות חיים ודרך ישכון אור, לבל יטה מני אורח ולא ימצאהו אויבו במחשבות וטענות כוזבות, כי אור תורה תצילהו, וזה יהיה עד שיתרצה ה' וידרשהו, והוא אומרו **עד דרוש אחין אותו, והשבותו לו** פירוש מעלה עליו הכתוב כאילו הוא משיבו מני אובד". הרי לנו דמצות השבת אבידה כוללת השבת נפש היהודי אל צור מחצבתה.

וכן כותב השל"ה בפרשתנו בשם הרב מנחם הבבלי אודות הקשר בין מצות השבת אבידה להשבת הנפשות, וז"ל: "שלא להתעלם מהאבידה שנאמר 'לא תוכל להתעלם', טעם מצוה זו להודיע שאם אבדת ממון של חבירך חייבה התורה להשיבו, כל שכן **אבדת נפשו שאתה ערב...** ועתיד יוצר כל יתברך להשיב לנו אבודתינו, להכי אפקיה קרא בלשון השבה ולא אמר חזרה, שצריך אתה לעמוד על משמרת לטרוח וליגע איך אחין ישוב בתשובה, ולא תוכל להתעלם, מפני הערבות, ומשום מצות השבה מותר להכריזה בשבת, ועוד דלאו ממצוא חפצך הוא, **שהגאולה מעוכבת** ותלויה בעבודת התשובה ולא תוכל להתעלם".

וכן פירש החתם סופר (עה"ת כאן) "לא תראה שור אחין או שיו נדחים, יאמר שלא תראה בעיניך ח"ו שנשמת **אחין נדחים** ואין לה תקנה ח"ו, ועי"ז **והתעלמת מהם** ליאשו מתשובה חלילה, אלא אפי' אם לא קרוב אחין אליך ולא ידעתו, פי' שהוא בתכלית הרחוק, מ"מ **והבאתו אל תוך ביתך**, כמו שעשה ר' יוחנן לריש לקיש [ראה בבא מציעא פד ע"א], והלל להאי גיורא [שבת לא ע"א], עד **דרוש אחין אותו**, פי' לסוף הוא ירוש אותך ללמדו דרכי תשובה והשבותו לו".

בהשראת הדברים, נקרא מחדש את לשון הפסוק: "ואם לא קרוב אחין אליך ולא ידעתו" - הרי יש לך "אח" שסטה מדרכה של תורה ומצוות, ולכן הוא כבר "לא קרוב אליך

בהקדים הפסוק (ואתחנן ד,כט) 'ובקשתם משם את ה' אלוקיך', דמשמע שבכדי למצוא את ה' צריך בקשה וחיפוש, ולכאורה לא מובן, וכי ה' הוא בגדר 'אבידה' ח"ו שצריך לחפש בכדי למצוא אותו?

מבאר אדמוה"ז על פי מה שכתוב "וירא אלהים את האור כי טוב", ופירשו רז"ל (זוהר ח"א מהב) 'כי טוב לגנוז', שבחינת אור שהוא בחינת פנימיות רצונו יתברך ישנו בכל אחד ואחד מישראל, אלא שהוא בבחינת הסתר והעלם מאוד בטבעו, וצריך לגלות 'אוצר של יראת שמים', היינו שהוא גנוז בנשמת האדם בהסתר והעלם, ועבודת האדם לגלות את האור הגנוז (ראה תניא פרק מב). ומוסיף 'יש מי שהוא בבחינת **אבידה** אצלו ובבחינת גלות' היינו שלא רק גנוז, אלא בבחינת 'אבידה' תחת שליטת הסטרא אחרא מחמת מעשים לא רצויים וכו', על דרך מאמר חז"ל (חגיגה ד' ע"א) "איזהו שוטה **המאבד כל מה שנותנים לו**", שענינו ברוחניות, שמאבד בחי' **מ"ה** - כח הביטול וקבלת עול שנותנים לו

"ועל זה נאמר 'ובקשתם' שתבקש ותחפש, ואין חיפוש אלא אחר אבידה, דהיינו דבר שהיא אבודה אצלו בבחינת גלות, שהוא בחינת ניצוץ אלהות הנ"ל".

אם כן, בחודש אלול מתעורר בנפש האדם הניצוץ האלוקי החבוי, וגם מי שמרגיש מרוחק מאלוקות - כאילו הוא נמצא במדבר רוחני בגלל מעשיו, דיבוריו או מחשבותיו - נדרש לבקש ולחפש כיצד לגלות את אותו ניצוץ פנימי שנמצא אצלו בגלות. כל אחד צריך לשאוף להגיע להרגשה עמוקה של קשר עצמי עם הקב"ה, ולגלות את הדרך להצית מחדש את האור שבפנימיות נפשו. וראה שם שמוכיח ומבאר את הדרכים לגלות את הניצוץ ואכמ"ל.

מן הדברים הללו מתברר כי עיקר ההנהגה בחודש אלול היא להתאמץ ולחפש את ה'**אבידה**' - "נחפשה דרכינו", לבחון ולהשיב כל דבר למקומו הנכון. מצוות השבת אבידה חלה לא רק על האבידות של כל אדם לעצמו, אלא גם על כל אחד ואחת מבני ישראל, לשוב למקורם ולשורשם. בסופו של דבר, גם אותו "אובד" יבקש בעצמו להתקרב ולהשלים את החסר בחייו.

ולא ידעתו, אינך מכיר בו עוד כ"אח". ממשיך הכתוב ואומר: "ואספתו אל תוך ביתך" - המשמעות היא שעליך ליזום ולקרב אותו, "לאסוף" אותו אל סביבתך ולהוביל אותו לעולם התורה והמצוות. "והיה עמך עד דרוש אחיך אותו" - הכוונה היא שעליך ללוות את אחיך בסבלנות ובאהבה, עד שיגלה מחדש את בוראו ויפנה לדרך התורה. רק אז, כשיחזור להיות קרוב לאלוקיו, תקיים בו את מצוות "והשבותו לו".

"לא תוכל להתעלם" זה נוגד את הטבע

ג. הרבי בשיחה לילדי ישראל (ד' אלול תשל"ט הודפס בלקו"ש חלק כד עמ' 284) דיבר אודות מצות 'השבת אבידה' ברוחניות וההדגשה על 'אהבת ישראל'.

בשיחה מחדש הרבי, ובלשונו 'פנימיות'דיקער נשמה'דיקער אפטייטש' בפסוק 'לא תוכל להתעלם', שאינו רק ציווי, אלא **קביעה**, אינך מסוגל להתעלם! טבע היהודי לא יתן **למוצא** להתעלם מאבידה הרוחניות של יהודי, אחר אלא ילמד וידריך אותו להתנהג על פי תורה ומצוות, עד שנפעל רצון אצל האובד עצמו שהוא 'דורש' **להשיב לו** אבידתו הרוחנית, ולחיות באופן שהקב"ה מתפאר בו.

ובלשונו (בתרגום לה"ק): כאשר יהודי שומע שיש יהודי שאיבד משהו, שחסר לו עדיין שהנהגתו היום יומית תהיה באופן של חיים יהודיים - באה התורה ומספרת לו 'לא תוכל להתעלם': בהיותך יהודי **לא תוכל** להסתתר ולא לעזור לעוד יהודי, זה נגד **הטבע** של יהודי, - ואפילו כשמדובר אודות יהודי ש'לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו' - אלא 'ואספתו אל תוך ביתך והיה עמך עד דרוש אחיך אותו והשבותו לו', שתשיב לו את מה - שלזמן קצר - היה אבוד ממנו, 'עד דרוש אחיך אותו', עד שהמאבד עצמו **ידרוש** את אבידתו בחזרה, והנהגתו תהיה באופן שיראו אצלו בגלוי שהוא 'נצר מטעי מעשה ידי להתפאר'.

ומוסיף שזה בעצם העבודה של חודש אלול, כפי שמציין (שם הערה 64) לדברי אדמוה"ז בלקוטי תורה במאמר הידוע 'אני לדודי' שכותב שבחודש אלול המלך בשדה 'ויוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה', ומבאר שם איך לצאת ולקבל פני המלך,

השבת בית המקדש למקומו

ד.) ויש להוסיף: מצוה זו של 'השבת אבידה' סגולה מיוחדת יש בה להחיש ולזרז את הגאולה ובנין בית המקדש, ובהקדים:

הגמ' (בבא מציעה כח ע"ב) דנה אודות אופני 'הכרזה' על אבידה, ואומרת "תנו רבנן בראשונה כל מי שמצא אבידה היה מכריז עליה שלשה רגלים, ואחר רגל אחרון שבעת ימים כדי שילך [האובד] שלשה ויחזור שלשה ויכריז יום אחד, משחרב בית המקדש **שיבנה במהרה בימינו**, התקינו שיהיו מכריזים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות".

מד"ק הגאון רבי יוסף ענגיל (גליוני הש"ס ראש השנה לא ע"ב ד"ה ואידך) בגמרא מובא כמה וכמה פעמים המילים 'משחרב בית המקדש', במס' ראש השנה (כט ע"ב) מובאים כמה תקנות שתיקן רבן יוחנן בן זכאי 'משחרב בית המקדש' (לדוגמא: לולב ניטל בשבעת ימי הסוכות בכל מקום - ולא רק במקדש - כל שבעת ימי החג, ועוד), אף פעם לא מוזכר בתוספת המילים "**שיבנה במהרה בימינו**", אם כן מדוע 'זכתה' מצות השבת אבידה שדווקא אצלה מזכיר התנא 'משחרב בית המקדש' שיבנה במהרה בימינו?

ומתרץ: 'ואולי הטעם בהך דבבא מציעא לפי ששם היתה התקנה בענין השבת אבידה, **ומצות השבת אבידה נראה דמקרב את הגאולה**', ומציין לדברי הגמ' (מכות כד ע"א) 'אמר רב: מִסְתַּפִּינָא מֵהָאֵי קָרָא "וְאַבְדֶּתֶם בְּגוֹיִם". מִתְקִיף לֵהּ רַב פִּפְא: דְּלָמָּא פְּאַבְדֵּיהּ הַמִּתְפַּקְּשָׁת, דְּכְתִיב (תהלים קיט, קעו) "תַּעֲיִתִי כְּשֶׁה אֲבִד בְּקֶשׁ עֲבָדְךָ"!'.

ביאור דבריו: משה רבינו אמר בתוכחה (ויקרא כו, לח) "וְאַבְדֶּתֶם בְּגוֹיִם [שגליתם ביניהם] וְאָכְלָה אֶתְכֶם אֶרֶץ אֲיִבֵיכֶם", אומר רב שמפחד מהפסוק האמור, כי חשש שמא יילכו לאיבוד אינם אמורים להיגאל, השיב לו רב פפא, שאולי כוונת הפסוק שיאבדו 'כאבידה **המתבקשת** על ידי בעליה', היינו שיש אבידה במובן של אבדון שאינה חוזרת (ע"ד ספינה שאבדה בים), אבל כאן מדובר על אבידה שמתבקשת על ידי הבעלים המחפשים אותה, ורב פפא מוכיח מהפסוק שאף ש'תעיתי כשה אובד', בכל זאת 'בקש עבדך' הקב"ה יבקשם להשיב אליו, כמו 'הרועה' שרואה שה נעלם מעדר הוא משתדל

לחפשו ולהחזירו. וכן הוא בירושלמי (סנהדרין פ"י ה"ד) שדורשים הפסוק 'תַּעֲיִתִי כְּשֶׁה אֲבִד בְּקֶשׁ עֲבָדְךָ' שהיא אַבְיָדָה שְׁסוּפָה לְהִתְבַּקֵּשׁ.

לפי זה אומר רבי יוסף ענגיל 'ולכן השבת אבידה לבעליה מקרבת את הגאולה, שהוא גם כן חזרת אבידה לבעליה-**מדה כנגד מדה**'. ומסיים שבזה מובן למה הגמ' דווקא כאן כותבת 'משחרב בית המקדש **שיבנה במהרה בימינו**', כלומר התקינו שיהא מכריזין להשיב אבידה על יד כך, **והכרזה זו עצמה דהיא קיום מצות השבת אבידה מועלת שיבנה במהרה**'. היינו שזה שאדם מחזיר אבידה הוא מעורר למעלה רחמים על בני ישראל, שהקב"ה ישיב אותנו מהגלות. וזהו דיוק הלשון '**שיבנה במהרה בימינו**', כי המצוה הזאת מעוררת את **בנין** בית המקדש בגאולה השלימה, "משחרב ביהמ"ק עשה מצוה זו שבשבילה יבנה במהרה בימינו כן נזכה במהרה בימינו אמנ".

"תעיתי כשה אובד, בקש עבדך"

ה.) ולהוסיף מה שכתב המהרש"א בחידושי אגדות (מכות שם. וראה רשימות הצ"צ תהילים 'יהל אור' על הפסוק שמביא את המהרש"א) שמפרש את הפסוק בתהלים שנקט בלשון 'שה' דווקא, כי הקב"ה 'הרועה' שהוא בעליו של השה, יחזר אחר אבידתו להשיב ישראל מגלותם, ובלשונו: 'אמר 'תעיתי כשה אובד' המתבקש מבעליו, כן בקש עבדך **האובד בגלות**, ואף שפשע העבד בר, הנה 'מצותיך לא שכחתי' והם **עמי** בגלות, וראוי לך לבקש אותי בשביל מצותיך אשר עמי'.

ומוסיף: 'ובדרך **צחות** נאמר בזה הכתוב, לפי מה שכתוב בפ' אלו מציאות דשה דכתבה בפרשת אבדה לכ"ע קשיא דלא איצטריך ליה, [היינו, הגמרא (בבא מציעה כז ע"א) דנה בייתור הכתוב שאומר 'שור באבידה.. חמור באבידה.. שה באבידה.. שמלה באבידה', ואחרי זה מוסיף 'וכל אבידת אחיך', מה מוסיף 'וכל'?' לאחר שקו"ט הגמ' מסיקה שהמילה 'שה' אכן מיותר לכאורה...] וע"ז אמר הנני אומר 'תעיתי כשה אובד' רוצה לומר כשה האובד האמור בפרשת אבדה, דלא איצטריך ליה בקרא, אבל הוא רמוז על **ישראל** הנקראים שה פזורה [וְאַתֶּן צֹאֲנִי צֹאֵן מִרְעִיתִי אֲדָם אֲתָם, יחזקאל לד, לא] **והם המה שה דאבדה שבתורה**, שהשם יתברך ב"ה הוא בעליו של אותו השה, ומבקשו

להוציא מאבדתו מן הגלות היינו שהסיבה שבתורה כתוב המילה 'שה' הוא לרמז שהקב"ה יחפש את ישראל ה'שה אובד' ויחזירנו אליו. 'כי אנו צאנך ואתה רועינו' ולא יעזוב הרועה את צאן מרעיתו.

וכן פירש הפסוק בתהלים בספר 'דברי יחזקאל' (הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא בנו בכורו של ה'דברי חיים' מצאנז) ממה שראה בעיניו בנהגת צאן ורועה... ומקדים בשאלה על הלשון 'כשה אובד', הלשון 'אובד' משמע שהשה איבד משהו, והיה נכון לכתוב 'תעיתי כשה נאבד', שהשה עצמו נאבד מן הרועה?

ומספר: 'שראיתי כן' רועה מנהיג כבשים בשדה, ושה אחד הלך והתרחק מהאחרים, ואז התחילה השה לרוץ מסביבה וצועקת בקולה כי לא ראתה את העדר ואת הרועה, לאידך הרועה עצמו ראה אותה ושמע בקולה. ובזה הבין שהשה עצמה לא נאבדה כי הרועה ראה אותה, אבל השה היא זו שצועקת בחושבה שאיבדה את הרועה. וזהו כוונת דוד המלך 'תעיתי כשה אובד', 'כי אני איבדתי את הרועה, כי בחשכת הגלות בקשתיו ולא מצאתיו, אבל הרועה לא איבד אותי חס ושלום, כי הרועה ימצא אותי תיכף כשיבקש אותי, על כן התפלל [דוד] 'בקש עבדך כי מצותיך לא שכחתי' ותוציא אותנו מחשכת הגלות הזה, עם ישראל אינם אבודים בגלות, כי הרועה מעולם לא איבד אותנו ותיכף שירצה הוא ימצא אותנו לגאלינו.

"שה פזורה ישראל"

1. כאן המקום להביא מדברי הרבי בשיחה (לקו"ש חלק א' משפטים) שדיבר אודות סוגים שונים של 'נפש הבהמית' המרומזים בפסוק 'על שור על חמור על שה ועל שלמה' - מבאר, שהקליפה של 'שה' נוגעת במיוחד לדורנו. ואלו דבריו: "לגבי הנאמר (ירמיהו נ"ז) 'שְׁה פְּזוּרָה יִשְׂרָאֵל' נשאלת השאלה: 'ישראל' הוא שם המעלה ואילו 'שה פזורה' הוא חסרון - מדוע איפה בשעה שהכתוב רוצה לומר 'שה פזורה' הוא מזכיר שם 'ישראל'?

אך הענין הוא שאמנם זאת אשר שואל הנביא: כיון שבני ישראל מוכתרים בשם 'ישראל' כי שרית עם אלוקים ועם אנשים ותוכל, כלומר איש ישראל מסוגל לשלוט 'שרית' לא רק על אנשים כי אם גם על מלאכים, כיצד אין לו

תוקף במדה כזו עד שהוא נגרר אחר כל אחד, והוא בבחינת 'שה פזורה'?

בשיחה מאריך בתהליך הדרוש מכל יהודי לגלות תקיפות ומנהיגות ולא להיות מושפע מהסביבה... וממשיך שזהו פירוש דברי הגמ' 'שה דאבידה קשיא' - זה קשה ביותר להשיב, כשאין היסוד וההתחלה של כל ארבעת חלקי טור ושלחן ערוך שהוא, 'אל יבוש מפני המלעייגים', איך יגיע אל ה'שלחן ערוך'? אבל החידוש הוא בכך שגם אבידה קשה כזו ניתנה להשיב, כי אין לך דבר העומד בפני התשובה. עיי"ש. [ואולי יש להוסיף לכך, המובא במדרש שמשה רועה ישראל נבחן בשה דוקא, שהבחנה היתה בהשבת השה דוקא, שבכוחו להשיב גם את מי שבבחינת 'שה פזורה']

ולסיום: בפרשתנו לשון הכתוב הוא "לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיק", ובפרשת משפטים כתוב, "כי תפגע שור אויבך או חמורו תועה השב תשיבנו לו". ההבדל בין שני האזכורים הוא שהראשונה מדברת בלשון "נידח" והשנייה בלשון "תועה".

הנביא ישעיהו (כז"ג) כותב "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים, והשתחוו להשם בהר הקודש בירושלים", מבאר הרבי (לקו"ש חלק ב עמ' 643) 'נדחים' היינו שיש לו שייכות לאלקות, רק מצד שעבוד הגלות בגשמיות וברוחניות הוא 'נדח', מה שאין כן 'אובדים' פירושו שלגמרי נאבד רחמנא ליצלן, לגמרי שכח על אלקות. עיי"ש.

וי"ל שבהשבת אבידה הרוחנית התורה מרמזת אודות שתי רמות שונות של אובדן, יש "תועה" ויש "נידח". הראשון מדבר על אדם שתעה בדרכו ולכן קשה מאוד להחזירו, ואילו השני מדבר על אבדה שמצב 'נדחים', היינו שיותר קל להחזירה, והתפקיד הוא להשיב את כל סוגי האבידות, לראות ולסייע לכל נשמה שהלכה לאיבוד, הן אלו שרק 'נדחים', והן אלו שהם 'אובדים' "תועה בדרך". והשבת אבידתם תביא את קיום דברי הנביא 'ביום ההוא יתקע בשופר גדול' על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו ממש.

- **מצוות השבת אבידה ואהבת ישראל:**
התורה מצווה להשיב אבידה לבעליה מתוך חמלה ואחוה, כולל חפצים ובעלי חיים, ומדגישה את האחריות שלא להתעלם מאבידה של הזולת, גם אם אינו קרוב או ידוע.
- **הרחבת משמעות האבידה לנפש האדם:** חז"ל הרחיבו את מושג האבידה גם לאובדן גוף ונפש - מצבים של סכנה פיזית או רוחנית. המצוה כוללת גם הצלת נפשות, הדרכת מי שסטה מהדרך והחזרתו לקדושה.
- **החובה להושיט יד במצבי סכנה:**
הפסוק "לא תעמוד על דם רעך" מחזק את החובה לפעול במאמץ להצלת חיים, גם אם זה כרוך במאמץ או הוצאה כספית, ומדגיש את הצורך בתמיכה רחבה מעבר להשבת אבידה פשוטה.
- **השבת נפש היהודי בגלות:** מצוות השבת אבידה מחייבת להושיט יד ולקרב יהודים שנותרו מהקב"ה, גם אם הם "לא קרוב אליך ולא ידעתו", באמצעות הכנסת אדם לתוך בית המדרש וליווי עד שיחזור בתשובה.

- **הדגש על אהבת ישראל ואי התעלמות:** הרבי מדגיש כי מצוות השבת אבידה היא לא רק ציווי אלא טבע יהודי, שאינו מאפשר להתעלם מאבידה רוחנית של יהודי, ומחייב ללוותו עד שיחזור לדרך התורה.
- **השבת אבידה כמקור לגאולה:** מצוות השבת אבידה תזרז את הגאולה ובניין בית המקדש, כמובא בתלמוד, כאשר ההכרזה על אבידה נועדה גם לעורר לתשובה וגאולה.
- **הניצוץ האלוקי והחיפוש הפנימי בחודש אלול:** בחודש אלול מתעורר החיפוש אחר הניצוץ האלוקי הפנימי שנמצא בגלות בתוך כל יהודי, ויש לחפש ולהשיב את האבידה הרוחנית כדי להתקרב מחדש לקב"ה.
- **הקשר בין "שה אובד" לעם ישראל בגלות:** הפסוק "תעיתי כשה אובד" מתאר את עם ישראל כ"שה פזורה" שגלוי להפסדים רוחניים, אך הקב"ה, בעל השה, מחפש להשיבם, והמצווה להשיב אבידה מסמלת את השיבה מגלות לגאולה.

הפצה: מכון נשמתא בית שמש - הרב יעקב יהודה שוורץ

לקבלת השיעור השבועי בוואטסאפ 058-770-2424 - דוא"ל bmc150770@gmail.com

← נשמח לקבל תגובות והערות בדוא"ל: bellevuerabbi@gmail.com

תודעת מלכות

לצאת למלחמת החיים מתוך תחושת עליונות

שיעורו השבועי של הרב יואב אקריש

קולו. כולם אחוזי פחד, אף אחד אינו יודע כיצד תסתיים המלחמה הזאת. שאול שרוי במצוקה עצומה, ומפקדי הצבא עומדים על הגבולות חסרי אונים.

דווקא אז שולח ישי את בנו דוד אל אחיו, מפקדי הצבא, עם בקשה מיוחדת: "ואת אחיך תפקוד לשלום, ואת ערובתם תיקח".

ערבות אישית

מה המשמעות של "ואת ערובתם תיקח"? המדרש מסביר – ישי מזכיר לדוד את סיפורו של יהודה שלקח ערבות על בנימין במצרים:

יהודה ושאר השבטים ירדו למצרים לקנות אוכל, אך שליט מצרים (שלא ידעו שהוא יוסף אחיהם) התנה את קבלת האוכל בכך שיביאו עמם את אחיהם הקטן – בנימין.

יעקב אבינו, למוד השכול, סירב בתוקף לשלוח את בנו הקטן.

כשהרעב החמיר, התחננו האחים ליעקב כי ישלח את בנימין, אך הוא המשיך בסירובו, עד שהגיע יהודה ואמר משפט אחד מכריע: "אנוכי אערבנו" – אני אישית ערב להחזירו אליך. רק אז הסכים יעקב, והם ירדו למצרים.

ואז מגיעה הטרגדיה – יוסף מטמין את גביעו האישי בשק של בנימין. בנימין מואשם בגניבה, ויוסף פוסק שבנימין יישאר אצלו לעבד, "ואתם עלו לשלום אל אביכם". כל האחים נואשים: "איך נעלה אל אבינו והנער איננו אתנו?".

יהודה לקח ערבות אישית. הוא ניגש אל יוסף ואומר: "כי עבדך ערב את הנער". אני ערב על הילד הזה ואני מוכן לצאת למלחמה. אני אלחם נגד כל האימפריה המצרית, "כי כמון כפרעה" – אני מסוגל להכניע את כולם!

למעשה, יהודה – זקנו של דוד – לא נדרש לממש את הערבות שלקח על בנימין. יוסף התגלה לאחיו, המשפחה התאחדה, ובנימין חזר לאביו בשלום.

התקדמות אמיתית בחיים דורשת שני מרכיבים עיקריים: ראשית, זיהוי מדויק של מה שדורש תיקון – החולשות, המכשולים והפגמים שאנו נושאים. שנית, בניית תוכנית התפתחות ברורה – הגדרת יעדים, כיווני צמיחה ותחומים להתפתחות.

אלא שרבים מאיתנו חווים תופעה מתסכלת. שנה אחר שנה, בחשבון הנפש השנתי, אנו מגלים שאנו נאבקים באותן בעיות ושואפים לאותם יעדים, מבלי להצליח לפרוץ את המעגל. התחושה היא של תנועה במקום, של מאמצים שאינם מניבים פירות של ממש.

חשוב להבין: המצב הזה אינו תוצאה של חוסר רצינות או היעדר השקעה. הוא גם אינו מעיד על חולשה מהותית או פגם מהותי. הסיבה האמיתית נעוצה בהיעדרו של יסוד אחד קריטי, יסוד שהתורה מגלה לנו בפרשת כי תצא:

"כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוך בידך".

המפתח טמון במילה אחת קטנה – "על". היציאה למלחמה מוכרחת להיות מתוך תודעת עליונות, לא מתוך נמיכות רוח. ההבדל בין שתי הגישות הללו קובע את ההבדל בין הצלחה לכישלון, בין פריצת דרך לתקיעות מתמשכת.

דוד וגוליית – לדורות

הסיפור המפורסם של דוד וגוליית ממחיש עיקרון זה בעוצמה רבה.

המצב בחזית קשה. צבאו של שאול ניצב כולו על הגבול מול גוליית הפלישתי. גם אחיו של דוד מפקדים בצבא שאול.

גוליית הציע הצעה אכזרית: "בחרו אדם אחד שיילחם מולי. אם אפסיד – נהיה עבדים לכם. אם הוא ימות – אתם תהיו עבדים לנו". שאול המלך מקבל את ההצעה, אך כולם חוששים לצאת למלחמה מול גוליית.

במשך ארבעים יום גוליית עולה מול מחנה ישראל, בוקר וערב, ומחרף את מערכות ישראל. הוא מקלל ללא הרף את שם ה', ובני ישראל נסים בבהלה כששומעים את

'עכשיו', אומר ישי לדוד, 'הגיעה העת, עליך – כצאצא של יהודה – לקחת ערבות על שאול המלך – מצאצאי בנימין. לך והושע את ישראל'.

תודעת המלכות

דוד מגיע למחנה ורואה את המצב הקשה. הוא ניגש לשאול ואומר: "אני אילחם מול גולית". שאול המום – כל שרי הצבא המובחרים והלוחמים המנוסים מפחדים, ופה מגיע נער רועה צאן ומציע להילחם. "אתה נער צעיר וגולית איש מלחמה מנעוריו", מנסה שאול להניאו.

תשובתו של דוד חושפת הבנה עמוקה של האופן שבו הקב"ה מכין אותנו לייעודנו. "הכה עבדך גם את הארי גם את הדוב", הוא מספר. כשרעייתי את הצאן, חיות טרף תקפו את העדר. הרגתי אריה ודוב בידיי, ופתאום הבנתי – זה לא היה מקרי. הקב"ה נתן לי את הניצחונות האלה כרמז, כהכנה. אם יכולתי לנצח אריה ודוב, אוכל לנצח גם את גולית שהוא "אריה ודוב" במימדים גדולים יותר.

דוד מבין עיקרון מהותי: הניצחונות הקטנים בחיינו אינם אקראיים. הם סימנים, רמזים מהקב"ה לכוחות גדולים יותר הטמונים בנו. אדם שחווה ניצחון קטן, שהתגבר על אתגר כלשהו – קיבל הוכחה שיש בו יכולת לנצח גם ניצחונות גדולים. צריך רק לזהות את הרמז ולהאמין בו.

דוד חש בתוכו מלוכה, מזהה עוצמה. אם ניצח אריה ודוב – יש בכך רמז שיום יבוא ויוכל לנצח גם 'אריה ודוב' בגודל של גולית – גיבור שהעולם כולו מפחד ממנו, ענק שיכול למוטט בניינים בשתי ידיו.

הסתכלות פנימה

בפרק כ"ז בתהלים, שאותו אנו אומרים בתפילות חודש אלול: "לדוד ה' אורי וישעי" – כותב דוד: "לך אמר לבי בקשו פניי". הלב אומר: הסתכל פנימה, חדור לתוך הכוחות שלך, דע שיש בתוכך כוח של מלוכה. איך תדע זאת? התבונן בניצחונות הקטנים שהיו לך בחיים! גלה את הכוחות שבהם השתמשת באותם רגעים. שאל את עצמך: אילו כישרונות גיליתי באותם רגעים כשניצחתי?

דוד המלך מתבונן ואומר: "נכון, הייתי רועה צאן פשוט, הגיע אריה והרגתי אותו. אבל איך זה קשור למלחמה מול גולית, איש אדיר ועוצמתי, כשכל כובד המשקל תלוי בי ואני נער צעיר?".

הדבר היחיד המעכב אותנו מלהצליח להגיע ליעדים חדשים, להתקדם ולתקן – הוא האמירה של היצר הרע שטוען שאני אדם קטן, חסר יכולות, ואין כל סיכוי לשינויים משמעותיים בחיים.

דוד ידע להתבונן ולומר: כשניצחתי ניצחון קטן, זה סימן שיש בי הכוח לניצחונות גדולים.

בפנימיותנו קיימים כוחות אדירים, גבוהים הרבה יותר מממה שאנו חושבים. לפני שאדם עורך חשבון נפש מה עליו לתקן ולאן הוא נדרש להתקדם – עליו למצוא את מידת המלכות בתוכו, לדעת שיש בו עוצמה אדירה, ושכל מה שעשה עד היום הוא רק רמז למה שהוא מסוגל לעשות בעתיד.

על אויבך

זה מה שהתורה אומרת לנו בפרשת השבוע: "כי תצא למלחמה על אויבך" – אתה חייב להרגיש את העליונות שיש בך, את הכוחות העצומים הגלומים בתוכך, יותר מהכוחות שאתה חושב שיש לך. יש לך אוצר שלם בתוכך!

פעם אמר הרבי מליובאוויטש: חשבון הנפש האמיתי שעלינו לעשות בחיינו, הוא חשבון צדק על כך שאנו מתייחסים לעצמנו בצורה ררודה ומוגבלת. למה איננו מודעים לעוצמות הגדולות הקיימות בתוכנו?

המתנה הגדולה ביותר שאנו יכולים לתת לעצמנו לפני ראש השנה היא להסתכל על עצמנו כמלכים.

"ישראל" – סוד המלוכה

זו הסיבה שקוראים לנו "ישראל". מתי קיבלנו את השם הזה בהיסטוריה היהודית? התורה מספרת שזה היה במלחמה בין יעקב לשרו של עשו.

"ויוותר יעקב לבדו" – שרו של עשו מנסה להפיל את יעקב: "אתה בודד, אז אני נאבק בך. אתה בלילה, חווה צער וייסורים". אך יעקב נלחם בו ומנצח אותו.

בעלות השחר, שרו של עשו מבקש: "שלחני כי עלה השחר". יעקב עונה: "לא אשלחך כי אם ברכתני" – אני רוצה ממך ברכה.

לשם מה הוא זקוק לברכה משרו של עשו? פשוט מאוד – יעקב יודע שכשיחזור ויחצה את מעבר יבוק, ממתינה לו כל המשפחה, ועשו מתקרב אליו עם ארבע-מאות איש. "וירא יעקב מאוד ויצר לו" – הוא מפחד מאוד. הוא אומר לשרו של עשו: "אני צריך ממך ברכה" – אולי שייקח את עשו ממני ולא יזיק לי.

שרו של עשו מברך אותו בברכה מפתיעה: "לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל, כי שרית עם אלוקים ועם אנשים ותוכל".

יעקב ביקש ברכה – מדוע תגובת המלאך היא שינוי שם?

אלא שהמלאך מלמד אותו: "אני רוצה לתת לך את הברכה החשובה ביותר בחיים. אם אתה חושב שברכות הן לתיקון בעיות ספציפיות – להינצל מעשו, להיפטר

מלבן, או להימנע מצרה אחרת – תזדקק כל יום לברכה חדשה, שכן מדי יום יעמדו בפניך אתגרים.

הברכה האמיתית היא: תפסיק לחשוב שאתה 'עקב' – קטן ומסכן. תתחיל להרגיש מלך! תסתכל על מה שעשית – "שרית עם אלוקים ועם אנשים ותוכל". ניצחת אותי, ניצחת את לבן – מדוע הנך מפחד מעשו? למה אינך רואה את המלכות שבתוכך?"

המלאך מלמד את יעקב: "התבונן בניצחונות של חיך, הנצחונות הללו הם המלכות שהקב"ה מרמז לך עליה. תתחיל לקרוא לעצמך בשם אחר – לא 'יעקב' מלשון עקב, אלא 'ישראל' – 'לי ראש', כפי שאומרת החסידות. אתה ראש, אתה מיוחד, אתה יכול לנצח כל מאבק. וזו הברכה הכי חשובה בחיים!"

וכשיעקב חוצה את מעבר יבוק כ"ישראל", עשו רואה אדם אחר. לאורך כל החיים ראה עשו את יעקב המסכן, איש תם יושב אוהלים, מפחד ובורח. עתה, כשיעקב עומד ביציבות פנימית, כ"ישראל", עשו רץ לקראתו, מחבקו, מנשקו ובוכה. רבי שמעון בר יוחאי מלמד אותנו: "הלכה – בידוע שעשו שונא ליעקב, אך כאן נשקו בכל ליבו". הפעם – זה היה באמת.

מאין השינוי? עשו לא השתנה – יעקב השתנה. כשאתה רואה עצמך כמלך, העולם מתייחס אליך בהתאם.

חשבון הנפש של אלול

כשאדם מביט אל תוכו פנימה, בטרם הוא עורך חשבון מה עליו לתקן והיכן לצמוח, עליו לשאול את עצמו:

האם אני מכיר את עצמי באמת? האם אני יודע כמה כוחות יש בי? האם חטאתי בחטא הגדול – לראות את עצמי כקטן, רגיל, פשוט, לא מיוחד?

אין אדם שלא ניצח. עליו רק לעצור ולשאול את עצמו: היכן ניצחתי בחיי? איפה למדתי משהו, התגברתי על מניעה ועיכוב, הצלחתי ליצור קשרים למרות הקושי – כל אדם הצליח במשהו. התבונן בזה!

זה מה שהמלאך אומר ליעקב: במקום לבקש ברכות על צרות שמגיעות, אתה יכול לפתור את כל הצרות שלך בחיים עם פתרון אחד – זכור שאתה מלך, זכור שאתה ישראל! איך תזכור זאת? 'כי שרית עם אלוקים ועם אנשים ותוכל'. אם ניצחת את לבן וניצחת אותי, אתה תנצח כל אתגר – בתנאי שתקרא לעצמך ישראל.

ישראל – אותיות "שר א-ל" בתופסת האות 'י' שמסמלת התמדת הפעולה. "ישראל" זו יכולת השליטה וההנהגה שלי – לגלות את הכוחות לכל העולם כולו.

גמל קטן ששאל את אמו: "אמא, למה יש לנו רגליים כה גדולות?"

אמרה לו הנאקה: "אנו ספינת המדבר! עלינו לצעוד ימים ולילות במדבר הקשה. לשם כך ניתנו לנו רגליים המסוגלות לתנאים אלה".

"ולשם מה הרבשת שעל גבנו?", המשיך הגמל ושאל. "זה כל כך מוזר!"

"בני" – ענתה האם – "עלינו לאגור מים לימי הליכה רבים במדבר".

"ומדוע יש לנו עיניים קטנות כאלה?"

"זה בגלל החול – שלא ייכנס לתוך העיניים".

"אמא, יש לי עוד שאלה אחת: אם יש לנו את כל האמצעים המפותחים להליכה במדבר – מה אנו עושים בתוך הכלוב בגן החיות?"

לפעמים אנו חשים בתוך כלוב, אך עלינו להביט על הכישרונות שלך, על המיוחדות שיש בנו – "בקשו פני" – בקש וחפש את הפנימיות שלך.

מכאן מתחילה הפריצה אל מערב למגבלות המעכבות אותנו בחיים.

ארץ חפץ – האוצרות הפנימיים

נאמר בפסוק: "ואתם תהיו לי ארץ חפץ" – הקב"ה קורא לעם ישראל "ארץ חפץ". מדוע?

אמר הבעל שם טוב הקדוש: על פני השטח, נראית האדמה כמשטח יבש. במבט מעמיק יותר – מגלים את כוח הצמיחה שבאדמה. ואולם – כשחופרים במעמקי האדמה מגלים מאגרים של אוצרות טבע – נפט, אבנים טובות, אוצרות ששוים מיליונים!

כך גם היהודים – אמר הבעש"ט – 'אתם תהיו לי ארץ חפץ' – עלינו לחפור בפנים, לעיין יותר לעומק, ולמצוא את היהלומים החבויים בתוכנו.

כשאנו יוצאים למלחמה, נדרשת מעמנו תודעת הבסיס – "כי תצא למלחמה על אויבך". במלחמת החיים – היהודי מעל הכל – מעל הקשיים, הבעיות ואתגרי החיים. בתוך חבוייה מלוכה – כשרונות ואוצרות אינסופיים – שבאמצעותם ניתן לנצח ולפרוח. אל לנו להתעלם מהאוצרות הללו. רק אם נכיר בהם – ניפטר מהעיכובים והפגמים, ונשאף לפרוץ גבוה הרבה יותר

תודעת המלכות

זמן קצר לאחר חתונתו, קיבל בן טלפון מאביו. "יש לי מתנה מיוחדת בשבילך", אמר האב. "האם תוכל לפגוש אותי ליד הבנק?"

הבן, סקרן ונרגש, הגיע למקום. האב הוביל אותו פנימה, ניגש לכספת הפרטית שלו ושילף משם שעון רולקס מרהיב. "זו מתנת החתונה שלי", אמר ומסר לבנו את השעון.

"איזה שעון מדהים!", התפעל הבן. "אבל האמת, אבא, שיש לי כבר שעון".

האב חייך. "לא התכוונתי שתענוד אותו. עליך למכור אותו – הכסף יהיה שלך. רק בקשה אחת קטנה לי אליך: לפני שתמכור אותו, ערוך סקר שוק. בשום אופן אל תסגור עסקה לפני שתתייעץ איתי. הבטח לי".

"מבטיח", אמר הבן ולחץ את יד אביו.

למחרת יצא הבן לסיור בחנויות השעונים היוקרתיות בעיר. בראשונה הציעו 8,000 יורו. בשנייה העלו ל-9,000. בשלישית, לאחר בדיקה מדוקדקת, הכריז המוכר: "10,000 יורו – זו ההצעה שלי".

הבן מיהר להתקשר לאביו, מרוצה מאוד. "אבא, ההצעה הגבוהה ביותר היא 10,000 יורו. אני יכול לסגור?".

"עוד לא", ענה האב בנחת. "יש חנות אחת נוספת שאני מבקש שתבקר בה. כתובת מיוחדת. ושוב – אל תמכור לפני שנדבר".

הבן הגיע לכתובת. החנות נראתה שונה – יוקרתית יותר, שקטה יותר. המוכר, מומחה מבוגר עם משקפי זהב, לקח את השעון בידיים מיומנות. הוא פתח מגירות, שלף קטלוגים ישנים, בדק עם זכוכית מגדלת.

"שעון מעניין מאוד", מלמל. "כן, אני מעוניין לקנותו. אני מוכן לשלם 100,000 יורו".

הבן היה המום. "מאה אלף? באמת?"

"רגע", אמר המוכר ושילף טלפון. "יש מישהו שחייב לראות את זה".

תוך דקות נעצרה מכונית מפוארת בחוץ. אל החנות נכנס אספן ידוע. הוא בחן את השעון בעיניים נוצצות.

"אני מכיר את הסדרה הזו", אמר בהתרגשות. "250,000 יורו, מזומן, עכשיו. זו הצעה חד-פעמית. תסכים?"

הבן כמעט בכה מההתרגשות. "אני... אני חייב להתקשר לאבא שלי. הבטחתי".

"אל תהיה טיפש!" דחק בו האספן. "הצעה כזו לא תקבל שוב!"

אבל הבטחה היא הבטחה. בידיים רועדות חייג לאביו. "אבא, מציעים רבע מיליון יורו! בבקשה, תן לי למכור!"

"חזור הביתה", אמר האב בשקט. "נדבר".

הבן חזר, סוער רגשות – בין כעס לסקרנות. "אבא, מה קורה פה? למה אתה מונע ממני את העסקה של החיים?"

האב הושיב אותו והסתכל לו בעיניים. "בני, הגיע הזמן שתדע את האמת. השעון הזה הוא מסדרה נדירה ביותר – קיימים רק חמישה כאלה בעולם. הערך האמיתי שלו הוא שני מיליון יורו. ויש לי קונה שמחכה לו שנים".

"שני מיליון?" לחש הבן, המום. "אבל אז למה... למה נתת לי להסתובב בכל העיר? למה כל המשחק הזה?"

האב ניגש לבנו והניח יד על כתפו. "כי שני מיליון יורו – זה רק כסף. זה יעזור לך להסתדר בחיים, אבל המתנה האמיתית שרציתי לתת לך היא שיעור לחיים:

"בחיים שלך, בני, תפגוש אנשים שיעריכו אותך ב-8,000 יורו. יהיו כאלה שיהיו 'נדיבים' ויגידו 9,000. תמצא גם כאלה שיציעו 100,000 או אפילו רבע מיליון.

"אבל האמת, בני היקר? אתה שווה מיליונים. מיליונים!"

"ואם תפגוש אנשים שממעיטים בערכך, שלא רואים את האוצר שבך – תברח מהם. לך למקום שבו יודעים להעריך את הייחודיות, את הנדירות, את הערך האמיתי שלך".

המסר של אלול

חודש אלול הוא הזמן שבו הקב"ה אומר לנו: אתה שווה מיליונים! יש בתוכך כוחות אינסופיים. רק תסתכל פנימה, תראה כמה אתה גדול. זכור שאתה "ישראל – ותוכל".

וכשכל אחד מאתנו יגלה את המלוכה שבתוכו, הקב"ה יגלה את בעולם את מלכותו, בביאת משיח צדקנו, במהרה בימינו, אמן.

סיכום

מדוע אנשים רבים מוצאים את עצמם שנה אחר שנה מתמודדים עם אותן בעיות ושואפים לאותם חלומות, מבלי להצליח להתקדם באמת? התשובה אינה נעוצה בחוסר רצון או במאמץ לא מספיק, אלא בהיעדר הכרה בסודי אחד קריטי – היכולת לראות את עצמנו מתוך תודעת עליונות ומלכות פנימית.

הפרשה פותחת במילים "כי תצא למלחמה על אויבך", כאשר המילה "על" מלמדת אותנו עיקרון יסודי: כדי לנצח במלחמות החיים, עלינו לצאת אליהן מתוך תודעה של עליונות, לא מתוך תחושת נחיתות או קטנות. זהו המפתח להצלחה אמיתית בכל תחום בחיים.

דוד המלך מדגים עיקרון זה בצורה מופתית. כאשר הוא ניגש להילחם בגוליית, הוא אינו רואה את עצמו כנער צעיר וחסר ניסיון מול לוחם אדיר. במקום זאת, הוא מתבונן על ניצחונותיו הקודמים – ההתמודדות עם האריה והדוב – ומבין שאלו אינם אירועים מקריים, אלא רמזים מהקב"ה על הכוחות העצומים הטמונים בו. "אם ניצחתי אריה ודוב", הוא אומר לעצמו, "זה סימן שיש בי כוח מלכות, ואני יכול לנצח גם את גוליית".

באופן דומה, יעקב אבינו עובר תהליך של גילוי עצמי כאשר הוא נאבק עם המלאך. המלאך מברך אותו בברכה המהותית ביותר – השינוי משם "יעקב" (מלשון עקב, המסמל נחיתות) ל"ישראל" (לי ראש, המסמל מנהיגות ועליונות). הברכה האמיתית אינה פתרון לבעיה ספציפית, אלא שינוי בתפיסה העצמית – מאדם שרואה עצמו כקורבן הנסיבות, לאדם המכיר בכוחות המלכות שבתוכו.

הבעל שם טוב מדמה את האדם לאדמה. מבחוץ, האדמה נראית פשוטה ורגילה, אך בעומקה טמונים אוצרות יקרי ערך – יהלומים, זהב ונפט. כך גם האדם – מה שנראה על פני השטח הוא רק קצה הקרחון של העוצמות האדירות הטמונות בפנימיותו.

המסר המעשי לחיינו ברור: לפני שאנו ניגשים לתכנן את השנה החדשה, לפני שאנו מציבים יעדים ומחליטים מה לתקן – עלינו לעצור ולהתבונן פנימה. עלינו לזהות את הניצחונות הקטנים שכבר השגנו, להבין שהם אינם מקריים אלא רמזים לעוצמות הגדולות שבנו, ולצאת למלחמות החיים מתוך תודעה של "על" – מתוך הכרה עמוקה שאנחנו מלכים בפוטנציה, בעלי כוחות אינסופיים שהקב"ה הטמין בנו.

רק כאשר נכיר בערכנו האמיתי, נוכל לדרוש מעצמנו יותר, להאמין ביכולתנו להתגבר על כל אתגר, ולממש את הפוטנציאל העצום שלנו. זוהי העבודה הפנימית החשובה ביותר של חודש אלול – לא רק לתקן ולשפר, אלא קודם כל להכיר במלכות הפנימית שלנו.

לצפיה בשיעור

לקבלת השיעור הכתוב

יוצא לאור על ידי

מקורות

הרבי מליובאוויטש, מכתב כללי - כ"ה אלול ה'תשח"י

וזאת היא הקריאה והתביעה של ימים אלו:

אל תמעיטו בהערכת הכחות והאפשרויות שלכם.

עד כמה שיש לכם "במזומן" - אפשרויות גלויות להתנהג בחיי יום כפי הוראות תורתנו תורת חיים, ועד כמה שתגדל מדת ותוקף תכונתו שלא להתפעל מהסביבה העויינת וללכת בדרך התורה והמצוה,

גדול ומרובה יותר מה שיש לכם ב"אוצר" - אפשרויות שיכולים ליצור ע"י יגיעה מתאימה, כחות פנימיים גדולים ביותר של עצמאות ועמידה איתנה על מנת ליישם בחיים את כל הטוב והאמת.

אבל לשם כך דרוש: בקשו - חפשו והביאו אל הפועל את הכחות והאפשרויות שלכם, ואז יהי: ומצאת כי תדרשנו, תמצאנו - כיון שתחפש ותדרוש.

מדרש תנחומא (בובר) פרשת ויגש סימן ח

אמר ישי לדוד בנו, הרי השעה לקיים אותן הערבות של זקינו שערב את בנימין מיד אביו, שנאמר אנכי אערבנו, אלא לך והוצא אותו מערבותו, שנאמר ואת אחיך

תפקוד לשלום ואת ערובתם תקח, ואין ערובתם אלא ערבות, מה עשה דוד, הלך וקיים את הערבות, והרג את גלית, א"ל הקדוש ברוך הוא חיך כשם שנתת את נפשך על שאול, שהוא משבטו של בנימין, כשם שעשה יהודה זקינו על בנימין, שנאמר ועתה ישב נא עבדך תחת הנער עבד לאדוני

מכילתא דרבי ישמעאל בשלח - מסכתא דעמלק
פרשה ב

דוד נתן לו רמז וחש שנ' "גם את הארי גם את הדוב הכה עבדך" אמר דוד וכי מה אני ספון שהכתי חיות רעות אלו אלא שמא עתיד ליארע לישראל דבר והם עתידין להינצל על ידי.

לוח "היום יום", ב' אלול

בני ישראל נקראו ארץ חפץ, שיש בהם כמה חפצים יקרים באהבת ה' יתברך ויראתו ומידות טובות, ואין דבר גילוי המידות הטובות תלוי אלא במעורר. דבר ברור הוא, אשר בכל חלקי האדמה נמצאים מעינות מים חיים, וההבדל הוא רק בקירוב וריחוק, ואם כן הלא הכל תלוי בהחופר וכח סבלנותו ומתינותו.

טיפה מן הים ניצוצי לוי יצחק

רעיון לפרשת השבוע
מתורתו של כ"ק רבי לוי יצחק שניאורסאהן נ"ע

כי תצא – "שניאור" ו"זלמן"

אז למה השם הוא "זלמן" בלשון של חול ולא "לזמן", שזה גם יותר מבטא את הקשר עם ה"זמן", וזה גם שם בלשון הקודש.

*

ההסבר הוא, כי החיבור של "שניאור" עם "זלמן" הוא, ש"שניאור" מרמז על האור, השפע האלוקי שמאיר מלמעלה כלפי מטה, האור שיוצא לתוך גדרי העולם -

ואילו "זלמן", שהוא כאמור מבטא את התוכן של "זמן", מתאר את גדרי העולם, כי ההגדרה של "עולם" הוא מציאות שמורכבת מהממדים של "מקום" ושל "זמן".

וכדי לבטא באופן מודגש את הירידה של האור לתוך גדרי העולם, את השפע של "שניאור" שיוצא ומשפיע עד למסגרת ההגדרות של העולם -

לכן השם "זלמן" הוא במודגש בלשון תרגום, בלשון של חול, ולא בלשון הקודש, כדי לבטא את הירידה עד למקום הנמוך ביותר, עד לשפה של תרגום.

**

יתרה מזו: השם "שניאור" מבטא את האור וההשפעה מלמעלה כלפי מטה, ואילו השם "זלמן" מבטא את העליה מלמטה כלפי מעלה, "סולם" מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" -

לכן השם הוא "זלמן", ולא "לזמן", כי סדר האותיות של "זלמן", מתאר את העליה מלמטה כלפי מעלה.

האותיות של השם "זלמן" הן בסדר עולה,;

האות ז', הערך שלה הוא שבע. אחריה האות ל', שהערך שלה הוא שלושים. ואחר כך האותיות מ' ו', שהערך שלהם הוא ארבעים וחמישים.

כי התוכן של "זלמן" הוא העליה בסולם הרוחני מלמטה כלפי מעלה - והדבר מתבטא דווקא בסדר האותיות של השם זלמן.

(תורת מנחם תפארת לוי יצחק, אגרות קודש, עמוד רס)

בשבוע הבא יחול יום ח"י אלול, יום ההולדת של אדמו"ר הזקן.

באחד המכתבים שרבי לוי יצחק שלח לרבי בקשר עם י"ט כסלו, הוא מסביר את התוכן של השמות של אדמו"ר הזקן:

השם "שניאור", והשם "זלמן".

**

רבי לוי יצחק כותב ש"שניאור" זה שם בלשון הקודש, ואילו "זלמן" זה שם בתרגום, בלשון חול.

השם "שניאור" גם מרמז על פעמיים אור, שני-אור.

כך שהשמות "שניאור" ו"זלמן" – מקבילים ל"שניים" מקרא ואחד תרגום.

*

רבי לוי יצחק מסביר בהרחבה את התוכן הפנימי של שני השמות, במסגרת הזו ניגע ברעיון קצר סביב השם "זלמן".

הוא כותב ש"זלמן" אלו אותן אותיות של "לזמן", שהתוכן של "זמן", עבר הוה ועתיד, שייך לספירת המלכות.

ביחס לספירת המלכות של הקב"ה יש את הביטויים של 'עבר' 'הוה' ו'עתיד'.

"ה' מלך", לשון הוה. "ה' מלך", לשון עבר. "ה' ימלוך", לשון עתיד.

הקשר של השם "זלמן" עם ספירת המלכות מרומז גם בכך שהגימטריה של "זלמן" היא 127

והמספר 127 זה מספר שנות החיים של שרה אמנו, שהבחינה של שרה, ביחס לאברהם אבינו, זו הבחינה של ספירת המלכות.

באחת ההתוועדויות הרבי שאל, אם התוכן של "זלמן" הוא "לזמן", שמרמז על ספירת המלכות -

שנים ההימים

הפרשה החסידית לכל המשפחה | מעובד מספרי 'תורה אור' ו'ליקוטי תורה' של אדמו"ר הזקן

סודות מלחמה

הזכרונות שגרמו לילד היהודי להתעורר בתוך הקומוניסט הבוגר, והדרך לחיבור כל החלקים של עצמנו

ילד יהודי או קומוניסט?

היה זה בימי שלטון האימים של סטאלין ימ"ש. יום אחד הגיע פקיד בכיר מטעם השלטונות, אל מקום מושבו של הרבי הריי"צ מליובאוויטש, במטרה לסגור לרבי ולחסידים את המקווה שזה עתה חפרו.

השיטה הקומוניסטית היתה כביכול לטובת החסידים, וה"מבקר" מטעם השלטונות היה מציג את עצמו כמנוחה מטעם משרד הבריאות. בביקורת שלו היה כותב דו"ח, על כך שהמקווה מזוהם ולכן אסור לטבול בו יותר. אחריו היה הק.ג.ב. כבר דואג לסגור את המקום.

ה"מבקרים" מטעם משרד הבריאות, ברוב הפעמים אפילו לא טרחו להיות במקום המקווה, לבדוק את מצבו או להעיף מבט. הספיקה להם העובדה שהמקווה משמש לטהרה ולצרכי דת. משם קצרה הדרך לכתיבת חוות דעת מקצועית שתסגור אותו לשימוש מטעמים 'בריאותיים'.

נציג השלטונות שהגיע אל הרבי הריי"צ, נוסף על היותו קומוניסט בכל נימי נפשו, היה גם יהודי, צאצא למשפחה חסידית מחסידי ליובאוויטש. אלא שלמרבית הצער, כמו הרבה צעירים יהודים באותה תקופה, נסחף אחרי הרעיון הקומוניסטי מתוך רצון 'להתקדם' מאמונת אבותיו.

הרבי הריי"צ ביקש לדבר איתו ביחידות בחדרו, לפני שהוא כותב את הדו"ח שיוביל לסגירת המקווה.

איש מהחסידים לא הורשה להיכנס לפגישה בין הרבי לקומוניסט היהודי, בזמן שדיברו ביניהם בתוך החדר. חסידים סקרנים ניסו לשווא להקשיב לשיחה מעבר לדלת. הם העריכו שהרבי מסביר לו עכשיו את גודל המעלה של מקווה טהרה, ואת חשיבות קיום התורה והמצוות בכלל, אבל בתוך החדר התקיימה שיחה שונה לחלוטין.

הרבי הריי"צ שאל את ה"מבקר" הקומוניסט יהודי על שורשיו ויחוסו המשפחתי, והלה החל לספר בגאווה לרבי על שורשיו החסידיים, ועל אבותיו ואבות אבותיו שהיו יהודים יראים ושלמים, עובדי ה' שאף היו באים לעיירה ליובאוויטש אל הרביים הקודמים של חב"ד.

בסיום השיחה נעמד, לחץ בידיו לרבי את היד ועזב את המקום, לא לפני שכתב דו"ח חריג לחלוטין לתקופה ההיא. בדו"ח נכתב שהמקווה נמצא נקי ותקין לשימוש מבחינה בריאותית, ולכן יוכל להישאר פתוח!

באותם ימים, דו"ח כזה נחשב לנס גלוי ולבלתי אפשרי, שכן כל מגמת הקומוניסטים בקשר לדת ישראל היתה רדיפה ורמיסה.

מאוחר יותר סיפר הרבי הריי"צ לחסידים הסקרנים, על השיחה שהתקיימה בינו לבין אותו יהודי קומוניסט. לא דיברנו על מקוה, לא על מוכר, ונת לא על תורה ומצוות. דברנו על חברים החסידים שזל

ועל השורשים וזכרונות הילדות החקוקים עמוק בנפשו.

מאחר וקומוניסט הגיע לסגור לנו את המקווה, לא היה מועיל שאדבר אל ליבו האטום והסגור, שכן הקומוניזם רוצה לסגור מקוואות ולעקור את חיי הדת היהודיים. לכן הזכרתי לו את השורשים שלו, מי היה סבא שלו, וכך הרגיש ונזכר מי הוא באמת.

ילד יהודי טהור שכזה, לעולם לא ירצה לסגור מקווה טהרה.

להביט למעלה

פרשת השבוע פותחת במילים - "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ". כמובן שמדובר על מלחמה של עם ישראל אל מול אויביו, אלא שתורתנו, תורת חיים, נושאת בתוכה מסרים נצחיים ואישיים, ומלחמה זו מתארת גם את המלחמה הפנימית שלנו.

לכל יהודי יש שתי נפשות, נפש אלוקית ונפש בהמית. שאיפותיה של הנפש האלוקית דומות לשלהבת הנר, המרקד ומקפץ וכאילו מבקש להתנתק מהפתילה ולהתעלות עד אין קץ. שאיפותיה וחשקיה של הנפש הבהמית לעומת זאת, דומות לבהמה שראשה מופנה לכיוון האדמה, בדיוק ההיפך מנר הנשמה האלוקית. הבהמה שבנו מושכת למטה, אל חיי הגוף ותענוגיו.

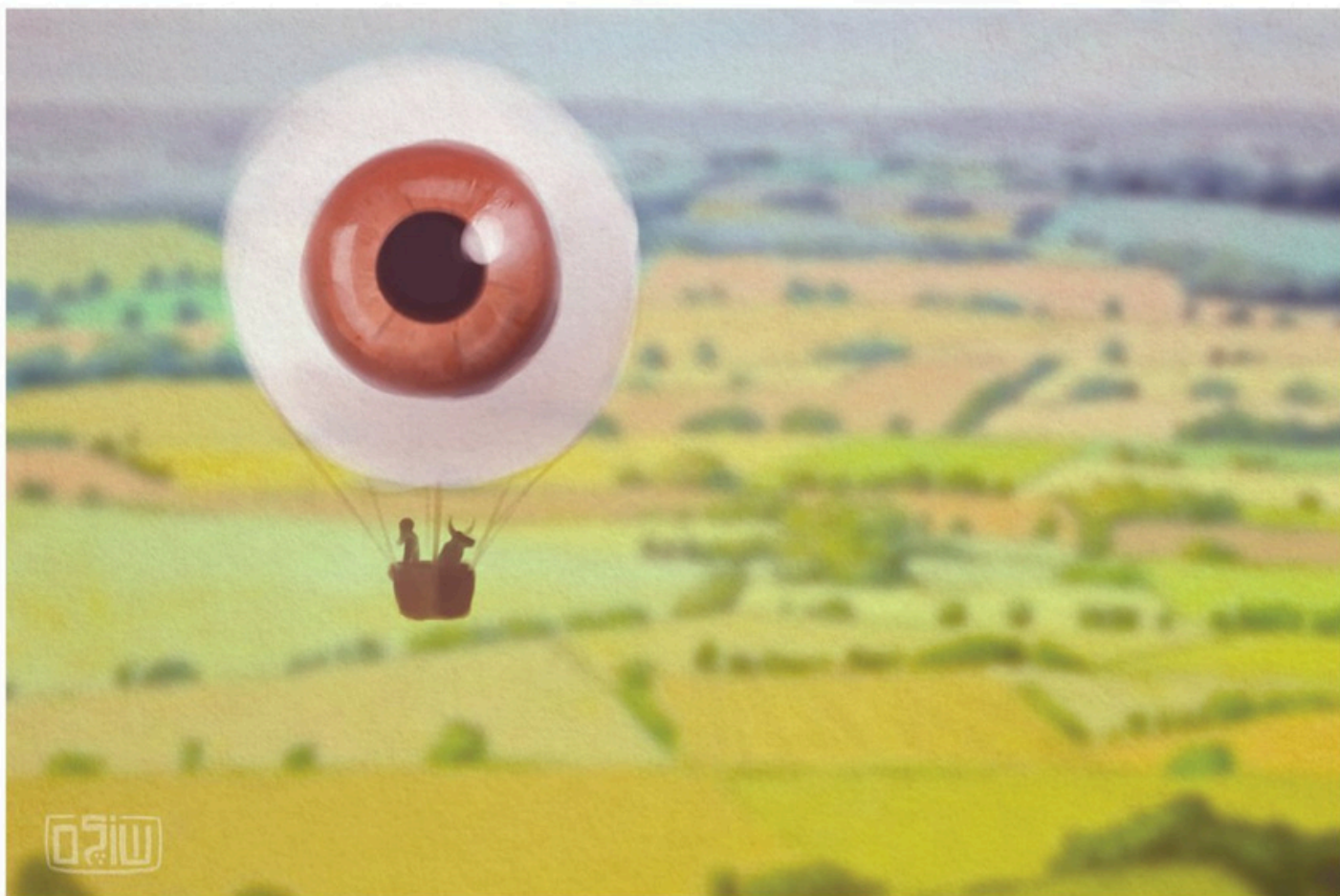
מובן וברור שאי אפשר לתת לנפשנו הבהמית לקחת פיקוד ושררה על חיינו, שכן זהו סבל עצום לנשמה הטהורה שתתן בנו ה' יתברך, ולא נבראנו יהודים בשביל לחיות כבהמות. מצד שני, כל נסיונותינו לשבור את הבהמה הנפשית שלנו לא מועילים, היא חלק מאיתנו ואינה מתכוונת ללכת לשום מקום.

הצורך במלחמה פשוט, אך מהן הוראות הפתיחה באש? איך אפשר להלחם מול אויב שאי אפשר לחסל ולהשמיד?

זהירות! לא לשבור

הרבי הריי"צ סיפר, שפעם הביא אחד החסידים לאדמו"ר הזקן קופסת טבק מוכספת במתנה. אדמו"ר הזקן סירב להשתמש בקופסה לצורך הרחת טבק, ואמר: "יש איבר אחד באדם שאינו בעל-תאווה, ורוצים גם אותו לפטם בתאווה?". הרבי השתמש במכסה הכסף של הקופסה שהיה מבריק ומלוטש יפה, כמראה לכוון את התפילין-שליראש.

פעם סיפרו את הסיפור הזה במעמד נכדו, הרבי ה'צמח צדק', ואמרו שאדמו"ר הזקן שבר את המכסה מהקופסה. העיר 'הצמח צדק': "עניינו של הסבא לא היה לשבור. הוא לא שבר לא את עצמו ולא את הזולת. מן הסתם המכסה היה מחובר לקופסה בחוט, והסבא הסיר את החוט המסבך. אבל לזיכרון הוא לא שבר". לרבי ה'צמח צדק' היה רכור רונדאנוס

הזה בתוך גוף גשמי ובעולם מלא פיתויים. עלינו להזכיר לה מי היא באמת, מה רצונה האמיתי ומאיפה היא באה. זאת כוונת הפסוק במילים "על אִבְיָךְ". עלינו לראות אותה כפי שהיא למעלה - "על", ולא במצבה הנוכחי. כך נוכל להפריד בין צורתה הגופנית לבין מהותה הרוחנית העליונה. ככל שנצליח לפשוט אותה מצורתה הגשמית, נצליח יותר לרתום אותה לכיוון רצונה של הנפש האלוקית ולשרת אותה, וכך הנפש האלוקית תהיה בדומה לאדם הרוכב על בהמה אל עבר היעד הנכסף. בחודש אלול החסידי, אנו נדרשים לקלף את כל השכבות בהן עטפנו את עצמנו, ולהגיע אל ה'אני' האמיתי. גם אל ה'אני' של הנפש האלוקית, וגם אל ה'אני' של הנפש הבהמית.

הרצון האמיתי של כל בן ובת ישראל, הוא להתקרב לה' ולהתרומם מעל למציאות, כמו נר הנשמה הרוקד בריקוד של קדושה לפני ה', וזהו מתנת יום ההולדת הגדולה שהעניק לנו אדמו"ר הזקן בשבת שלפני יום הולדתו - לראות את המהות האמיתית והטהורה של כל חלקי הנפש היהודית הקדושה ולהביא את כולה לפני ה' יתברך.

שבת שלום וכתובה וחתימה טובה!

לזכות

מרת אן ומר נורמן שיחיו אוסטר

ולזכות כל הילדים, הנכדים והנינים לרוב נחת יהודי אמיתי
"אילן אילן במה אברכך..."

י"ל ע"י שלום פייגין ובסיוע אבי הרב ברוך פייגין.

רוצים להקדיש את הגליון הבא? יש לכם הערות? כתבו לנו:

haparashahachasidit@gmail.com | ☎ +972-50 382 8080

שאדמו"ר הזקן לא היה 'שובר', עד שבגלל זה אמר בביטחון שסבו לא שבר אפילו את הדומם, אלא רק הסיר את החוט המקשר.

אדמו"ר הזקן השתמש במכסה קופסת הטבק לצורך יישור התפילין על הראש. כוונת התפילין היא - לשעבד את המוח והלב לה' יתברך. אנו עלולים לחשוב, ששעבוד המוח והלב של האדם לאלוקות עובר דרך שלילה ושבירה עצמית. על כך אומר אדמו"ר הצמח-צדק, שאצל אדמו"ר הזקן לא היה עניין של 'שבירה'. בגילוי פנימיות התורה, ובהסבירו את עניין אחדות ה', לא רצה רבנו הזקן לשבור ולשלול כלום. לא את עצמו, לא את הזולת ואפילו לא את הדומם.

גם כאשר מדובר על ביטול ושעבוד הלב והמוח לה', הכוונה האלוקית היא לא שהאדם ישבור את הלב והמוח, אלא שינצל אותם בעצמם בעבור האלוקות.

חיל האוויר במלחמה הרוחנית

על פי סיפורו של אדמו"ר הזקן, שיום הולדתו יחול בשבוע הבא ביום ח"י אלול, אנו למדים כיצד עלינו לנהוג עם נפשינו הבהמית.

גם לבהמה שבתוכנו יש תפקיד חשוב, היא חזקה ועוצמתית, ובעיקר, אינה מפסיקה לרצות. לא חשוב מה, היא רוצה כל הזמן וזהו הסוד הגדול לשמה היא ניתנה לנו ועלינו לרתום אותה על כל תכונותיה.

כאשר אנחנו יוצאים למלחמה על חיינו הרוחניים, עלינו לזכור כי כל דבר שברא ה' בעולמו, יש לו תפקיד ושורש רוחני עליון וקדוש. לנפשנו הבהמית שורש עליון ב'חיות הקודש' אותן אנו מזכירים כל יום בברכות קריאת שמע. גם 'חיות הקודש' כל הזמן רוצות ומלאות בתאוה, אלא שכל תאוותם היא להתקרב אל הקב"ה, לבעור באהבת ה' ויראתו ולרומם את שמו.

נפשנו הבהמית, ששורשיה העליונים קדושים וטהורים, מופיעה בעולם

תחשוב טוב יהיה טוב!

דברים לשולחן שבת

הרבי 'הצמח צדק' ענה פעם לאחד שהתחנן לעורר רחמים על חולה מסוכן: "טראכט גוט וועט זיין גוט" - תחשוב טוב - יהיה טוב. לא רק לקבל את הקשיים באהבה, אלא לחיות מתוך וודאות שהכל יהיה לטובה, ואז יתגשמו הדברים לטובה.

הביטחון הוא מסלול עוקף את הדין והמשפט הרגיל. עצם העובדה שאדם מרים את עצמו למצב של ביטחון אמיתי - זה ממשיך יחס דומה מהקב"ה והוא זוכה לטוב הנראה והנגלה. רבינו יונה בשערי תשובה כותב: "הזהרנו בזה שאם יראה האדם כי צרה קרובה - תהיה ישועת ה' בליבו ויבטח עליה". זוהי לא רק עצה טובה - זוהי מצוות עשה.

אבל מה ההבדל בין אמונה לביטחון? הרמב"ן מחדד: "כל הבוטח מאמין, אבל לא כל המאמין בוטח". אמונה היא קבלה פסיבית, אבל ביטחון הוא עבודה פעילה.

הרבי מליובאוויטש מסביר שהביטחון אינו רק הרגשה טובה אלא עבודה של ממש: "ביטחון הוא עבודה ויגיעה בנפשו והיא מביאה את חסדי ה' הבאים כתוצאה מעבודת ויגיעת האדם לבטוח בה". על ידי שהאדם סומך באמת ובעומק נשמתו רק על הקב"ה לבד, עד שאינו דואג כלל, הרי התעוררות זו גופא פועלת שהקב"ה מתנהג עמו באופן זה שמטיב עמו - גם אם לולי זאת אינו ראויה.

ניצחון בטוח

כשאנחנו עומדים בחודש אלול ברצון לשוב בתשובה מול מלחמת היצר, מול הקשיים והאתגרים - אנחנו לא צריכים לחכות לניצחון כדי להיות בטוחים ושמחים. אנחנו יכולים לחיות כבר עכשיו מתוך ביטחון שה' איתנו, ואז הביטחון הזה בעצמו הופך לכוח שמביא את הישועה, כמו שהרבי מסביר את הפסוק: "'ה' ישעי" - הקב"ה עוזרו לנצח במלחמת היצר, להתגבר על כל המכשולים ולעמוד בכל הנסיונות".

הביטחון בה' הוא לא רק תפילה, אלא דרך חיים שמביא את הטוב לידי מימוש.

מנהג ישראל לומר בחודש אלול את פרק כ"ז בתהילים - "לדוד ה' אורי וישעי". אבל מה הקשר בין מזמור זה לחודש אלול? התשובה לכך טמונה בסיפור שמאחורי המזמור.

חטופי צקלג

מדרש תנחומא מספר על המאורע הדרמטי שגרם לדוד לומר את המזמור: "לדוד ה' אורי" - הם גדודי עמלק שעשה עמם מלחמה בלילה והרגם, שנאמר 'ויכם דוד מהנשף ועד הערב למחרתם'.

הסיפור המלא מסופר בספר שמואל: דוד ו-600 לוחמיו יצאו למלחמה בפלשתים, והשאירו את העיר בה הם התגוררו - צקלג ללא כל הגנה. עמלק ניצל את הוואקום ופשט על העיר. הם שבו את כל הנשים והילדים - כולל את שתי נשות דוד - אחינועם ואביגיל. כשדוד חזר, הוא מצא עיר שרופה ומשפחתו נעלמה. והכי קשה - הלוחמים שלו מאשימים אותו בטעות הנוראה ורוצים לסקול אותו למוות. הכתוב מתאר את גודל המשבר: "ותצר לדוד מאד כי אמרו העם לסקלו, כי מרה נפש כל העם איש על בנו ועל בנותיו".

ואז קורה משהו מפתיע: "ויתחזק דוד בה' אלוקיו", וברגעים הללו נולד המזמור "לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא" עם שלל הביטויים בו דוד בוטח בה' בעזרתו ובנצחוננו.

כאן עולה השאלה: איך יכול דוד להיות כל כך בטוח שה' יושע אותו? מי הבטיח לו שהמלחמה הזו תסתיים בניצחון? הרי גם יעקב אבינו, שקיבל הבטחה מפורשת "ושמרתיו בכל אשר תלך", עדיין פחד מעשיו ואמר "שמא גרם החטא".

השאלה מתחזקת יותר, כשאנחנו קוראים את הפרק: איך אנחנו יכולים לקרוא את המזמור בביטחון שהקב"ה יעמוד לצידנו, הרי יתכן שנגזר עלינו ניסיון קשה לכפר על החטא?

הביטחון משנה מציאות

כשאדם מרים את עצמו למצב שבו הוא חי באטמוספירה של טוב, לא מתפעל מהיאושו שמקרינים סביבו אלא בוטח באמת שהקב"ה אוהב אותו - זה עצמו מעורר יחס דומה מלמעלה ונשברים כללי הטבע.

שאלות לדיון משפחתי

שאלות לילדים:

1. מתי אתם הכי בטוחים שהדברים יסתדרו? מי עוזר לכם להרגיש ביטחון?
2. איך אתם מתמודדים כשמשהו חשוב לכם נאבד או מתקלקל?
3. מתי חשבתם על משהו טוב והוא באמת קרה?
4. איפה אתם פוגשים את היצר הרע שלכם? וכיצד אתם "נלחמים" איתו?

שאלות לבוגרים:

1. איך איך אתם רואים את ההבדל בין "אמונה" ל"ביטחון" בחיים האמיתיים?
2. איך אפשר לחשוב טוב באמת במצבים קשים?
3. איך מוצאים את האזון הנכון בין ביטחון לבין לקיחת אחריות ופעולה מעשית?
4. מתי הרגשתם שהביטחון הביא לכם בהירות או כיוון במצב מבלבל?

סיפור לשבת

אפרים אילין היה תעשיין ישראלי רב השפעה. הוא ניהל קשרים חובקי עולם. עם הקמת המדינה עלה הצורך להקים תעשיית רכב עבור הצבא והאזרחים. חברת "פורד" המוכרת הודיעה על כוונתה להקים מפעל להרכבת מכוניות בישראל, אבל הערבים איימו להחרים את החברה ופורד נסוגה מהתוכנית. ממשלת ישראל חטפה מכה. אם מעצמה כמו "פורד" נבהלת מהערבים, מי יהיה מוכן להשקיע במדינה הקטנטונת?

אפרים אילין התגייס למשימה וזה סיפורו: "קיבלתי המלצה לפגוש נציג מחברת הייצוא קייזר פרייזר. החברה הקימה מפעל מצליח למכוניות בהולנד והם היו מעוניינים לבנות מפעל ביוון. היה עלי לשכנע אותם להקימו בישראל. המיזם דרש השקעה של שניים וחצי מיליון דולר, סכום שהיה שווה בשעתו למאתיים וחמישים מיליון דולר כיום. ביקשתי שחברת קייזר תשקיע חצי מיליון דולר ואני ארכיב קבוצת משקיעים שתתחייב לשני מיליון דולר. חשבתי שיהיה קל להרכיב קבוצה כזו, אבל כאשר עורכי הדין החלו לנסח את החוזים, המשקיעים נעלמו. הגיע הזמן לחתום את החוזים ופחדתי לעשות זאת...

נזכרתי באבי המנוח, כשהוא לא ידע להחליט האם להגר עם משפחתו מרוסיה לארץ, הוא נסע לקבל את עצתו של האדמו"ר הקודם מליובאוויטש. בדיוק שהיתי בניו יורק והחלטתי לשאול את חתנו הצעיר. הרגשתי שאני יושב לפני ענק. הרבי היה נפלא, שופע טוב לב וידע ושוחחנו בשלוש שפות: רוסית, צרפתית ועברית. מאחר שהרבי היה בעל השכלה כמהנדס, הוא ידע על מכוניות יותר ממני. הוא התבטא ש"מפעל להרכבת מכוניות יהיה בית ספר מקצועי לכישורים רבים, המפעל עשוי לשמש כתשתית לכל התעשייה בישראל!".

אבל מאיפה אביא כסף? הרבי אמר מילים שנסכו בי רוגע: "אני מקשיב לסיפור חייך ומתרשם שהתמודדת עם מכשולים רבים ואלוקים תמיד היה לצדך. הוא ימשיך לעמוד לצדך הלאה. ואם מכל סיבה שהיא, העניינים לא יסתדרו, תמיד תהיה בין אחיך היהודים ותמצא את הדרך לשרוד".

חתמתי על החוזים והחברה יצאה לדרך. במהלך עשר השנים הראשונות להקמתה, היינו אחראים על 28 אחוז מכלל התוצר הלאומי של ישראל! הייצוא הגיע עד ארגנטינה, ברזיל וקולומביה. העבודה הייתה מפרכת, אבל זה מה שבנה את התעשייה בישראל".

טעמו וראו

מתורתו של הגה"ק המקובל
ב"ק רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצוקללה"ה

פרשת כי תצא

נדרבת ידידנו רוצו"ח

הנה"ח ר' מנחם מענדל טידנואר שליט"א

לזכות כל משפחתו שיחיו

זכות הפצת התורה תעמוד להם להתברך באלף המגן בבני חיי ומוזני דויהי

לתרומות והנצחות הערות והארות
0548497119
אימיל colellevi@gmail.com

©
כל הזכויות שמורות
אין להעתיק לשכפל בלי רשות

יו"ל ע"י מכון טעמו וראו
עורך הרב מנחם מענדל ברים
מסייע בעריכה הרב אלי' וולף

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה.

{דברים כא, א}

כל מקום שיש קידושין ואין עבירה, הוולד הולך אחר הזכר, ואיזה? זו כהנת לוייה וישראלית שנשאת לכהן וללוי ולישראל.

וכל מקום שיש קידושין ויש עבירה, הוולד הולך אחר הפגום, ואיזו? זו אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלושה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לממזר ולנתינ.

וכל מי שאין לה עליו קידושין אבל יש לה על אחרים קידושין, הוולד ממזר, ואיזה? זה הבא על אחת מכל העריות שבתורה.

וכל מי שאין לה לא עליו ולא על אחרים קידושין, הוולד כמותה, ואיזה? זה ולד שפחה ונכרית.

{קידושין פ"ג מי"ב}

יש כאן ד' חלוקות, בהג' חלוקות הראשונות יש מציאות קדושין.

החלוקה הא' הוא קדושין טובים לגמרי ואין שם עבירה כלל.

בהחלוקה הב' הוא גם כן קדושין טובים, אלא שיש שם עבירה גם כן.

ובהחלוקה הג' עליו אין קדושין כלל, ויש עבירה גדולה מאד שצא על הערוה, ועל אחרים יש קדושין טובים.

אך בהחלוקה הד' אין מציאות קדושין כלל לא עליו ולא על אחרים, והולד כמותה.

אך בהחלוקה הו' יש מעלה שהולד יכול להתתקן ולישא אפילו כהנת, והוא כשנתגייר, ועד ששחררו צעליו כשר, ומותרים אפילו בכהנת¹.

יש לפרש שהד' חלוקות הללו הם בד' עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה.

החלוקה הא' הוא באצילות, ששם יש קדושין כי אור אצא הנקרא קדש² מקנן

¹ ועיין בדף ע"ב ודף ע"ג ע"ב.

(משא"כ בהחלוקה הב' בממזרת ונתינה לישראל ובת ישראל לממזר ולנתינ, שהולד ממזר, ומכ"ש בהחלוקה הג' בממזר מעריות, אין תיקון לזה. ואם כי יש תיקון דר' טרפז במשנה דף ס"ט ע"א שם שיכולין ממזרין ליטער, אך הרי לא הוא עצמו רק הולד שיהיה ממנו כשנשא שפחה.

משא"כ בהחלוקה הד' הרי לו דהיינו לחולד שמשפחה ונכרית יש תיקון. ועוד הרי בדף ס"ט ע"א חולק ר"א על ר"ט וס"ל שהוא עבד ממזר, אם שהלכה כר' טרפז).

² פע"ח שער מקראי קודש פ"א.

בסופה¹⁰, זהו שיש עזירה גם כן בהקדושין¹¹.

ויש שם ה' בחינות נוקצין, אלמנה גרושה, חלופה, ממזרת נתינה (או ממזר ונתינ לצת ישראל), כי בינה היא אות ה' ומקננת בצריאה. "הולד הולך אחר הפגום שבשניהם", פגם נמשך מבינה, שמינה דינין מתערין בסופה, וכמו נג"ע גימטריה פג"ס¹² נמשך מבינה.

החלוקה הג' - "כל מי שאין לה עליו אצל יש לה על אחרים קדושין, הולד ממזר", ביצירה. כי ביצירה הוא מחלה טוב ומחלה רע, זהו שאין לה עליו קדושין מלד המחלה רע ויש לה על אחרים קדושין מלד המחלה טוב.

ויש ביצירה גם כן קדושין, כי ביצירה מתלבש ז"א, שיסוד אצל בחינת קדש מתפשט בו גם כן, זהו שיש מליאות קדושין גם כן¹³.

באצילות³, ושם אין עזירה כלל, כי באצילות לא יגורך רע⁴, כתיב שהוא כולו טוב,

והולד הולך אחר הזכר שהוא האב, כי באצילות מקנן חכמה הנקרא אב, והוא דכורא זכר. גם זכר הוא מלשון זכרון, וזכרון הוא במוח החכמה⁵, כמו בפרשת קדש שלנגד חכמה⁶ כתיב שם ולזכרון⁷ כו'... אח"כ הזכ"ר גימטריה אמת, כי אמת הוא בחכמה⁸...

החלוקה הז' - "כל מקום שיש קדושין ויש עזירה", הוא בצריאה, שיש שם קדושין כי בינה מקננת שם, שגם היא היא בחינת קדושה⁹, ובצריאה רובו טוב והשרפים שבצריאה אומרים קדוש, הרי שבצריאה יש קדושין.

אך יש שם עזירה, כי הרי בצריאה יש מיעוט רע, וכן מלד בינה המתלבשת בצריאה, הנה בינה מינה דינין מתערין

³ ראה תניא פ"ז, ובמ"מ הגהות והערות קצרות לתניא ופ"ג.

⁴ תהלים ה, ה. וראה לקוטי תורה במדבר ג, ג.

⁵ ראה תורה אור וישלח כו, ב. מקץ לא, ג. תצוה פא, ג, ואילך. קי, ד, ואילך.

⁶ פרי עץ חיים שער התפילין פרק ח'.

⁷ שמות יג, ט.

⁸ כמ"ש בחניא פרק ל"ה בהג"ה.

⁹ ועיין בלקו"ט פ' צהר בהביאור דלת שבתותי תשמרו צפי' צורא קדושים שקאי על חו"ב, ובד"ה שבת שבתון שמקדש הקדש קאי על בינה. גם הב' הנק' קדש מתפשט בבינה וצו"א כי יסוד אצל ארון שמתפשט עד יסוד ז"א, א"כ בבינה המתלבשת בצריאה יש קדושין.

¹⁰ וכמו הנגעים הנמשכים מבינה בע"ח שער לאה ורחל פ"ז ובלקו"ט בד"ה זאת תהי' תורת המזוהר ע"ש.

¹¹ (ולכן בנשואי אשה שיהיה קדושין ואין עזירה, צריך להיות אחותי בת אבי אך לא בת אחי, או ותהי' לי לאשה, והיינו בת אבי דחכמה המקנן באצילות, ולא בת אחי בינה שבצריאה, כי שם יש עזירה גם כן).

¹² כמ"ש בחמ"א מע' פגם.

¹³ ועיין בזה"ק פ' שלח דף קנ"ט ע"א בהתלת עלמין ובמק"מ שם שהם לנגד אצילות צריאה יצירה, ועולם עשיה הוא נקרא הבל וריק וקליפה נגד אצילות צריאה יצירה שהם

י'ירה.¹⁸ והוא כמו בהחלוקה הד' שיש מעלה שיכול להתזרר ולהתתקן.

{תורת לוי יצחק עמוד קנח}

החלוקה הד' "שאין לה לא עליו ולא על אחרים קדושין", הוא בעשיה שהוא הצל וריק מקום הקליפות¹⁴, והולד כמותה להנקבה, כי בעשיה מתלכשת המלכות בלצד בחינת נוקבא בלצד.

ויש מעלה בחלוקה הד' שיכול להתזרר ולהתתקן מה שאין זה בהחלוקה הצ' והג'. הוא כי על עשיה כתיב אף עשיתיו¹⁵, אף הפסיק שהוא מופסק מהג' בחינות הקודמים אלילות בריאה י'ירה, שהם בחינות כל הנקרא בשמי, אלילות, בראתיו, בריאה, י'רתיו, י'ירה. ועל דרך זה בנדון דידן בהג' חלוקות הראשונות שלנגד אלילות בריאה י'ירה יש מציאות קדושין, מה שאין כן בהחלוקה הד' אין מציאות קדושין, הוא כמו אף עשיתיו אף הפסיק.

אך פירוש אף עשיתיו הוא גם כן פירוש אף עשיתיו הוא 'אף' מרבה, והוא כשמזכרים עשיה, על ידי תשובה, ועל דרך אף חכמתו¹⁶, חכמה שלמדתי באף¹⁷, אז הוא עולה באלילות שלמעלה מזריאה

¹⁸ ועיין בלקו"ת ד"ה מי מנה ובהביאור ע"ש. וכן בהד' בניס שבהגדת פסח שהם באצ"ע סמכו בן רשע שבעשיה לבן חכם שבאצ"ע שיכול להגיע לאצ"ע ע"י ציור ומיקון. ועיין בפע"ח בכוונת ההגדה ובמ"ח מס' ליל פסח פ"ט מ"ה ע"ש. והבן רשע הוא זכום שני כמס"ש. ואומרים על הכוס שני עבדים היינו כו' ויוציאונו כו' הוציאונו מעבדות לחירות כו' ומשעבוד לגאולה. והיינו כמו העבד ולד שפחה שנשמחר. ואומרים מתחלה עובדי ע"ז היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו כו' הוא כמו הולד נכרית שנמגייר.

טוב ע"ש. זהו שבהג' חלוקות הראשונות יש קדושין שהוא טוב משא"כ בהחלוקה הד' שלנגד עשיה, אין שם מציאות קדושין כלל, כי הוא הצל וריק כו'.
¹⁴ (ובעשי' הוא אופנים. ואופן אחד בארך, תרגומו מלרע, הרי שעשי' הוא בחי' רע, ועיין בלקו"ת ד"ה האינו דרוש השלישי ע"ש).

¹⁵ ישעיהו מג, ז.

¹⁶ קהלת ב, ט.

¹⁷ ילקוט שמעוני שם רמז תתקסח.

מאמר

במאמר שלפנינו יבאר רבי לוי יצחק:

את הטעם הפנימי של הלכות אלו.

| א |

ארבעת השלבים בהתפתחות של כל יצירה.

¹⁹ בכל יצירה ישנם ארבעה שלבים של התפתחות הדבר, משלב המחשבה ועד היצירה המושלמת. לדוגמה כאשר אומן רוצה לעשות מנורה ישנם ארבעה שלבים בתהליך ניתוק המנורה מהאומן.

א] שלב התוכניות. בשלב זה המנורה היא לא במציאות, היא רק במחשבתו של האומן. היא עדיין מאוחדת לגמרי עם היוצר, מחוץ לנפשו אין יצירה כלל.

ב] גוש הכסף הגולמי, חומר המנורה. בשלב זה כבר יש מציאות עצמאית של היצירה, אך אין לה ציור כלשהוא, כלומר אין לה כל משמעות עצמאית, היא גולם פשוט.

ג] ציור המנורה, פיסול החומר הגולמי לצורת מנורה. בשלב זה כבר ישנם שתי ישויות נפרדות, היוצר והיצירה, אך עדיין היצירה איננה ישות נפרדת לגמרי מן היוצר.

בפרשת השבוע אנו לומדים את מצוות קידושין, כמ"ש כי יקח איש אשה.

המשנה דנה בשאלת היחס היהודי, האם ילד יהודי מתייחס אחר אביו או אחר אימו?

המשנה מפרטת ומבחינה בין ארבעה אופנים של קידושין.

א] יהודי שקידש אשה כשרה. הבן מתייחס אחר האבא.

ב] יהודי כשר שקידש ממזרת וכדו', שאע"פ שזו עבירה אך מ"מ הקידושין חלים. הבן מתייחס אחר הפגום משניהם.

ג] יהודי שקידש אשה שאסור להם להתחתן יחד, כגון אח ואחותו. הבן ממזר, כלומר הוא אינו מתייחס אחר שניהם.

ד] יהודי שקידש גויה, הקידושין אינם בגדר קידושין כלל, והבן הוא גוי לכל דבר.

אך במקרה זה הבן יכול להתגייר ולהתחתן אפילו עם כהנת, כלומר הוא יכול להתעלות למעלה מן הפגום והממזר.

¹⁹ עניין ד' עולמות ראה בארוכה בספר המאמרים תרפ"ו, מאמר ד"ה "שובה ישראל עד הוי"ה אלוקיך".

עולם העשייה זהו השלב שבו העולם הוא מציאות עצמאית, לא נרגש בו מציאות הבורא כלל, רובו רע, מקום מדור הקליפות.

אך מכל מקום דווקא בעולם העשייה ישנה מעלה שאין אפילו בעולמות העליונים, והיא מצוות התשובה.

על ידי שיהודי מברר את עולם העשייה, הוא כופה את עצמו נגד תאוות ופתויי העולם הזה, ומגלה בעולם את הקב"ה שאין עוד מלבדו.

אזי הוא מעלה את נשמתו ואת העולם כולו, לדרגה יותר נעלית מכל ארבעת העולמות, הקב"ה בעצמו מתגלה ומאיר בנשמתו ובעולם כולו.

| ג |

ארבע אופני קידושין כנגד ארבע עולמות.

מבאר רבי לוי יצחק שארבעת אופני הקידושין הם כנגד ארבעת העולמות, אצילות, בריאה, יצירה עשייה.

א[בקידושין כשרים, יהודי כשר עם אשה כשרה, ישנה קדושה של עולם האצילות, תכלית הקדושה, אין שום מקום לקליפות.

במקרה זה הבן מתייחס אחר הזכר. "אחר הזכר" בגימטריה "אמת" [441], שבאצילות הוא תוקף האמת האלוקית.

ב[בקידושין כשרים שיש בהם עבירה, כגון יהודי כשר וממזרת, הקדושה היא קדושה של עולם הבריאה, ישנה קדושה אך כבר יש מקום לקליפה.

ד[המנורה כמשהו עצמאי, כשהיא נפרדת מן האומן. בשלב זה היצירה כבר ישות נפרדת לעצמה, היא נפרדה לגמרי מן היוצר, היא איננה זקוקה עוד ליוצר.

| ב |

ארבע עולמות, אצילות, בריאה, יצירה עשייה.

"ומבשרי אחזה אלוה"²⁰, כמו שהוא באדם כך גם הקב"ה בורא את העולם בארבעת השלבים הללו, המכונים בתורת הסוד ארבע עולמות, אצילות, בריאה, יצירה ועשייה.

עולם האצילות זהו העולם כפי שהוא לגמרי מאוחד עם הקב"ה, אין מציאות של דבר אחר מלבד הקב"ה, העולם הוא אלוקי לגמרי, נרגשת בו המציאות האמיתית של הקב"ה שהוא "אחד האמת והוא לבדו הוא ואין זולתו".

עולם הבריאה זהו שלב בריאת החומר של העולם אך ללא צורה כלשהיא, יש גולם אבל אין לו משמעות עצמאית.

בשלב זה העולם ברובו מאוחד עם הקב"ה, אך יש בו מעט רע, הדבר מתבטא בכך שיש בו כבר אפשרות להתפתח למשהו עצמאי ולהיפרד מהקב"ה.

עולם היצירה זהו שלב התפתחות הצורה של העולם, בשלב זה העולם הוא כבר מציאות וישות עצמאית, אך הוא עדיין מחובר לאלוקות, הוא לא נפרד לגמרי, עולם היצירה הוא מחצה טוב ומחצה רע.

²⁰ איוב יט, כז.

ד] בקידושין של יהודי וגויה, זוהי מדרגת עולם העשיה, הגם שהיהודי הוא כשר, מכל מקום אין נרגש בקידושין אלו שום קדושה כלל.

במקרה זה הקידושים אינם קידושין כלל, והבן מתייחס אחר אימו הגויה. אלא שדווקא במקרה זה ישנה מעלה נפלאה, והיא שאם הגוי מתגייר הוא הופך ליהודי כשר, ויכול להתחתן אפילו עם כהנת, כלומר הוא יכול להתעלות למעלה מן הפגום והממזר.

במקרה זה הקידושין חלים, אך הבן מתייחס אחר הפגום.

ג] בקידושי איסור, כגון אח ואחותו שמצד אחד אסור להם להתחתן זה עם זה, אך מצד שני הם שניהם יהודים כשרים שיכולים להתחתן עם אחרים, אזי הקדושה היא של עולם היצירה שבו העולם הוא ישות עצמאית אך לא נפרד לגמרי מהקב"ה. מחצה טוב ומחצה רע.

במקרה זה מותר להם להתקדש לאחרים, [מחצה טוב] אך אסור להם להתקדש זה לזה, [מחצה רע], לכן כשחטאו והתקדשו זה לזה הבן אינו מתייחס אחד שניהם אלא ממזר.

לקוטי לוי יצחק עם ביאור משולב

| א |

ד' אופני קידושין, ויחוסם לאב או לאם.

יש כאן ד' חלוקות. החלקה הא' הוא קדושין טובים לגמרי ואין שם עברה כלל.

בהחלוקה הב' הוא גם כן קדושין טובים, אלא שיש שם עברה גם כן.

ובהחלוקה הג' עליו אין קדושין כלל, ויש עברה גדולה מאד שפא על הערונה, ועל אחרים [= אם הם רוצים להתקדש למישהו אחר] יש קדושין טובים.

אך בהחלוקה הד' אין מציאות קדושין כלל לא עליו ולא על אחרים [=נישואי תערובת ר"ל] והנולד כמותה כמו הגוייה.

אך בהחלוקה הד' יש מעלה שהנולד יכול להתתקן ולשא אפלו כהנת, והוא כשנתגיר, אזי הם מתרים אפלו בכהנת.

| ב |

ארבע אופני קידושין כנגד ד' עולמות.

יש לפרש שהד' חלוקות הללו הם בד' עולמות אצילות בריאה יצירה עשייה.

החלקה הא' [=קידושין כשרים] הוא באצילות, ששם יש קדושין, כי שם אין

בפרשת השבוע אנו לומדים את מצוות קידושין, כמ"ש "כי יקח איש אשה".

המשנה דנה בשאלת היחוס היהודי, האם ילד יהודי מתייחס אחר אביו או אחר אימו?

המשנה מפרטת ומבחינה בין ארבעה אופני קידושין.

א] יהודי שקידש אשה כשרה. הבן מתייחס אחר האבא.

ב] יהודי כשר שקידש ממזרת וכדו', שאע"פ שזו עבירה אך מ"מ הקידושין חלים. הבן מתייחס אחר הפגום משניהם.

ג] יהודי שקידש אשה שאסור להם להתחתן יחד, כגון אח ואחותו. הבן ממזר, כלומר הוא אינו מתייחס אחר שניהם.

ד] יהודי שקידש גויה, הקידושין אינם בגדר קידושין כלל, והבן הוא גוי לכל דבר.

אך במקרה זה הבן יכול להתגייר ולהתחתן אפילו עם כהנת, כלומר הוא יכול להתעלות למעלה מן הפגום והממזר.

במאמר שלפנינו יבאר רבי לוי יצחק: את הטעם הפנימי של הלכות אלו.

הקידושין לא חלים מצד המַחֲצָה רַע, וַיֵּשׁ לָהּ עַל אַחֲרִים קְדוּשִׁין היא יכולה להתקדש לאחר מצד המַחֲצָה טוֹב.

הַחֲלָקָה הַד' "שֶׁאֵין לָהּ לֹא עָלֶיו וְלֹא עַל אַחֲרִים קְדוּשִׁין" [= נישואי תערובת, יהודי עם גוייה ר"ל, הולד גוי], הוא בַּעֲשִׂיָּה שֶׁהוא הִבֵּל וְרִיק מְקוֹם הַקְּלָפוֹת, וְהוֹלֵד כְּמוֹתָהּ דִּהֲנַקְבָּהּ, כִּי בַּעֲשִׂיָּה מִתְּלַבֶּשֶׁת הַמְּלָכוֹת בְּלָבָד, בְּחִינַת נִקְבָּא בְּלָבָד.

אך מאידך יֵשׁ מַעֲלָה בַּחֲלָקָה הַד', שֶׁעַל יְדֵי גִיּוּר הוא יָכוֹל לְהִתְבָּרַר וּלְהִתְתַּקֵּן, מָה שֶׁאֵין זֶה בְּהַחֲלָקָה הַב' וְהַג'.

הטעם הוא כִּי בַּפְּסוּק הַרְמוּזוֹ עַל אַרְבַּעַת הָעוֹלָמוֹת, "כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וּלְכַבּוּדִי [אֲצִילוֹת] בְּרֵאתִיו יִצְרָתִיו [בְּרִיאַת יִצִּירָה] וְעַל עֲשִׂיָּה כְּתִיב אֵף עֲשִׂיתִיו, וּפְרוּשׁ אֵף עֲשִׂיתִיו הוא הַלְשׁוֹן 'אֵף' הוא מְרַבֵּה דָבָר נוֹסֵף, זֶה וְאֵף זֶה, וְנִבְנִידוֹן דִּידֵן פִּירוּשׁוֹ הוּא שְׂכָאֲשֶׁר מְבָרְרִים אֶת עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, עַל יְדֵי תְּשׁוּבָה, אִזּוֹ הוּא עוֹלָה בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת שֶׁלְּמַעַלָּה מְבָרִיאָה יִצִּירָה.

וְהוּא כְּמוֹ בְּהַחֲלָקָה הַד' שֶׁיֵּשׁ מַעֲלָה שֶׁיָּכוֹל לְהִתְבָּרַר וּלְהִתְתַּקֵּן, שֶׁהוא יִכוֹל לְהִתְקַדֵּשׁ אֲפִילוֹ לְכַהֲנָת, מָה שֶׁמִּזְמֹר וְכו' לֹא יִכוֹל, אֲפִילוֹ עַל יְדֵי תְּשׁוּבָה. וְזֶה הַפִּירוּשׁ אֵף עֲשִׂיתִיו, אֵף מְרַבֵּה דֶרֶךְ תִּיקוֹן, שֶׁאֲפָשֶׁר לְתַקֵּן וּלְעוֹלָת עַד עוֹלָם הָאֲצִילוֹת.

עֲבָרָה כָּלָל, כִּי בַּאֲצִילוֹת לֹא יִגֹּרֶךְ רַע, כְּתִיב שֶׁהוּא כָּלוּ טוֹב.

וְהוֹלֵד הוֹלֵךְ אַחֵר הַזָּכָר שֶׁהוּא הָאָב, כִּי בַּאֲצִילוֹת מְקַנֵּן חֻכְמָה בַּאֲצִילוֹת בְּכָלִלוֹת מֵאִיר הַבִּיטוּל הָאֱלוּקִי שֶׁל סְפִירַת הַחֻכְמָה הַנִּקְרָא אָב, שֶׁהיא הָאֵמֶת הָאֱלוּקִית שֶׁהוא לְבָדוֹ הוּא וְאֵין זוּלָתוֹ, וְלָכֵן קִידוּשִׁים כְּשֵׁרִים הַרְמוּזִים עַל אֲצִילוֹת הוֹלֵד הוֹלֵךְ אַחֵר הָאָב שֶׁהוּא הַדְּכוּרָא זָכָר. אַחֵר הַזָּכָר גִּימְטְרִיָּה אֱמֶת, כִּי אֱמֶת הוּא בְּחֻכְמָה.

הַחֲלָקָה הַב' - "כֹּל מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ קְדוּשִׁין וַיֵּשׁ עֲבָרָה הוֹלֵךְ אַחֵר הַפְּנוּם", הוּא בְּבְרִיאָה, שֶׁיֵּשׁ שֵׁם קְדוּשִׁין כִּי בְּבְרִיאָה אֲפִילוֹ קְלִיפַת נוּגָה, הוּא רַבּוֹ טוֹב וְהַשְׂרָפִים שֶׁבְּבְרִיאָה אוֹמְרִים קְדוּשׁ, הֲרִי שֶׁבְּבְרִיאָה יֵשׁ קְדוּשִׁין, אֵךְ כִּבְרֵי שֵׁם עֲבָרָה, כִּי הֲרִי בְּבְרִיאָה יֵשׁ מַעוֹט רַע, וְזֶהוּ שֶׁיֵּשׁ עֲבָרָה גַּם בֵּין בְּהַקְדוּשִׁין.²¹

הַחֲלָקָה הַג' - "כֹּל מִי שֶׁאֵין לָהּ עָלֶיו אָבָל יֵשׁ לָהּ עַל אַחֲרִים קְדוּשִׁין, הוֹלֵד מִמֶּזֶר", [= שְׁנֵי כְּשֵׁרִים שֶׁאֲסוּרִים זֶה עַל זֶה כְּגוֹן אֶחָ וְאַחֲוָת, הַקִּדוּשִׁין לֹא חָלִים אֲבָל הֵם יִכוֹלִים לְהִתְקַדֵּשׁ לְמִשְׁהוֹ אַחֵר] הוּא בִּיצִירָה. כִּי בִּיצִירָה הוּא קְלִיפַת נוּגָה שֶׁמַּחֲצָה טוֹב וּמַחֲצָה רַע, וְזֶהוּ שֶׁאֵין לָהּ עָלֶיו קְדוּשִׁין

²¹ וַיֵּשׁ שֵׁם ה' בְּחִינַת נִקְבִּין, אֲלֻמָּה גְרוּשָׁה, חֲלֻצָה, מִמְּזוֹר נְתִינָה, כִּי בִינָה הִיא נִרְמֹזת בְּאוֹת ה' מִשֵּׁם הו"ה וּמִקְנָנֶת בְּבְרִיאָה.

תולדות

מתולדותיו חייו ופועלו של כ"ק רבי לוי יצחק נ"ע

מזכרונותיה של הרבנית חנה ע"ה

ככל מעשה תקפו וגדולתו ופרשת עוז רוחו בכל הקשור בענייני רוח, כן לעומת זה, תשוש וחלוש היה בכל הנוגע לבריאות גופו.

מחלתו הממארת אשר כבר קיננה בגופו זה זמן ניכר התפתחה והתפשטה ביתר שאת, ובד בבד גדלו ורבו מכאוביו.

באחת השבתות, בשבועות האחרונים לחייו, התקבצו אצלו עשרות איש לשמוע ממנו דברי תורה. הוא התכרבל מיסורים עד אשר לא יכול היה לסבול על גופו שום מלבוש.

הוא התעטף במעילו העליון בלבד, ביקש את סליחת הנוכחים על צורת לבושו והופעתו בפני הקהל, ובענוותנותו הגדולה העיר בחיך: "וואס מען פארדינט זיך - דאס האט מען!"

במשך כמה שעות רצופות קלחו מפיו דברי תורה כבימים ימימה, משל היה במיטב כוחו ואונו.

צורת פניו השתנו לבלי הכר ובשום אופן לא יכלו הנוכחים להכיר כי הנה האיש המדבר אליהם רווי מכאוב ויסורים, אשר עם סגור פיו מלדבר בדברי תורה, שוב לא יוכל להוציא הגה קל מגודל מכאוביו.

רופא קבוע היה מבקרו לעיתים תכופות וטיפל בו כל הזמן. מלבד רופא זה היו מבקרים אצלו עוד שני רופאים ידועים. אך, בראותם כי אין שום שינוי לטובה במצבו, החליטו להבהיל אליו פרופסור מפורסם מלנינגרד.

פרופסור זה היה אחראי בבית החולים הצבאי הגדול בלנינגרד. מפאת מעמדו הרם לא בא בחשבון להגיע אליו, אך גם כאן גבר הרצון של מעריציו, ואחרי מאמצים מרובים והפעלת אישים שונים בעלי גישה נוחה אליו, הצליחו סוף סוף לפתח אתו קשר מתאים, ולאחר שהעניקו לו מתת-יד הגונה הביע הסכמתו לבקר את החולה, למרות שלא היתה לו סמכות לכך.

רופא זה היה נוצרי מאמין, וכאשר סיפרו לו על אישיותו של הרב - ניאות לתת הסכמה לביקורו.

צעיר אחד סטודנט לרפואה אשר נתקרב אל הרב ונוהג היה לבקרו לעתים קרובות ולשוחח אתו בין השאר בענייני רפואה, נסע אל הפרופסור והביאוהו אל הרב.

כאשר ביקר אצלו הפרופסור קבע מיד את הדיאגנוזה שלו ואף הצביע בדיוק על מקום המחלה. מתוך מבע פניו, ניתן היה לראות מה מצבו האמיתי של החולה, ואף החולה עצמו היטיב לקרוא זאת על פניו של הפרופסור.

הוא סיפר לרופא מכל אשר עבר עליו בשנים האחרונות ועל חייו מלאי המתח והפחד. "מה רצו האנשים האלה ממני - התבטא במרירות כלפי משטר הרשע - מה הם עשו ממני?!"

כאשר, לאחר מכן, מסר הפרופסור דו"ח מלא על מצב החולה ועל התרשמותו האישית ממנו - נענה כי לראשונה מאז משמש כרופא נתקל הוא באישיות מופלאה שכזו!

סיכום מאמרי הרבי

מאמרי תצא-י"ג אלול ו תשפ"ד

מפתח

על פרשה זו, תצא, זכינו לארבעה מאמרים, ע"ד המאמרים שבלקו"ת, מיוחדים הם בדברים לענייני עבודה בכלל ועבודת התפלה במיוחד. דוגמא לזה הוא ד"ה כי תצא תשמ"ה בו מבאר פרטי הפסוקים כי תצא וגו' בעבודה, שונה הוא סגנון המאמר לא תחרוש תשכ"ז המבאר ענין כלאי בהמה בעבודה, נקודת המאמר תמצא בכמה שיחות על הפרשה (ראה לקוטי שיחות חכ"ד תצא 150 חכ"ט 122 חל"ד 123) שם הוא בתוספת מתורת אביו הרלו"צ נ"ע בענין.

"דרושי חתונה" - י"ג אלול

ערב ש"ק י"ג אלול תרנ"ז היה נישואי כ"ק אדמו"ר הרי"צ בשנת תרנ"ז, במהלך השמחה דרש אביו כ"ק אדמו"ר הרש"ב נ"ע את ההמשך הנודע בשם "שמח תשמח" במשך שבעת ימי המשתה.

במאמרי רבינו זכינו לשלשה מאמרים לזכר מאורע זה. בש"פ תצא תשי"ד, אז היה שבת אויפרויף "עליה לתורה" של כמה חתנים (ביניהם המזכיר רי"ל גרונר והחוזר ר' יואל כהן ור"ז שארפשטיין ע"ה) כאשר ביקשו מהרבי להתוועד שאל מהם סיבה נוספת א' החסידים הזכיר שהוא יום חתונת אדמו"ר הרי"צ והסכים ומשם מאמר ד"ה לכה דודי, ראה לקמן 'פתיחה' למאמר זה.

ש"פ תצא תשמ"א, היתה "שנת הקהל", בהתוועדות קודש שמעו לראשונה מאמר עם ד"ה "שמח תשמח", המאמר י"ל מוגה בשנת תשמ"ז עם מלאות "תשעים שנה" לחתונה זו. בשנת תשמ"ב, כנראה הפעם היחידה בה התוועד רבינו ביום זה כשהוא ביום חול היה מאמר (כעין שיחה) ד"ה שמח תשמח. בשבת ח"י אלול תשמ"ז זכינו בפעם האחרונה לע"ע למאמר בד"ה זה.

י"ג אלול בשיחות רבינו

בכמה הזדמנויות בשיחות ק' מדגיש את גודל השמחה דיום זה בשייכות לחודש אלול ובקשר לשאר יומא דפגרא שבחודש זה. לאחרונה נערך קונטרס נפלא (י"ג אלול תש"פ) בו ליקוט שלם מכל שיחות ומאמרי רבינו על יום זה.

(א) כי תצא למלחמה - תשכ"ה

עבודת התפלה גם למלחמת הרשות

ש"פ תצא, י"ד אלול. מביא מלקו"ת ומדרושי אדמו"ר האמצעי ודרושי הצ"צ והגהותיו ודרושי רבותינו נשיאנו שלאח"ז. בלקוטי שיחות חי"ז סוף שיחה א' הוא תוכן מאמר זה בקצרה.

תפילה היא הזמן ד"כ תצא למלחמה", שעת צלותא שעת קרבא, "בחרבי ובקשתי" תרגום אונקלוס "בצלתי ובעותי", כדי לנצח צ"ל "על אויבך", להתבונן בשרש האויב למעלה במרכבה, שם הוא טוב. אף שבתחילת העבודה, תפלה בכל יום היא מלחמת חובה היותר גדולה, אבל אחר כך היא מלחמת רשות, כי יכול לנצח את הרע גם בדרך שלום ומנוחה ע"י תורה, מלמעלה למטה, לחם מן השמים, באופן ד"פדה בשלום נפשי", אדרבא, התורה פועלת על התפלה שתהא נעלית יותר. כשם שעסק התורה לאחר התפלה גבוה יותר, כך פועל לימוד התורה על עבודת התפלה שנעשית באופן נעלה יותר.

כבר מפרשת ראה מדובר בלקו"ת על אלול, ב' פירושים בשושנים, א. תליסר מכילין דרחמי, תפלה, ב' ששונים בתורה, באלול מאיר יגמה"ר לצורך העבודה ד"אני לדודי" ולאחר זה מאירים בר"ה ויוהכ"פ "ודודי לי", נמצא שהתגלות יגמה"ר באלול שייך לתפלה באופן השייך גם לתורה, לכן צריך להוסיף יותר בלימוד התורה ובפרט בפנימיות התורה שהיא בדרך מנוחה ושלום.

(ב) לא תחרוש - תשכ"ז

חרישה ובירור שור וחמור בנפש

ש"פ תצא, י"א אלול. בירור וזיכון קליפת שור וחמור. בקשר עם מאה שנה לאמירת מאמר בד"ה זה לאדמו"ר מהר"ש תרכ"ז. בלקוטי שיחות חכ"ז תצא (ג) בסופו מביא נקודת מאמר זה בקצרה ומבאר עפ"י מחלוקת רמב"ם ורא"ש בדין לא תחרוש.

ב' טעמים לאיסור חרישה בשור וחמור יחדיו, א. שור הוא קדושה וחמור קליפה, ויש להרחיק ביניהם, לכן אמרו בני יעקב לחמור שימול א"ע, להפריד הקליפה וכך יוכל להידבק בדינה. אלא שכוונתם היה לבטל הקליפה, ב. חמור ושור הם ב' קליפות לנגד הקדושה, בייחודם נפיק כלבא הוא עמלק (אותיות מ"ו דחמור ואות ו"ו של שור, נ"ב גימ' כלב) גם חמור שור כלב ר"ת חשך מקור הקלי', ע"י המילה רצו לבטל קלי' אלו.

ענינים בעבודה: לטעם הא', שור הוא שדה ('קראתי לשורי שדי') רב

תבואות בכח שור", בו נזרע וצומח הנפה"א ע"י חרישה בשור, פני שור מהשמאל דוחה, להשפיל עצמו, לעולם ירגיז כו', לשבר קושי הגוף ונה"ב לחלקים, גם ע"י ביטול נפה"א הנק' ארץ חפץ מרחיקה מחמור שבטבע הקרירות, חמרא בתמוז קרירא לי', היפך חיות דקדושה, ונעשה בה זיכון ובירור. לטעם הב', שור הוא מועד ומזיק בעצם מהותו, דבר שאינו בטבע איש ישראל, אלא שיכול להרגיל עצמו ח"ו עד שנעשה כן, וצריך בירור וזיכון, עמלק ענינו קרירות אבל לוחם בישראל בחמימות ותוקף החיות שלא להתפעל. אברם (בגי' גר"ם) ע"י המילה מברר שור וחמור דקלי' ונק' אברהם (גי' חמ"ר), ישכר חמור גרם, יעקב שנולד מהול אמר "זיהי לי שור וחמור" כי בירר ב' קלי' אלו.

כל זה קשור לאלול, אף שענין שמאל שייך לר"ה, "שמאלו תחת לראשי" (או "ראשי"), מ"מ אלול כולל גם "ודודי לי", וגם ס"ת ד' יו"דין הם ארבעים יום שבסופו הם עשי"ת, גם ענין המילה מרומז בו בר"ת "את לבבך ואת לבב", לא רק הסרת ערלה הגסה ("ומלתם") אלא גם ערלה הדקה ("ומל ה' אלקיך") ומזה גילוי ונתינת כח לעבודה ד"אני לדודי ודודי לי' ונכללים בזה כל המשכות לכל השנה כולה עד לגשמיות בני חיי ומזוני רויחי.

ג) כי תצא למלחמה - תשל"א

אחדות לנצחון המלחמה

ש"פ תצא, י"ד אלול. ע"ד המאמר דלעיל תשכ"ה מבאר ענין המלחמה ומעלת האחדות בעבודת ה'.

כשאין ביהמ"ק קיים א"א לקיים ציווי "כי תצא למלחמה" כפשוטו, במלחמת הרשות, אבל שייך זה בעבודה רוחנית, בתפלה, שעת צלותא שעת קרבא, כי בכל יום נעשה בריה חדשה ונפשו האלקית רק במוחו, ובתפלה מאיר מוחין דגדלות, אז היא שעת הכושר לנצח מלחמה זו ע"י "כי תצא", לצאת ממעמדו ומצבו ארויסגיין פון זיך, "צאינה וראינה", אף שמתחיל ב"סולם מוצב ארצה" ורק אח"כ מגיע "השמימה", מ"מ עוד בהיותו בארץ צ"ל אצלו התוקף ד"הנה ה' נצב עליו גו'", היינו שמכיר שצריך לצאת ממדידות והגבלות שלו.

"תצא" לשון יחיד, אחדות הוא ענין עיקרי בתפלה, כדי לנצח צ"ל באחדות והתכללות, לכן קודם התפילה צריך לקבל מצות ואהבת לרעך כמוך, וידע שהוא למעלה מאויבך, עי"ז "ונתנו ה"א בידך", השראת שם הוי' ע"י אגודה אחת, "נפש יעקב" ל' יחיד, כי כבר ביציאה למלחמה הוא "על אויבך", שאינו נלחם עם מי שבערכו, אלא הוא למעלה מאויבך, ידיעה זו פועלת נצחון באופן נעלה וקל יותר, אף שהם רבים אינו נלחם עם כל אחד בפרט אלא הקב"ה נותן בידו את כולם כאחד ע"ד מלחמת סיחון וגוג ומגוג "וירא ישראל את מצרים מת" לשון יחיד, כך חסכו לעצמם מלחמה עם כל פרט ופרט.

"ושבית שביו", מס"נ לבירור הניצוצות, בתפילה הוא נפילת אפים לאחר שמו"ע. "ובכתה וגו' ירח ימים" בחודש אלול. "ואחרי כן תבוא אליה ובעלתה", המצב דתפילת נעילה עד היחוד שבשמע"צ, יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך, והיו לבשר אחד, ענין "ובכתה" שייך לעת"ל "בבכי יבואו", "הלוך ילך ובכה נושא משך הזרע בא יבוא ברינה נושא אלומותיו". שייך למצוות ביכורים שבפרשת כי תבוא.

שלימות נצחון המלחמה

ש"פ תצא, י"ד אלול. ענין מלחמת האדם בעולם, ראה מאמרי לקוטי תורה ואור התורה. המלחמה בעניני רשות לעשותם כלים לאלקות הוא ע"פ תורה והאדם הוא על אויבך. מפרט כל פרט בעבודה.

"כי תצא למלחמה" לכבוש את העולם לעשותו כלי לאלקות, ידע שהוא במצב של "על אויבך" למעלה מהם. גם כשהולך "במלחמת הרשות", בכל דרכיך דעהו וכל מעשיך לשם שמים הוא למעלה מאויבך, כי "הכתוב מדבר", גם בה מדבר בתורה, אז הניצחון בהצלחה באופן של שלום וביטול המנגד בתכלית. פדה בשלום נפשי מקרב לי. "ונתנו ה"א בידך", נותן בעין יפה בתכלית השלמות. אך לשלמות הנצחון צ"ל "ושבית", עבודה מלמטה בכוחו, אז הנכבש נכנס לבעלותו בקניני מלחמה ע"פ הלכה, חזקה או כיבוש. ומדייק "ושבית שביו", החזרת הגשמי למקומו האמיתי. לא רק עליית הגשמי ממקומו למטה והגבהתם למעלה ממקומם; אלא להחזירו למעלה למקומו הראשון והאמיתי, פדיון שבויים מוסיף חיות וזירוז בעבודתו, כי אין לך שמחה גדולה מזו כמשל בן המלך שיצא חפשי ממאסרו וחוזר לבית אביו המלך.

"וגלחה את ראשה ועשתה את צפרניה", הסרת מותרות המוחין והמדות ותיקונם הוא תחילת ועיקר העבודה ומשם נמשך במעשה, כסדר מל"ך, מח לב כבד. "ובכתה גו' ירח ימים", הוא חודש אלול צ"ל בו תוספת בעבודה, ואז "תבוא אליה ובעלתה והיתה לך לאשה", יחוד קוב"ה ושכינתו, כנס"י וקוב"ה בתכלית השלמות עד "מהרה ישמע גו' קול חתן וקול כלה".

מלחמה זו היא באדם עצמו, אף דגופא דילהון קדישא, וגם הנפש הבהמית היא נפה"ב דישראל א אידישע נפה"ב, מ"מ הרי הוא מעלים ומסתיר, ושעת צלותא שעת קרבא, עבודת התפלה צ"ל בכל יום, כי האדם גם נה"ב היא ברי' חדשה, וצריך לבררה מחדש במלחמת הרשות דוקא, קדש עצמך במותר לך, ומעלה מיוחדת בזה כי יש בזה גם מעלת ל"ת, שדוחה הרע ונמשך אור בל"ג, וגם מעלת מ"ע, שהאור נמשך ומתלבש בכלים, לכן חביבים דברי סופרים, כי בכוחם לרדת למטה יותר והותקנו בזמן של ירידה בישראל, לצורך עליה גדולה יותר. גם כל הגזרות שתקנו והנהיגו גדולי ישראל בכל דור נמשך על ידם אור בלתי מוגבל ומתלבש בכלים.

שלימות נצחון המלחמה

נאמר בהתוועדות ש"פ תצא יג אלול תשי"ד כביאור על מאמר בד"ה זה דרושי חתונה תרפ"ט. בפתח דבר לקונטרס המוגה "כנראה הוא מיוסד (ביאור) על ד"ה לכה דודי תרפ"ט שנאמר .. בעת קבלת פנים של חתונת כ"ק אדמו"ר שליט"א. מובא בו תורה מכל אחד מרבותינו נשיאנו וגם מהבעש"ט והרב המגיד נהגו החתנים לחזור מאמר זה בקבלת פנים בתור הזמנה לחופה. בתשל"ב י"ל קונ' מוגה עם המאמר ערוך כביאור על לכה דודי תרפ"ט בצירוף מנהגי חתונה מלוקטים משיחות ואג"ק. לכבוד י"ד כסלו תשל"ט (יובל שנים לנישואי הרבי) הכניסו את המאמר מחדש ערוך בסגנון של מאמר מוגה וכ"ה בסה"מ מלוקט א.

סדר השפעה מז"א למלכות מתחיל בהשפעה חיצונית, המשכת מקיף, ב' משלים לזה: מילתא בדיחותא קודם הלימוד, ענין השחוק, תענוג בלתי מורכב; בן המשתעשע בזקן אביו, יגת"ד שלמעלה מהשתלשלות. אח"כ בהשפעה פנימית מגיעים למעלה יותר ונמשך העצם. כמו כן בעבודת התפלה מתחיל בקירוב כללי ואח"כ קירוב פנימי שמתקשר לאלקות וממשיך אלקות בכל עניניו הגשמיים ומגיע עי"ז למעלה ביותר. ורב תבואות בכח שור.

אף שמלכות בשרשה היא למעלה מז"א אבל גילוי מעלתה היא דוקא בהמשכה פנימית מז"א, כמו שבת שענינה בספירות הוא מלכות היא למטה מכל הספירות ומקבלת מהן מ"מ בשבת היא מתעלית למעלה מז"א עד שמשפיעה לכל הימים, מיני' מתברכין כולו יומין. זהו בקשת נש"י שתהא המשכת ז"א למלכות, "לכה דודי כו" ועי"ז "פני שבת נקבלה" המשכת פנימיות המלכות כמו שהיא מושרשת בעתיק וגם ז"א מקבלת משם, "אשת חיל עטרת בעלה" והכל היה מן העפר, שע"ז נמשך כח הא"ס בדור ישרים יבורך בבנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצוות.

שמחה עצמית פורץ גדר

בש"פ תצא בקשר לי"ג אלול יום חתונת אדמו"ר הרי"צ שבמשך ז' ימי המשתה אמר אדמו"ר הרשב"ב נ"ע את מאמרי המשך שמח תשמח תרג"ז, מאמר זה שלפנינו הוא פעם ראשונה שנאמר עם ד"ה זה, המאמר י"ל מוגה בשנת תשמ"ז בקשר לחשעים שנה מהחתונה.

"רעים אהובים": חכמה ובינה או זו"נ, חתן וכלה, ובפרטיות, "רעים" הם חו"ב, "אהובים" הם זו"נ, טעם היותם רעים אהובים, או משום שזו"נ כלולים בחו"ב, או כי זו"נ מתדמים לחו"ב.

עבודת ה' צ"ל בשמחה, והיות שתכלית כל בריאת האדם הוא לעבוד את ה', נמצא שצ"ל תמיד בשמחה, ישנם כמה מדרגות בשמחה שחלוקות בכלל לשניים: שמחה מורכבת באיזה דבר, ושמחה עצמית שפורצת גדר, לזה נאמר "שמח תשמח רעים אהובים", לחו"ב, כי להם עצמם אין שמחה כזו כי הם בהגבלה לכן צריך להמשיך בהם שמחה עצמית הפורצת כל הגדרים, ועי"ז נעשה יחוד פנימי דחו"ב באופן תמידי, עיקר הכוונה הוא שיומשך העצם בענין הנישואין שתכליתה היא ההולדה, גילוי כח הא"ס דוגמת הבריאה יש מאין שהוא בכח העצמות, וכמו שהי' ביום חתונתו זה מ"ת, שאז היתה המשכת השמחה העצמית בלוחות שניות שניתנו ע"י עבודה.

שמחה זו היא ביתר שאת בשבתות דאלול, כי ענין היראה והחרדה דאלול לכאורה (בגילוי) אינם בשבת, שהרי בשבת אין תוקעין ובשבת אין עצב בה, ועיקר פעולת אלול בימי השבתות הוא הענין ד"אני לדודי ודודי לי", שמחת נשואין דהקב"ה וכנס"י.

ז) שמח תשמח - תשמ"ב

תוספת שמחה בהשמחים

יום ד' פ' תבוא י"ג אלול. מאמר זה (נעין שיחה) מתוך התועדות ביום חול לרגל יום נישואי אדמו"ר הרי"צ, לפני השיחה אמר: "בעמדנו ביום יג אלול הרי הזמן מתאים לחזור כמה נקודות ראש וסוף מהמאמר ד"ה שמח תשמח תרנ"ז" והחל באמירת המאמר.

כשם שיש להוסיף שמחה ל"רעים אהובים" (חו"ב) אף שהם שמחים מצד עצמם. כי כמה דרגות בשמחה, והבקשה "שמח תשמח" היא שתומשך שמחה נעלית יותר. כך בכל עניני תורה ומצוות אף שיש בכל אחד מהם שמחה מצ"ע צריך להוסיף בהם שמחה.

במצוות, יש שמחה מטעמי המצוה, ויש שמחה במה שהיא מצות הקב"ה, "אשר קדשנו במצוותיו וצונו", ע"ד כוונה פרטית וכוונה כללית שבמצוות, וכנגדה שמחה משכר המצוה, ושמחה מעצם זה שמקיים מצות האדון ואינו מציאות לעצמו, רק כל מציאותו הוא האדון ושמחתו היא שמחת האדון.

בתורה יש ענין וטעם פרטי בכל אות, ויש ענין כללי השוה בכל התורה, שלכן צריך לברך על כל חלק וענין ברכה"ת, שמחה מטעמי התורה ושמחה מעצם התורה.

בחכמה ובינה ("רעים אהובים") יש שמחה בבינה ועונג בחכמה, למעלה יותר בעתיק ופנימיות עתיק, אבל אינה בשלימות, ומבקשים "שמח תשמח", שתומשך השמחה דעצמותו ית' עד למטה מטה בעוה"ז, ודוקא באדם שהוא תכלית היחוד, בנשואין נמשך כח ותוס' ברכה לכל עניני תומ"צ החל ממצות "פרו ורבו", בפרט ביום מסוגל זה בו נאמר המאמר בפעם הראשונה, ומעלין בקדש מדי שנה שלומדים מאמר זה כמה פעמים באופן חדש, יהיו בעיניך כחדשים ממש, בפרט בחודש אלול הכנה לתשרי אותיות רשית, בו מכתירים את המלך, ומלכותו ברצון קבלו עליהם.

השמחה למעלה משמחה של מצוה

נאמר בהתוועדות ע"פ תבוא ח"י אלול, תשעים שנה לשבע ברכות אדמו"ר הרי"צ, בשיחה לפני זה ציין שבהמשך שמח תשמח תרנ"ז לא באו בכתב ד"ה של כל אחד מהמאמרים שנאמרו אז כי נכתב בהמשך אחד, אבל החלק שקרוב לסופו נאמר בח"י אלול. בתחילת מאמר זה מזכיר שיחת אדמו"ר הרי"צ שהמאמר ח"י אלול אז היה בענין אור שנברא ביום ראשון כו'. ואכן מבואר ענינו בסוף מאמר זה.

הבקשה "שמח תשמח רעים אהובים" הוא שיומשך שמחה יותר נעלית מהשמחה שיש בבינה ומהעונג שיש בחכמה שהם מורכבים וצריך להמשיך בהם שמחה שלמעלה מהרכבה ומדידה והגבלה.

השמחה הנגרמת למעלה מעשיית מצוה בשמחה יתירה, היא מהשמחה מעצם עשיית המצוה (שהיא מעלה נפלאה, כי סוף מעשה עלה במחשבה תחילה וכו') והיא למעלה גם מהקבלת עול והנחת עצמותו שבמצוה, כי הם מגיעים רק ברצון ותענוג שלמעלה, ואין עצמות ומהות מוכרח בזה, משא"כ השמחה נמשכת מרוממות ועצמות הנפש, ומעורר למעלה שתהא שמחה מזה שנעשה רצונו, אף שאינו מוכרח בהרצון, למעלה מרצון ותענוג.

אף שהמעשה בפועל בקב"ע בלבד כעבד פשוט מגיעה בעצומ"ה הפשוט שלמעלה מהרכבה וציור, מ"מ הרי הוא נשאר בבחי' שלמעלה מהרכבה ואינו נמשך למטה בהרכבה, החידוש בשמחה הוא, שפורצת כל הגדרים המדידות והגבלות גם של קדושה, ופועלת שגם הבחי' הכי פשוטה שלמעלה תומשך למטה בגלוי, כי הכוונה בדירה בתחתונים היא שהם בעצמם יהיו דירה לעצמותו שלמעלה מכל הרכבה, ודירה זו צ"ל בתחתונים, במקום של הרכבה וציור. לכן כבר ביום ראשון לבריאה מאיר אור שלמעלה מהרכבה, ואדם מביט בו מסוף העולם ועד סופו, שהוא מורכב, אלא שאז היתה ההמשכה מלמעלה ועתה הוא ע"י עבודה בשמחה של מצוה.

משיחות הרבי בענין י"ג אלול והמאמר "שמח תשמח" נזר"ת

כאשר מזכירים את התאריך "י"ג אלול" בד' אמות של "ליובאוויטש" ("חב"ד") נזכרים מיד אודות הענין ד"שמח תשמח" רעים האהובים - חתונת כ"ק מו"ח אדמו"ר ב"ג אלול שנת תרנ"ז וכפתגם החסידים ששנה זו היא שנת "נזר"ת", מלשון "נזר". ואע"פ שחתונת כ"ק מו"ח אדמו"ר ב"ג אלול שנת תרנ"ז היתה במקום שונה ובזמן שונה - אעפ"כ הרי זה שייך גם לזמן דעתה... אע"פ שנישואי כ"ק מו"ח אדמו"ר ב"ג אלול שנת תרנ"ז היו במקום שונה ובזמן שונה (לא רק בעבר, אלא בזמן שונה בכמה פרטים וכללים) - אעפ"כ, מאחר שבשעתו הי' זה ענין הקשור עם תורה ומצוותי', וגם עתה מנצלים ענין זה באופן שיפעל הוספה בקיום התורה ומצוותי' - הרי זה ככל עניני התורה ומצוותי' שהם למעלה ממדידה והגבלה דזמן ומקום, ולכן, השינויים דזמן ומקום אינם פועלים חלישות בענין זה.

ולא זו בלבד שהשינויים דזמן ומקום אינם פועלים שינוי וחלישות בענין המדובר, אלא אדרבה: השינויים דזמן ומקום מדגישים עוד יותר את גודל העילוי שבענין זה, שגם במדידה והגבלה דשינוי הזמן ומקום, הרי זה ענין שלמעלה ממדידה והגבלה זו. וכאמור לעיל שחיבור ההפכים, מדידה והגבלה ולמעלה ממדידה והגבלה כאחד, הוא ענין נעלה יותר מאשר העדר המדידה והגבלה לגמרי. ובפרט ע"פ מה שנתבאר בדרושי החתונה דשנת תרנ"ז שענין הנישואין הוא גילוי כח הא"ס למטה - הרי בודאי שכללות הענין שייך גם עתה, מאחר שזהו ענין דגילוי כח הא"ס...

וכאמור לעיל שאע"פ שנמצאים ב"ג אלול תשמ"א - זמן שונה, ובמקום שונה בחו"ל, או במקום שונה באה"ק, זמן שונה ומקום שונה, הן בכמות והן באיכות - אעפ"כ, ישנה הוראה מהחתונה ד"ג אלול תרנ"ז בנוגע לעבודת כאו"א מישראל, מראשיכם שביטכם עד חוטב עציך ושואב מימך, בכל מקום ובכל זמן.

והביאור בזה: כללות ענין הנישואין הוא - גילוי כח הא"ס למטה, שהרי תכלית הכוונה דנישואין הוא "פרו ורבו", הולדת בנים, ובאופן שגם אצל הבנים יהי' הענין ד"פרו ורבו" - זרעו וזרע זרעו עד סוף כל הדורות, באופן דא"ס.

ובעבודה הרוחנית ענינו - להעמיד (אויפשטעלן) עוד יהודי, ועוד יהודים רבים, וגם הם מעמידים יהודים נוספים כו', באופן ד"פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה", עד שפועלים שכל העולם כולו יהי' דירה לו ית' בתחתונים.

וענין זה שייך גם אצל אלו שקודם החתונה, וכן אצל אלו שלאחרי גיל ההולדה - שהרי גם הם צריכים לפעול את הענין ד"פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה" ברוחניות הענינים, להעמיד יהודים שיפעלו את הענין דעשיית דירה לו ית' בתחתונים.

וזוהי ההוראה בנוגע למעשה בפועל מכללות ענין החתונה ד"ג אלול תרנ"ז - תוספת נתינת כח (בהוספה על הנתינת כח שע"ד הרגיל) בנוגע לכללות העבודה ד"פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה".

והנה, כללות עבודה זו נעשית מתוך שמחה, שאז העבודה היא באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, כמבואר בהמשך שמח תשמח תרנ"ז (שנאמר בקשר לחתונה הנ"ל) - בתחלתו ובסיומו - ששמחה פורץ גדר. זאת אומרת: נוסף על כללות ההבטחה ד"געת ומצאתי", מאחר ש"הקב"ה עוזרו" הנה מצד ענין השמחה, שפורצת את כל הגדרים, נפעל ענין זה במהירות יותר, בנקל יותר, ובאופן מרובה יותר למעלה ממדידה והגבלה.

וכמבואר בהמשך הנ"ל שבענין השמחה ישנם כמה וכמה דרגות, עד לתכלית השלימות - שמחה שלמעלה ממדידה והגבלה לגמרי. ובפרט שהשמחה דנישואין קשורה עם אמירת ברכות כו' ("ברכת נישואין") - ומבואר באגה"ת (פי"א) שהיות ו"ספק ברכות להקל משום חשש ברכה לבטלה", מובן שכאשר מברכים ברכה מסוימת הרי "אין כאן שום ספק כלל", "בלי שום ספק וספק ספיקא בעולם". לסיכום הדברים: אין הכוונה לדרשות ורמזים כו', לתובות יפות וטובות כו' - אלא המעשה הוא העיקר: להעמיד ריבוי יהודים כו', ולהחזירם למקום שלהם - "צבאות השם". באופן ד"פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה". וכללות עם בני, "על צבאותם", יוצאים מהגלות "ביד רמה", "כימי צאתך מארץ מצרים", והולכים לקבל את פני משיח צדקנו. והקיצו ורננו שוכני עפר", והם בתוכם, הן בעל החתונה, והן אלו שסידרו את החתונה ואמרו את הדרושי חסידות כו', בתוככי כל ישראל - במהרה בימינו ממש, ובאופן דעשי' בפועל...

(שיחת ש"פ תצא, י"ג אלול ה'תשמ"א "שנת הקהל")

"ביום ועש"ק י"ג אלול שנת תרנ"ז התקיימה חתונת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכל עניני נשיאות של הנשיא שייכים לכל הדור "הנשיא הוא הכל" ועאכו"כ ענין עיקרי ביותר בחיי הנשיא - ענין הנישואין.

והרי נישואין הו"ע של שמחה, עד לשלימות השמחה, כמודגש בברכת נישואין: "שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם".

ויש להוסיף, שבחתונת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (בי"ג אלול) התחיל כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע באמירת המשך המאמרים הידוע בשם "שמח תשמח" שבו נתבאר בארוכה ובפרטיות תוכן הענין דשמחה, דשמחת נישואין, וביאור גודל מעלת השמחה שפורצת כל הגדרים וכו'.

ו"הימים האלה נזכרים ונעשים שבכל שנה ושנה בי"ג אלול חוזר ונשפע ענין השמחה דנישואי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו ע"ד פעם הראשונה..

...בודאי למדו המשך זה - "די חסידישע הלכות הרגל", וימשיכו ללמדו בימים הסמוכים, בהתאם להמשך אמירתו במשך שבעת ימי המשתה, שבעת ימי ההיקף, כולל גם יום השמיני, שומר ההיקף..."

(משיחות ש"פ תצא, י"ד אלול ה'תשמ"ח "שנת הקהל")

נערך על ידי
שניאור זלמן בן רחל פרקש

להערות והארות ולסייע בהפצת הגיליון במקומך או הרוצים להקדיש את הוצאות הדפסת הגיליון לזכות ולברכה - וכן למעוניינים לקבל קובץ זה בקביעות למייל או לווצאפ - עם קישורים לכל המאמרים - ועוד.

ניתן לפנות במייל: SIMH5784@GMAIL.COM